

Územní studie krajiny správního obvodu obce s rozšířenou působností Blansko

Studie

Doplňující průzkumy a rozborů – textová část

Objednatel: Město Blansko

Nám. Svobody 32/3, 678 01 Blansko

PODPISOVÝ LIST

Akce: **Územní studie krajiny správního obvodu obce
s rozšířenou působností Blansko**

Doplňující průzkumy a rozbory

Objednatel: Město Blansko,
Nám. Svobody 32/3
678 01 Blansko

Zhotovitel: **AQUATIS a.s.**
Botanická 834/56, 602 00 Brno
Tel.: 541 554 111
Fax: 541 211 205

Generální ředitel: Ing. Pavel Kutálek

Vedoucí střediska: Ing. Roman Hanák

Hlavní inženýr projektu: Ing. Roman Hanák

Projektanti: Ing. Lea Kratochvílová
Bc. Martin Jakeš

Technická kontrola: Ing. Roman Hanák

Řešitel v oboru územního
plánování Ing. arch. Helena Kočišová
Ing. arch. Štěpán Kočiš

Řešitel v oboru krajinného
inženýrství a ÚSES Ing. Michal Kovář, Ph.D.

Řešitel v oboru lesního
hospodářství doc. Ing. Petr Kupec, PhD.
Bc. Ondřej Hemr

Číslo zakázky: 171089

Datum:

Květen 2018

Razítko:

Obsah:

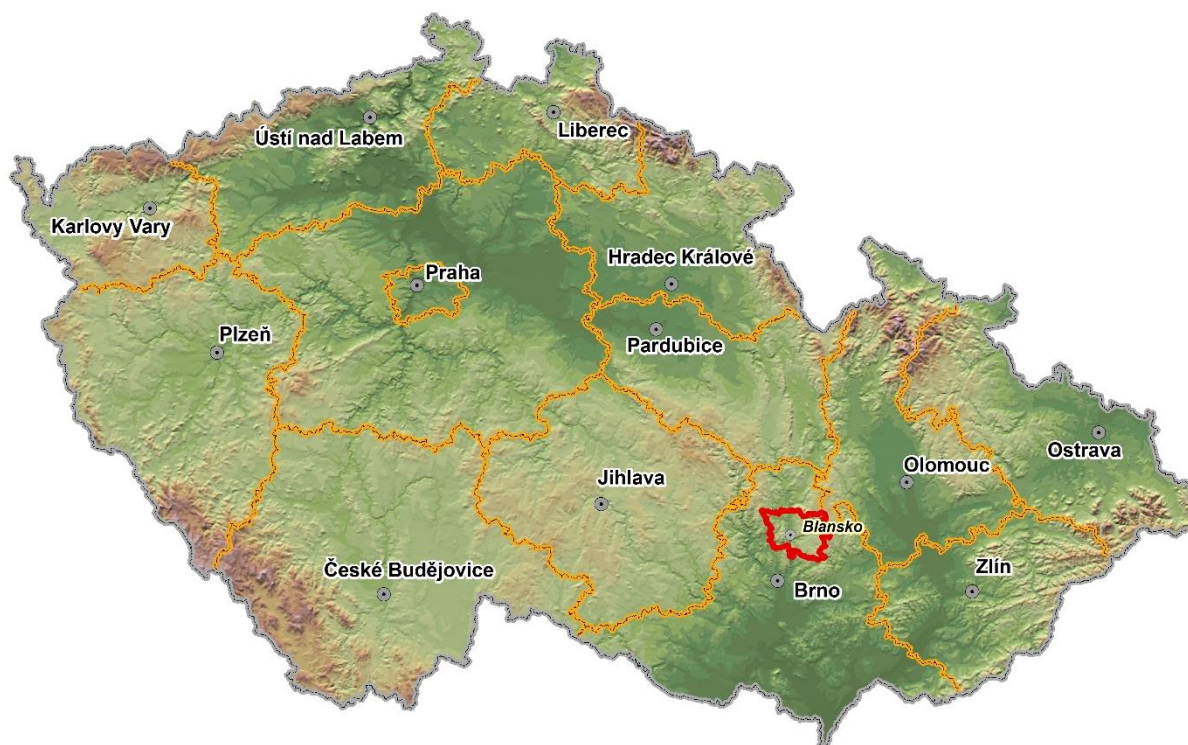
1	ÚVOD, SHRNU TÍ PODKLADŮ	6
2	POPIS STAVU ÚZEMÍ	9
2.1	Přírodní charakteristika území	9
2.1.1	Geomorfologie	9
2.1.2	Geologické charakteristiky	11
2.1.3	Hydrogeologické charakteristiky	12
2.1.4	Pedologická charakteristika	13
2.1.5	Hydrologické charakteristiky	14
2.1.6	Biodiverzita a biogeografické charakteristiky	17
2.1.6.1	Individuální jednotky biogeografického členění krajiny	17
2.1.6.2	Typologické jednotky biogeografického členění krajiny	18
2.1.6.3	Vegetační stupňovitost	18
2.1.7	Krajinné typologie	19
2.2	Historický vývoj území	23
3	ROZBOR STRUKTUR, VAZEB A HODNOT V ÚZEMÍ	25
3.1	Popis a vymezení základních struktur krajiny	25
3.1.1	Primární struktura	25
3.1.2	Sekundární struktura	25
3.1.3	Terciální struktura	26
3.2	Analýza vazeb sídel a krajiny	26
3.3	Hodnoty území	28
3.3.1	Přírodní hodnoty	28
3.3.1.1	Ochrana přírody a krajiny	28
3.3.1.2	Lesy	30
3.3.1.3	Zemědělská půda	35
3.3.1.4	Vodní hospodářství	36
3.3.1.5	Zdroje nerostných surovin	36
3.3.2	Historické a kulturní hodnoty	37
3.3.3	Estetické hodnoty	40
4	ROZBOR A RÁMCOVÉ VYMEZENÍ KRAJINNÝCH POTENCIÁLŮ V ÚZEMÍ A VYHODNOCENÍ MÍRY JEJICH VYUŽITELNOSTI	44
4.1	Biotický potenciál	44
4.2	Kulturní potenciál	45
4.3	Produkční potenciál	45
4.3.1	Zemědělský	45
4.3.2	Lesní	45
4.4	Vodohospodářský	46
4.5	Surovinový	46
4.6	Sídelní	47
4.7	Rekreační	47
5	ROZBOR VYUŽÍVÁNÍ VOLNÉ KRAJINY ČLOVĚKEM A VYHODNOCENÍ JEHO POŽADAVKŮ A POTŘEB	48
5.1	Zemědělská a lesní výroba	48
5.1.1	Zemědělství	48
5.1.2	Lesnictví	50

5.2	Vodní hospodářství.....	54
5.2.1	Odběry vody	54
5.2.2	Vypouštění odpadních vod	54
5.2.3	Koupací vody	55
5.3	Dopravní a technická infrastruktura.....	56
5.4	Rekreace, turistika, sport.....	57
6	ROZBOR POŽADAVKŮ NA ZMĚNY V ÚZEMÍ	59
6.1	Politika územního rozvoje ve znění Aktualizace č.1.....	59
6.2	Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje	59
6.3	Územní plány.....	78
6.4	Územní studie.....	93
6.5	Komplexní pozemkové úpravy	93
6.6	Související oborové generely a studie, programy, koncepce a strategie	94
7	ROZBOR OHROŽENÍ, RIZIK A PROBLÉMŮ V ÚZEMÍ STÁVAJÍCÍCH A PŘEDPOKLÁDANÝCH..	96
7.1	Rozbor ohrožení, rizik a problémů v území stávajících uvedených v ÚAP ORP Blansko	96
7.2	Vodní režim krajiny	98
7.2.1	Narušení vodního režimu, ohrožení povodněmi.....	98
7.2.2	Ochrana stávajících vodních zdrojů pro veřejné potřeby	102
7.2.3	Kvalita povrchových a podzemních vod	105
7.2.4	Ohrožení suchem	110
7.3	Hygiena prostředí	113
7.4	Snižování a ztráta biodiverzity, snižování prostupnosti krajiny a fragmentace krajiny, střety dálkových migračních koridorů, střety a nenávaznosti ÚSES.....	116
7.4.1	Dálkové migrační koridory prostupnost a fragmentace krajiny	116
7.4.2	Územní systém ekologické stability	121
7.5	Opuštěné nebo nevyužívané areály a plochy ve volné krajině a v kontaktu s ní.....	125
7.6	Zátěže ze stávajícího urbanizovaného území, z provozu dopravní infrastruktury a předpokládané zátěže z území navržených k urbanizaci a z navržené dopravní a technické infrastruktury.....	126
7.7	Stávající narušení a potenciální ohrožení přírodních, historických, kulturních a estetických hodnot.....	126
8	SOUHRNNÉ VYHODNOCENÍ.....	128
8.1	Zjištěné hlavní hodnoty a potenciály krajiny	128
8.1.1	Biotický potenciál	128
8.1.2	Hodnota krajinného rázu (vymezené segmenty).....	128
8.1.3	Voda a vodní zdroje.....	129
8.1.4	Kulturní a estetické hodnoty	129
8.1.5	Rekreace	129
8.1.6	Sídla a krajina	129
8.2	Zjištěná hlavní ohrožení, rizika a problémy v území	130
8.2.1	Zjištěné problémy ve vymezení ÚSES	130
8.2.2	Zjištěné problémy v migračních charakteristikách území.....	130
8.2.3	Vodní hospodářství.....	131
8.2.4	Rekreace	132
8.2.5	Sídla a krajina	133
8.2.6	Kulturní a estetické hodnoty	133

8.3	Vyhodnocení a případné zpřesnění typů krajín ze ZÚR.....	134
8.4	Určení problémů k řešení v návrhu ÚSK včetně nově uplatňovaných námětů na provedení změn v území	134
8.5	Přehled jevů doporučených k doplnění do územně analytických podkladů	134

1 ÚVOD, SHRNU TÍ PODKLADŮ

Zájmové území obce s rozšířenou působností (ORP) Blansko zaujímá rozlohu 35 131 ha, celkový počet obyvatel dle údajů z ČSÚ k 31. 12. 2016 je 56 624. Hustota zalidnění činí 161,1 osob/km². Celkový počet obcí je 43 a počet katastrálních území je 59. Obcí s pověřeným úřadem je město Blansko. Zájmové území spadá do správního obvodu Jihomoravského kraje, poloha území je patrna z obrázku č. 1.1. Jedná se území s převahou zastoupení lesních ploch. Lesní plochy zde tvoří 52 % rozlohy území.

Obrázek 1-1 Přehledná situace ORP Blansko

Předmětem analytické části Územní studie krajiny je analýza současného stavu krajiny, využívání krajiny člověkem a zhodnocení potenciálu krajiny. Z výsledků části Průzkumy a rozborů bude následně vycházet návrh řešení územní studie zahrnující vymezení oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, stanovení zásad pro ochranu (i ve vztahu na zadržování vody v krajině), správu a plánování pro dosažení cílové charakteristiky a požadavky na uspořádání a využití území - úkoly pro územní plánování.

Předkládaná studie, byla zpracována na základě níže uvedených podkladů z oboru územního plánování, vodního hospodářství, ochrany přírody a krajiny, zpracovaných komplexních pozemkových úprav a mapových podkladů ČÚZK. Dále bylo využito dalších dostupných zdrojů orgánů státní správy či organizací a veřejně výzkumných institucí.

Podklady z oboru územního plánování:

- Aktuální data územně analytických podkladů
- Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje
- Územní plány jednotlivých obcí

Oborové studie ochrany přírody a krajiny:

- Aktualizace sjednoceného generelu ÚSES a zájmů ochrany přírody na území ORP Blansko (2013)
- Mapa vybraných prvků lokální identity mikroregionů Moravský kras a Časnýř (2014)
- Jak stavět v Moravském Krasu (2009)
- Preventivní hodnocení krajinného rázu na území CHKO Moravský kras (2011)

Oborové studie vodního hospodářství:

- Plán dílčího povodí Dyje
- Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu

Územní studie Jihomoravského kraje:

- Územní studie Vymezení cílových charakteristik krajiny Jihomoravského kraje (2010)
- Generel regionálního a nadregionálního ÚSES na území JMK (2003)

Lesní hospodářství

- Oblastní plány rozvoje lesů - Pro hlubší představu o přírodních podmínkách na PUPFL ORP Blansko bylo nutné pracovat s daty Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů (UHUL). Konkrétně se jednalo o veřejně dostupná data Oblastních plánů rozvoje lesa. Data byla dostupná pouze ve formě mapové prohlížecké služby (WMS) a pro efektivní práci s daty bylo nutné data vektorizovat. Podařilo se tak získat hlubší informace o stanovištních podmínkách: (i) o důležitosti vertikálního členění vyjádřené formalizovanou jednotkou lesnické typologie - lesním vegetačním stupněm, (ii) a o trofických a hydrických podmínkách stanoviště zobecněných v jednotkách edafických kategorií (sdružených v ekologické řady). S těmito informacemi jsme mohli přistoupit k vymezení hospodářských souborů (HS), tedy základních jednotek rámcového plánování lesa.
- Dále byla z OPRL získána data s informací o potenciálech PUPFL, zejména o těch hydrických, půdoochranných a kritických sklonech svahů.

Data Agentury ochrany přírody a krajiny:

- Základní mapování biotopů
- Nálezová data
- Chráněná území, Natura 2000 – ptačí oblasti, Natura 2000 – EVL
- ÚSES – koncepční vymezení nadregionálních biocenter
- Biosférické rezervace UNESCO
- Geoparky
- Mokřady Ramsarské úmluvy
- Lokality výskytu zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin s národním významem
- Migračně významná území
- Dálkové migrační koridory

- Bariérová místa migračních koridorů
- Mapování NATURA 2000 - toto mapování, které probíhalo od roku 2000, mělo za cíl vytvořit podklad pro návrh soustavy evropsky významných lokalit (EVL) z hlediska ochrany přírody. Pro účel vylíšení nejcennějších částí lesů bylo využito toto mapování, které mimo základní zařazení do kategorií biotopů obsahuje také dílčí informace, např. o kvalitě, zachovalosti či reprezentativnosti biotopu. Právě tyto informace byly stěžejní pro určení nejcennějších částí lesů.

ČUZK – Český úřad zeměměřický a katastrální:

- data ZABAGED®
- wms služby - ortofoto

Data Pozemkového úřadu Blansko

- Informace o zpracovaných komplexních pozemkových úpravách – plány společných zařízení

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.:

- Digitální BÁze VOdohospodářských Dat (DIBAVOD) - **referenční geografická databáze** vytvořená primárně z odpovídajících vrstev ZABAGED® a cílově určená pro tvorbu tematických kartografických výstupů s vodohospodářskou tematikou a tematikou ochrany vod. Vrstva byla použita pro grafickou část studie.
- Hydroekologický informační systém - je centrálním informačním systémem VÚV TGM, v.v.i., v oblasti vodního hospodářství a ochrany vod (<http://heis.vuv.cz/>)

Veřejný registr půdy LPIS:

- LPIS je geografický informační systém (GIS), který je tvořen primárně evidencí využití zemědělské půdy.

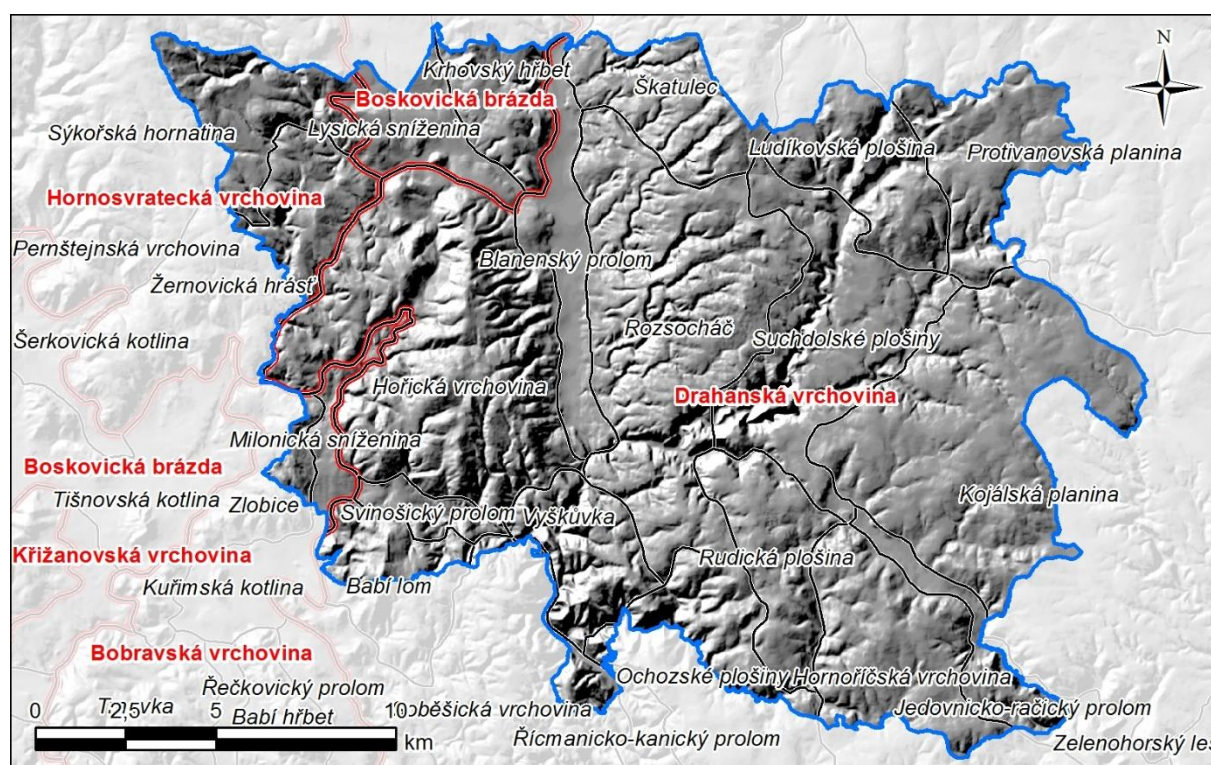
2 POPIS STAVU ÚZEMÍ

2.1 Přírodní charakteristika území

Přírodní prostředí představuje souhrn daností území, které jsou do značné míry určující pro způsob a charakter jeho historického i současného využití. Ve své podstatě jde o danosti limitující způsoby využití území. Přírodní podmínky jednotlivé způsoby využití v dané oblasti prostorově formují a spolutváří tak v daném území typický obraz krajiny.

2.1.1 Geomorfologie

V souboru přírodních daností mají v území zásadní postavení geomorfologické charakteristiky. Pro jednotlivé způsoby využití území představují evidentní limitující, případně podmiňující, charakteristiky.

Obrázek 2-1 Geomorfologické členění zájmového území

Zájmové území situováno v oblasti Hercynského geomorfologického systému, který svým rozsahem zahrnuje podstatnou část Čech, včetně Českomoravské vrchoviny a západních partií Moravy. V Hercynské části území je zastoupena geomorfologická provincie Česká vysočina a sice její východní části reprezentované geomorfologickou subprovincií (soustavou) Česko-moravskou. Českomoravská soustava je zastoupena Oblastí Českomoravské vrchoviny a Brněnské vrchoviny.

Krkonoško jesenická soustava zasahuje do zájmového území Jesenickou oblastí reprezentovanou celkem Zábřežské pahorkatiny jejíž detailní zastoupenou partií je podcelek Bouzovská vrchovina .

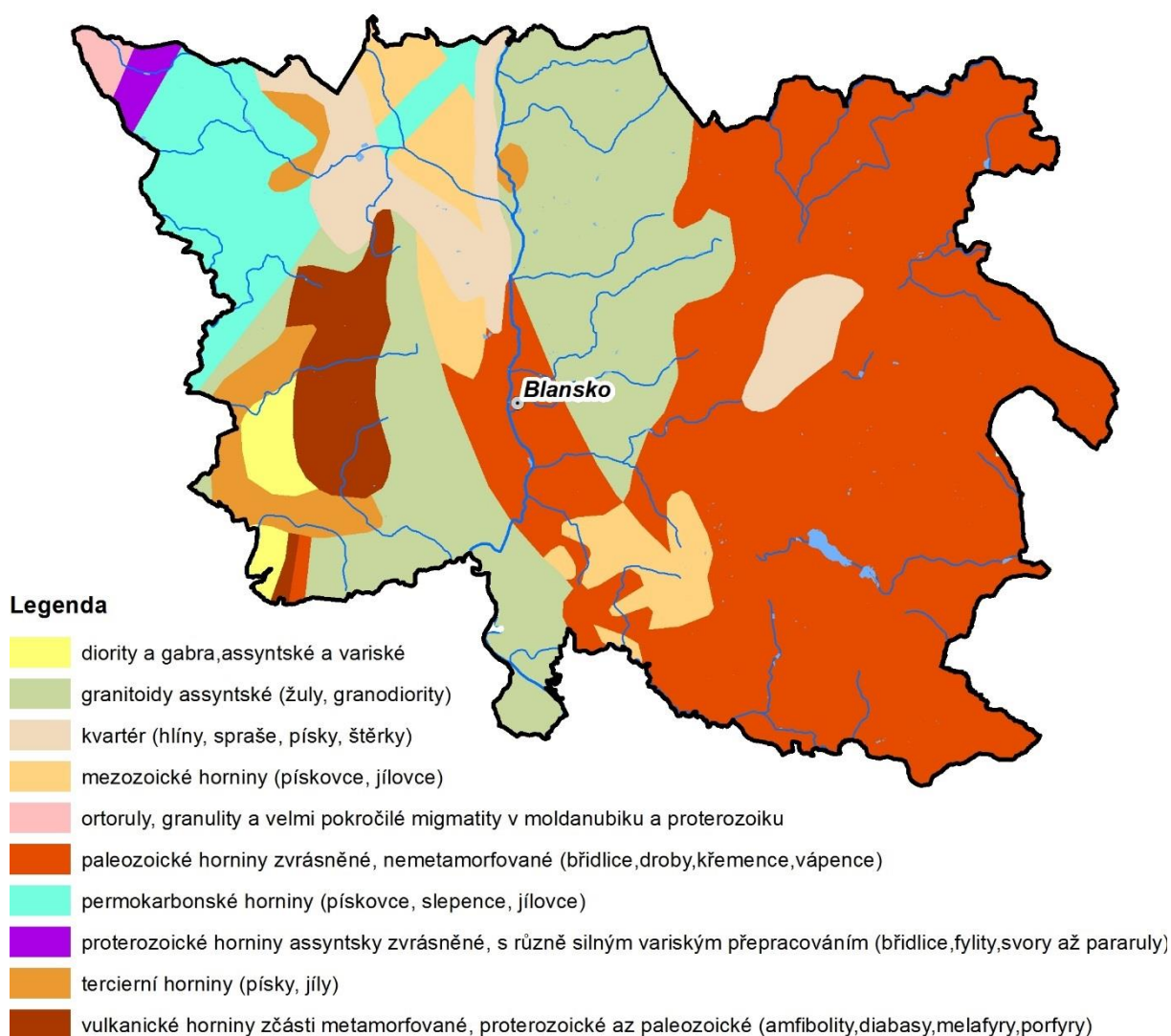
Tabulka 2-1 Přehled systému geomorfologických jednotek

Systém:	Hercynský					
Provincie:	Česká vysočina					
Subprovincie (soustava):	Česko-moravská soustava					
Oblast (podsoustava)	Českomoravská vrchovina	Brněnská vrchovina				
Celek:	Hornosvratecká vrchovina	Boskovická brázda		Drahanská vrchovina		
Podcelek:	Nedvědickeá vrchovina	Malá Haná	Řečkovicko-kuřimský prolom	Adamovská vrchovina	Moravský kras	Konická vrchovina
Okrsek:	Sýkořská hornatina Žernovický hrášť	Lysická sníženina Krhovský hřbet	Milonická sníženina Zlobuce	Škatulec Rozsocháč Hořická vrchovina Svinošický prolom Babí lom Vyškůvka	Suchdolské plošiny Rudická plošina Ochozské plošiny	Ludvíkovská plošina Protivanovská planina Kojálská planina Jedovnicko-račický prolom Hornoříčská vrchovina

Nejniže položená místa zájmového území se nachází v údolí Svitavy při jeho jižní hranici v místě kde řeka Svitava opouští řešené území (250 m n.m.). Nejvyšším bodem území je vrchol návrší Bučí (653 m n.m.) při severovýchodní hranici zájmového území.

2.1.2 Geologické charakteristiky

Zájmové území se nachází v geologické oblasti Českého masivu nazvané Moravosilesikum (oblast moravskoslezská). Největším podílem se na geologické stavbě vyznačují prvohorní zvrásněné, převážně usazené horniny (např. břidlice, droby, křemence a vápence). Vápencové útvary jsou pak soustředěny v CHKO Moravský kras. Dále jsou zde zastoupeny starohorní hlubinné vyvěřelé horniny žulového charakteru – žuly a granitoidy. Dalšími zastoupenými horninami jsou usazené horniny mladších prvohor jako permokarbonské pískovce, slepence a jílovce. Čtvrtohorní usazené horniny jsou soustředěny v severní části území. Pouze malé zastoupení v geologické stavbě území mají částečně přeměněné sopečné horniny, hlubinné vyvěřelé horniny a druhohorní usazené horniny – pískovce, opuky a jílovce. Geologické poměry řešeného území uvádí obrázek 2.2.

Obrázek 2-2 Zastoupení hydrogeologických rajonů v ORP Blansko

2.1.3 Hydrogeologické charakteristiky

Hydrogeologické charakteristiky řešeného území jsou definovány hydrogeologickými rajony. Údaje evidence hydrogeologických rajonů zpracovává a do informačního systému veřejné správy ukládá Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, veřejná výzkumná instituce. Evidence obsahuje údaje o územním vymezení a charakteristikách hydrogeologických rajonů v ČR.

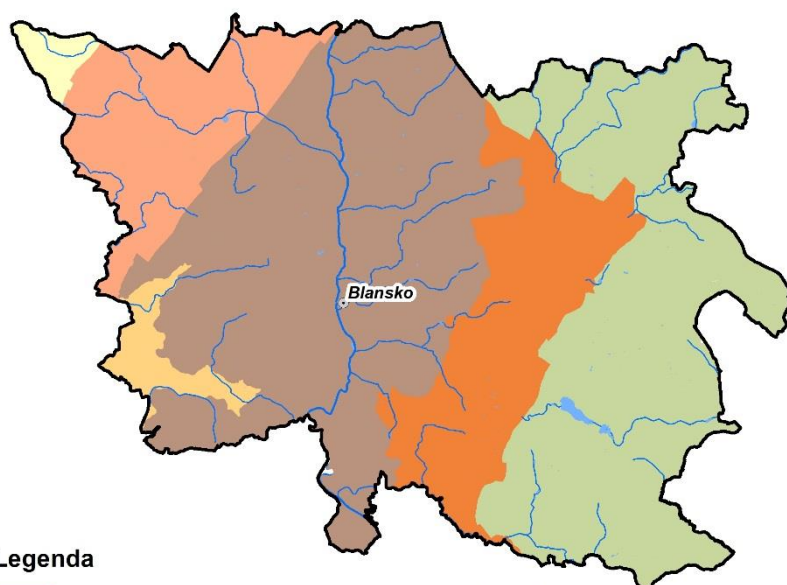
Hydrogeologické rajony jsou vodním zákonem definovány jako území s obdobnými hydrogeologickými poměry, typem zvodnění a oběhem podzemní vody. Hydrogeologický rajon tvoří jeden nebo více kolektorů (kolektorem se rozumí horninová vrstva nebo souvrství hornin s dostatečnou propustností, umožňující významnou spojitou akumulaci podzemní vody nebo její proudění či odběr). Podle své pozice se hydrogeologické rajony rozdělují do svrchní vrstvy kvartérních sedimentů a coniaqu, základní vrstvy a hlubinné vrstvy bazálního křídového kolektoru. Hydrogeologické rajony jsou zjednodušeně vyjádřeny plochami v těchto třech horizontálních vrstvách. Hydrogeologické rajony jsou složeny z jednoho či více útvarů podzemních vod.

Na území ORP Blansko jsou zastoupeny následující základní hydrogeologické rajony:

RAJON ID	NÁZEV
2242	Kuřimská kotlina
5221	Boskovická brázda - severní část
6560	Krystalinikum v povodí Svatky - střední část
6570	Krystalinikum brněnské jednotky
6620	Kulm Dražanské vrchoviny
6630	Moravský kras

Většina území náleží k oblastem chudým na podzemní vody kromě oblasti Moravského krasu. V devonských vápencích Moravského krasu dochází k charakteristickým akumulacím krasových vod ve spodních patrech jeskyní, často jde o jímatelné akumulace značných vydatností, ojediněle přes 15 l/s.

Prostorové rozložení jednotlivých hydrogeologických rajonů uvádí následující obrázek.

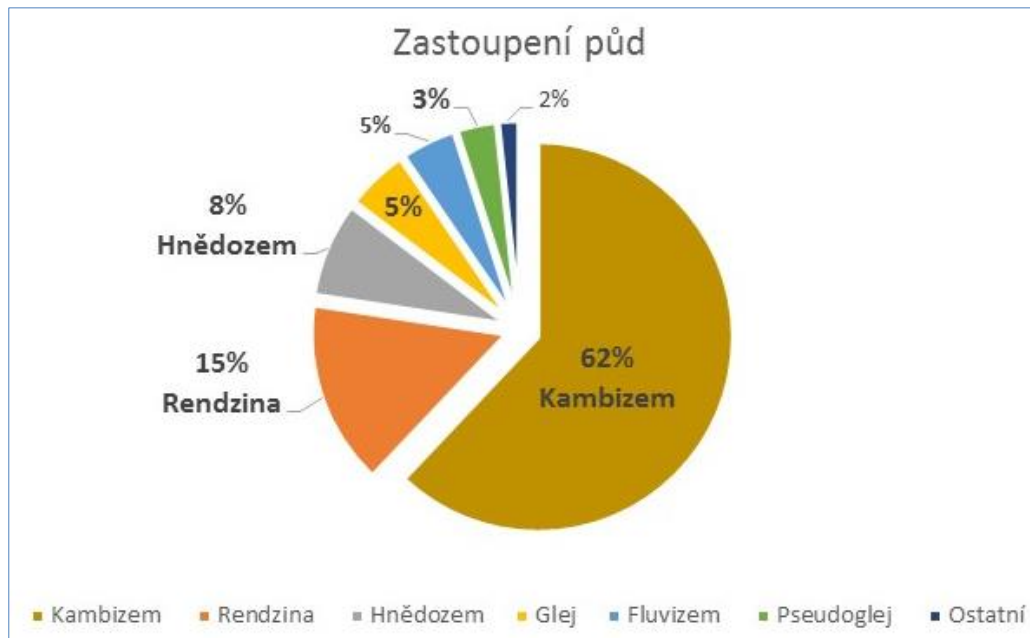
Legenda

	Boskovická brázda - severní část		Kulm Dražanské vrchoviny
	Krystalinikum brněnské jednotky		Kuřimská kotlina
	Krystalinikum v povodí Svatky - střední část		Moravský kras

Obrázek 2-3 Zastoupení hydrogeologických rajonů v ORP Blansko

2.1.4 Pedologická charakteristika

V řešeném území převládají v zastoupení půdních typů kambizemě, rendziny a hnědozemě, které dohromady zaujímají 85 % ze všech typů půd vyskytujících se v zájmovém území. Podíl zastoupení jednotlivých typů půd znázorňuje obrázek 2.4 Prostorové rozložení pak uvádí obrázek 2.5.

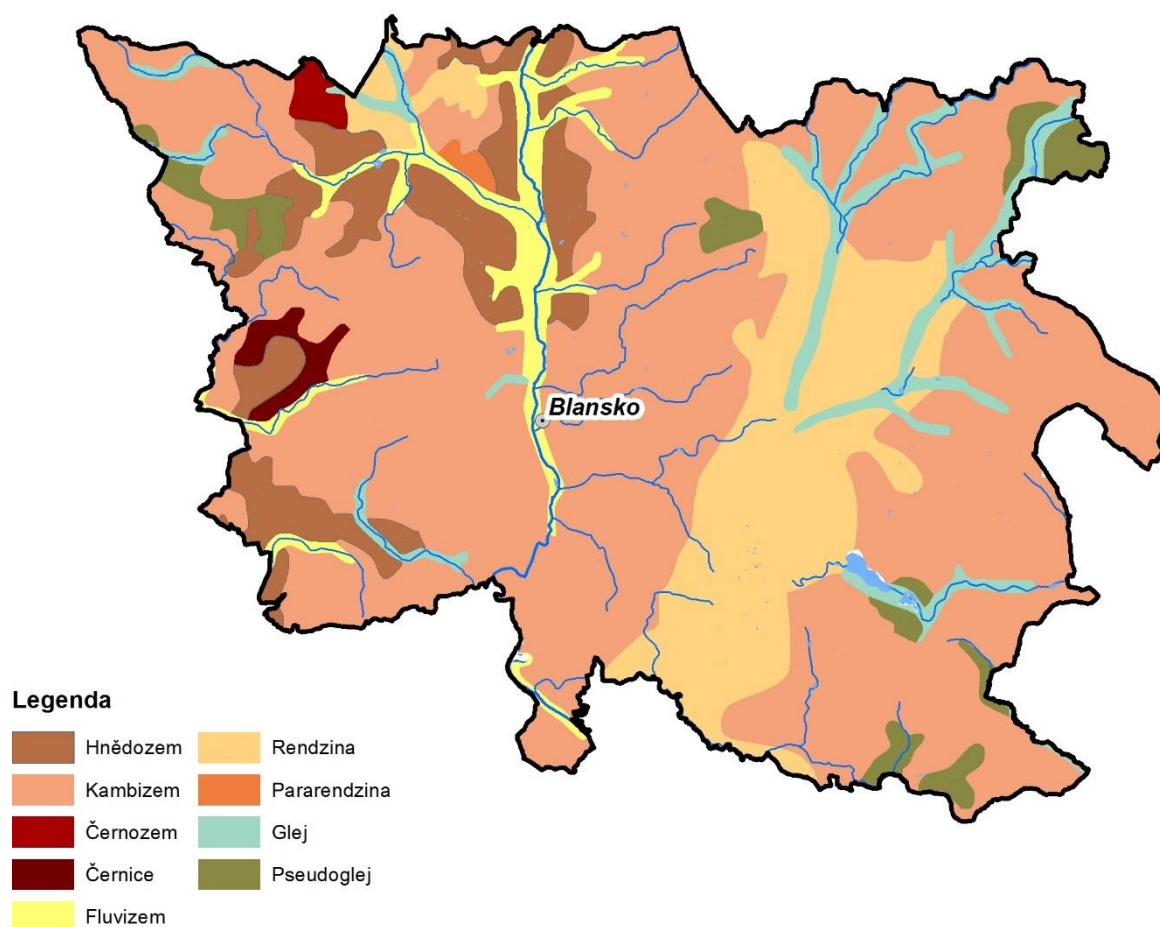
Obrázek 2-4 Zastoupení půd v ORP Prostějov

Charakteristika hlavních typů půd:

Kambizem - hnědé půdy, hnědé lesní půdy. Převažuje chemické zvětrávání prvotních minerálů, přičemž se uvolňuje Fe, Mn, Al (hnědnutí – braunifikace). Vedle hnědnutí dochází u těchto půd k procesům tvorby a přeměn jílu. Půdy se vytvářejí hlavně ve svažitých podmínkách pahorkatin, vrchovin a hornatin, v menší míře (sympké substráty) v rovinatém reliéfu. Vznik těchto půd z tak pestrého spektra substrátů podmiňuje jejich velkou rozmanitost z hlediska tropismu, zrnitosti a skeletovitosti. Tyto půdy mají vysokou pórovitost a dobrou vnitřní drenáž a do značné míry jsou využívány zemědělsky.

Rendzina – typickými horninami jsou vápence, dolomity, serpentíny a sádrovce a jejich nečisté variety, charakteristické nadbytkem Ca, Mg a nedostatkem dalších živin. Převážně nízká pórovitost a vysoká tvrdost hornin jsou příčinou skeletovitosti (zpravidla více než 30 % skeletu). Mělké půdy, na vápencích jílovitohlinité až jílovité půdy dobře propustné pro vodu. Úrodnost rendzin je nízká. Jsou to typické lesní půdy. V zemědělství jsou vhodnější pro travní porosty než pro polní plodiny.

Hnědozemě jsou obvykle hluboké až velmi hluboké půdy, ornice jsou středně hluboké. Zrnitostní složení v ornici má charakter písčitohlinitý až hlinitý, případně až jílovitohlinité, půdotvorným substrátem je nejčastěji spraš a sprašová hlína. Hnědozemě jsou mírně až středně humózní půdy, humus je ale nižší kvality než u černozemí. Hnědozemě patří k nejlepším obilnářským půdám, s vysokou agronomickou hodnotou. Jsou rozšířeny v nížinách a v rovinatějších prvcích reliéfu pahorkatin, zhruba do nadmořské výšky 400 m n. m.

Obrázek 2-5 Zastoupení půd v ORP Blansko

2.1.5 Hydrologické charakteristiky

Území ORP Blansko hydrologicky spadá do 2 dílčích povodí, a to do dílčího povodí Dyje. Tato povodí spadají do mezinárodního povodí Dunaje a úmoří Černého moře.

Centrální část ORP Blansko odvodňuje řeka Svitava s levostranným přítokem tokem Punkvou a Bílou vodou. Jihovýchodní část území odvodňuje Křtinský potok. Pravostrannými přítoky řeky Svitavy jsou pak tok Býkovka a Šebrovka, jejichž povodí odvodňují západní část území. Povodí ostatních toků pak odvádí povrchové vody mimo území ORP Blansko. Na okraji východní části území jsou to toky Lubě a Kuřimka. Na okraji západní části pak tok Malá Haná, který odvádí vody do dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu a tok Rakovec.

Následující toky tvoří hlavní úseky vymezených vodních útvarů* v rámci plánování v oblasti vod na území ORP Blansko.

- toky Svitava, Punkva, Bílá voda, Býkovka, Šebrovka, Křtinský potok, Lubě, Kuřimka a Rkovec, které odvádí povrchové vody do dílčího povodí Dyje
- tok Malá Haná, který odvádí povrchové vody do dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu

*Vodní útvar (VÚ) je obecně, na základě § 2 odst. 3 vodního zákona (č. 254/2001 Sb.), vymezen nad sítí vodních toků (ve smyslu zákona č. 200/1994 Sb., o zeměměřičství) jako souvislá ucelená základní jednotka plánování v oblasti vod, která umožňuje hodnocení stavu povrchových vod a uskutečňování programů opatření podle § 26 vodního zákona.

Útvary povrchových vod se dělí do dvou kategorií:

- „řeka“,
- „jezero“.

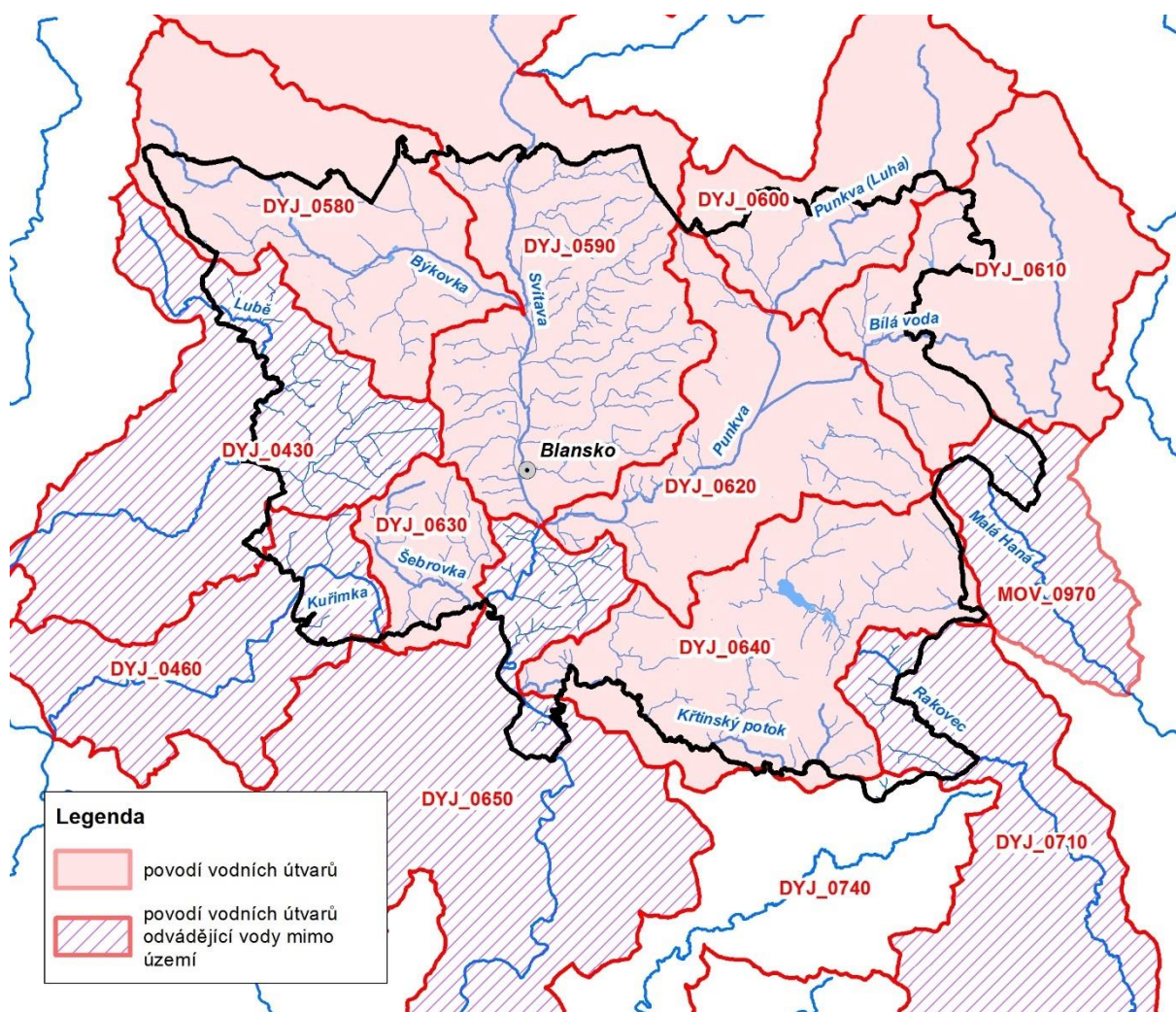
Řekou se rozumí útvar povrchové vody tekoucí v převážné části po zemském povrchu, který ovšem může téci v části toku pod povrchem.

Jezerem se označuje útvar povrchové vody stojaté, např. jezero (přirozené nebo umělé), vodní nádrž nebo rybník. V dílčím povodí Moravy a přítoků Váhu se nevyskytují žádná jezera, vodní útvary této kategorie jsou zastoupeny vodními nádržemi a rybníky, což jsou vodní plochy vzniklé lidskou činností.

Na území ORP Blansko byly vymezeny vodní útvary pouze v kategorii řeka. Přehled vodních útvarů uvádí tabulka 2.2. Prostorové vymezení pak znázorňuje obrázek 2.6.

Tabulka 2-2 Vodní útvary

ID_VU	Název VU	Tok	Kategorie	Dílčí povodí
DYJ_0430	Lubě od pramene po ústí do toku Svratka	Lubě	řeka	Dyje
DYJ_0460	Kuřimka od pramene po vzduť nádrže Brno	Kuřimka	řeka	Dyje
DYJ_0650	Svitava od toku Punkva po ústí do toku Svratka	Svitava	řeka	Dyje
DYJ_0580	Býkovka od pramene po ústí do toku Svitava	Býkovka	řeka	Dyje
DYJ_0590	Svitava od toku Křetínka po tok Punkva	Svitava	řeka	Dyje
DYJ_0600	Punkva od pramene po ponor	Punkva	řeka	Dyje
DYJ_0620	Punkva od ponoru po ústí do toku Svitava	Punkva	řeka	Dyje
DYJ_0610	Bílá voda od pramene po Marianínský potok včetně	Bílá voda	řeka	Dyje
DYJ_0630	Šebrovka od pramene po ústí do toku Svitava	Šebrovka	řeka	Dyje
DYJ_0640	Křtinský potok od pramene po ústí do toku Svitava	Křtinský p.	řeka	Dyje
DYJ_0710	Rakovec od pramene po Vážanský potok včetně	Rakovec	řeka	Dyje
MOV_0970	Malá Haná od pramene po vzduť nádrže Opatovice	Malá Haná	řeka	Morava a přítoky Váhu

Obrázek 2-6 Vodní útvary

2.1.6 Biodiverzita a biogeografické charakteristiky

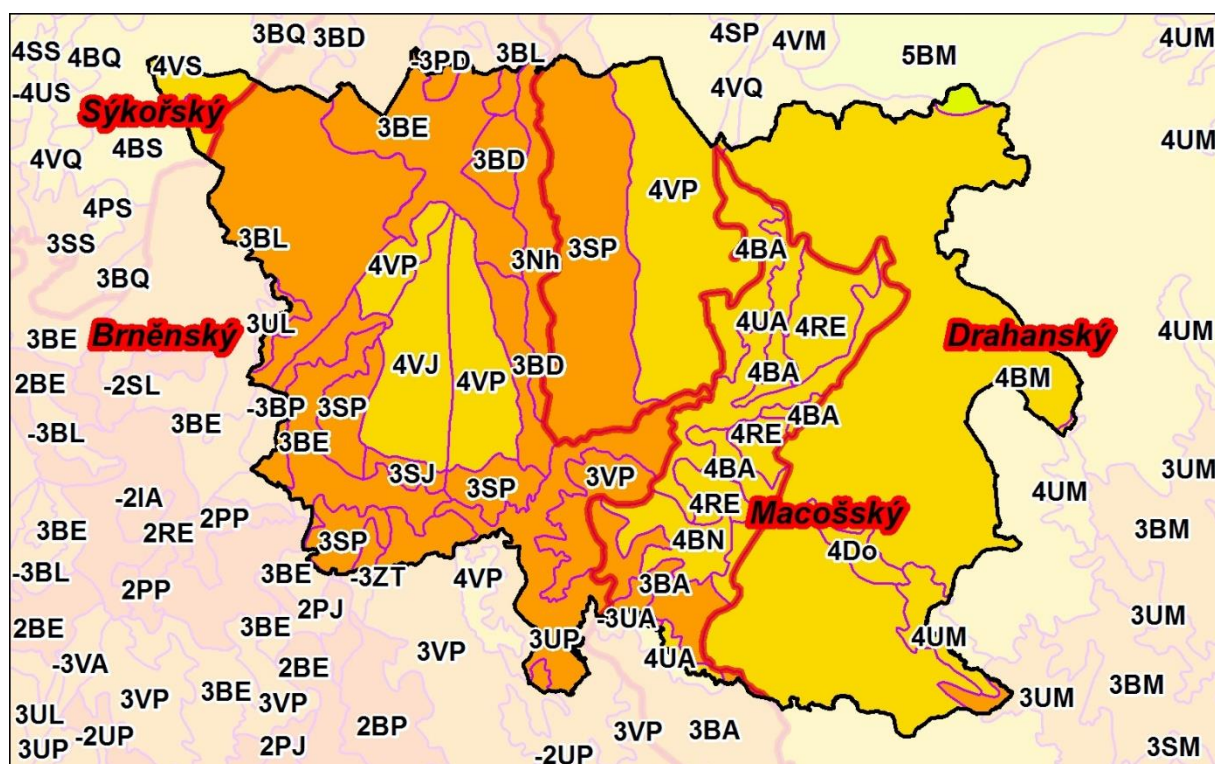
Biogeografické členění diferencuje území na základě rozmístění bioty v prostoru. Podává informaci o stavu biodiverzity konkrétních území v čase. Toto členění je základem tzv. biogeografické diferenciacie území, které představuje metodu na jejímž základě jsou vytvářeny územní systémy ekologické stability, které ve své precizované podobě plně reflektují biogeografické charakteristiky území.

Biogeografické členění využívá individuálních a typologických jednotek:

- Individuální jednotky biogeografického členění krajiny:
 - Biogeografická provincie; biogeografická podprovincie; biogeografický region (bioregion)
- Typologické jednotky biogeografického členění krajiny:
 - Biochory a skupiny typů geobiocénů

2.1.6.1 Individuální jednotky biogeografického členění krajiny

Dle biogeografického členění České republiky (Culek, 1996) leží zájmové území na východním okraji hercynské biogeografické podprovincie. V rámci hercynské podprovincie zasahuje zájmové území do plochy Drahanského (1.52) bioregionu Brněnského a Mocošského bioregionu.

Obrázek 2-7 Biogeografické členění zájmového území. Hranice ORP Blansko (černá linie), hranice bioregionů (červená linie), hranice biochorů (fialová linie)

2.1.6.2 Typologické jednotky biogeografického členění krajiny

V zájmovém území je zastoupeno celkem 29 typů biochor, z nichž k plošně nejvýznamnějším náleží biochory 4BM, 3 SP a 4 VP. Dle biochorického členění převažují v řešeném území biochory 4. vegetačního stupně.

Tabulka 2-3 Zastoupení plošně nejvýznamnějších biochor na území ORP Blansko

Kód	Název	Plocha [ha]
4RE	Plošiny na spraších 4. v.s.	1 134,0
2BE	Rozřezané plošiny na spraších 2. v.s.	2 465,5
4BM	Rozřezané plošiny na drobách 4. v.s.	10 022,3
4RE	Plošiny na spraších 4. v.s.	1 134,0
4VP	Vrchoviny na neutrálních plutonitech 4. v.s.	3 919,7
4UA	Výrazná údolí na vápencích 4. v.s.	1 242,7
3SP	Svahy na neutrálních plutonitech 3. v.s.	3 752,5
4VJ	Vrchoviny bazického krystalinika 4. v.s.	1 237,6
3UP	Údolí na neutrálních plutonitech 3. v.s.	1 385,6
2BA	Rozřezané plošiny na vápencích ve 2. v.s.	1 272,6
3BL	Rozřezané plošiny na neutrálních permských sedimentech 3. v.s.	2 868,4

2.1.6.3 Vegetační stupňovitost

Vegetační stupňovitost vyjadřuje souvislost sledu rozdílů přírodní vegetace se sledem rozdílů výškového a expozičního klimatu. Zájmové území je charakteristické dominantním zastoupením oblastí 4. bukodubového vegetačního stupně a 3. dubobukového vegetačního stupně. Zcela okrajově jsou zastoupeny stupeň 2. bukodubový a 5. jedlobukový (jednotky vegetační stupňovitosti uváděny dle tzv. Zlatníkovy stupnice).

Tabulka 2-4 Zastoupení vegetačních stupňů (dle Zlatníka) na území ORP Blansko

Vegetační stupeň	Označení vegetačního stupně	Plocha [ha]
2.	Bukodubový vegetační stupeň	3,7
3.	Dubobukový vegetační stupeň	14 666,7
4.	Bukový vegetační stupeň	20 385,2
5.	Jedlobukový vegetační stupeň	84,8

2.1.7 Krajinné typologie

Existuje řada přístupů k diferenciaci území do účelových oblastí. Obvykle se jedná o multikriteriální hodnocení jak v systémech individuálních tak typologických jednotek. Ze sumy exuistujících typologií a regionalizací (diferenciací) vybíráme pro potřeby analýz území tři nejvýznamnější (jak relevantností zpracování tak faktickou závazností). Vybrané diference byly využity k diferenciaci systému vlastních krajinných jednotek - krajinných okrsků.

Vybrané diference:

- Typologické členění krajiny České republiky
- Typy krajin podle stanovených cílových charakteristik
- Vymezení krajinných okrsků

Typologické členění krajiny České republiky

Typologie České krajiny - Stručný výtah z projektu VaV 640/01/03 (Löw a spol 2005) diferencuje krajinu na základě tří základních hledisek – rámcových krajinných typů (Low, J., Novák, J. 2008):

- Rámcových sídelních krajinných typů – sestavených na základě výrazně generalizovaného pohledu na historický vývoj jeho osídlení
- Rámcových krajinných typů využití území – vymezené dle převládajících způsobů využití území
- Rámcových krajinných typů dle reliéfu – odrážející základní geomorfologické charakteristiky území

Zájmové území je v rámcových sídelních krajinných typech specifikováno jako:

- Pozdně středověká sídelní krajiny (nejvyšší partie v části Dražanské vrchoviny)
- Vrcholně středověké sídelní krajiny Hercynica

Dle rámcových krajinných typů využití území jsou zastoupeny krajiny a lesozemědělské zemědělské a lesní. Dle rámcových krajinných typů reliéfu jsou zastoupeny krajiny vrchovin Hercynica:

- 3M2 - vrcholně středověká sídelní krajina Hercynica, lesozemědělská krajina, krajina vrchovin Hercynica;
- 3L2 - vrcholně středověká sídelní krajina Hercynica, lesní krajina, krajina vrchovin Hercynica. Je zastoupena ve dvou menších segmentech;
- 3L12 - vrcholně středověká sídelní krajina Hercynica, lesní krajina, krasové krajiny;
- 3L15 - vrcholně středověká sídelní krajina Hercynica, lesní krajina, krajiny zaříznutých údolí;
- 2M12 - stará sídelní krajina Pannonica, lesozemědělská krajina, krasové krajiny;
- 3Z2 - vrcholně středověká sídelní krajina Hercynica, zemědělské krajiny, krajiny vrchovin Hercynica.

Tabulka 2-5 Vymezení makrotypů krajiny Blanenska

BLANENSKO (D)		
Makrotyp CZ 11.1 – středověké sídelní krajiny hercynika		
21	D/11.1.2	lesoplní středověké sídelní krajiny hercynika na Blanensku
22	D/11.1.3	lesní středověké sídelní krajiny hercynika na Blanensku
23	D/11.1.4	zaříznutá údolí středověké sídelní krajiny hercynika na Blanensku
24	D/11.1.5	lesní krasové středověké sídelní krajiny hercynika na Blanensku
25	D/11.1.6	polní krasové středověké sídelní krajiny hercynika na Blanensku
26	D/11.1.10	urbanizované středověké sídelní krajiny hercynika na Blanensku

Typy krajín podle stanovených cílových charakteristik

ZUR Jihomoravského kraje (2016) vymezují v měřítku 1 : 200 000 krajinné typy, pro které stanovují cílové charakteristiky (výkres I.3. Výkres typů krajín podle stanovených cílových charakteristik). Odůvodnění jejich vymezení je obsaženo v části II.G.6. (str. 302 – 377) výrokový popis pak v části F, který obsahuje vlastní specifikaci cílových charakteristik.

V řešeném území jsou zastoupeny následující krajinné typy:

- Krajinný typ č. 20 Račický

K hlavním charakterizujícím rysům patří celkově členitý reliéf s četnými a různě výraznými údolními zářezy (např. údolí Říčky, Rakovce, Velké a Malé Hané, Brodečky, Hloučely), dominantní zastoupení lesů (víceméně vytvářejících jeden rozsáhlý komplex) a nízké zastoupení zemědělské půdy (většinou zorněné), často tvořící společně s venkovskými sídly enklávy uvnitř lesního komplexu. Sídla (různě velké vesnice) jsou z větší části soustředěna podél jihovýchodního a západního okraje KC (krajinný celek, používán jako synonymum k termínu krajinný typ).

- Krajinný typ č. 23 Jedovnický

K hlavním charakterizujícím rysům patří celkově mírně vyvýšený a zvlněný reliéf (oproti okolí však výrazně méně členitý), převažující zemědělské využití s bloky orné půdy a místně významně zastoupenými travními porosty a velmi nízké zastoupení lesů. Sídelní struktura je dosti hustá typické jsou zejména středně velké vesnice, sídlem na pomezí venkovského a městského typu jsou Jedovnice.

- Krajinný typ č. 24 – Bílovicko-ostrovský

K hlavním charakterizujícím rysům patří členitý, převážně krasový reliéf s výraznými údolními zářezy Svitavy, Křtinského potoka, Říčky, Punkvy, Pustého žlebu a Suchého žlebu), dominantní zastoupení lesů, nízké zastoupení zemědělské půdy (převážně zorněné, částečně zatravněné) a proměnlivé zastoupení sídel (vesměs větších enkovských).

- Krajinný typ č. 26 – Sloupsko-kořenecký

K hlavním charakterizujícím rysům patří převažující výrazně zvlněný až členitý reliéf s různě výraznými údolními zářezy, celkově převažující zastoupení lesů (v podobě různě členěných a

propojených celků až komplexů), nízké zastoupení zemědělské půdy (s převažující ornou půdou, ale také s významným zastoupením travních porostů), často tvořící společně s venkovskými sídly enklávy uvnitř lesního komplexu. Sídlní struktura je poměrně hustá, převažují menší až střední vesnice, města zastoupená nejsou. Hlavními krajinnými hodnotami území jsou lesní komplexy a celky a výraznější údolní zářezy.

- 27. Krajinný typ - Hořicko-soběšický

K hlavním charakterizujícím rysům patří celkově vyvýšený a členitý reliéf, dominantní zastoupení lesů, nízké zastoupení zemědělské půdy (částečně zorněné, částečně zatravněné a částečně ladem ležící) a proměnlivé zastoupení sídel (v jižní až střední části poměrně hustá síť příměstských vesnic, částečně začleněných do města Brna, v severní části téměř bez sídel).

- 29. Krajinný typ - Boskovicko-blanenský

K hlavním charakterizujícím rysům patří celkově snížený, mírně až výrazně zvltněný reliéf, převažující zemědělské využití s velkými bloky orné půdy a místně významně zastoupenými velkoplošnými sady a na většině území i velmi nízké zastoupení lesů (s výjimkou nejčlenitější střední části). Sídlní struktura je dosti hustá a pestrá, s vesnicemi různých velikostí, ale i s menšími městy (Blansko, Rájec-Jestřebí).

- 30. Krajinný typ - Tišnovsko-ivančický

K hlavním charakterizujícím rysům patří celkově ve srovnání s okolím vesměs snížený, ale přesto výrazně zvltněný reliéf, převažující zemědělské využití s velkými bloky orné půdy a na většině území i nízké zastoupení lesů (výhradně menších celků). Sídlní struktura je dosti hustá a pestrá, s vesnicemi různých velikostí a v rámci kraje s mimořádně vysokým zastoupením menších měst (Kuřim, Tišnov...).

- 31. Krajinný typ - Kunštátsko-nedvědícký

K hlavním charakterizujícím rysům patří celkově vyvýšený a členitý reliéf s různě výraznými údolními zářezy (výrazným prvkem je zejm. hluboké údolí Svratky na západním až jihozápadním okraji území), celkově převažující zastoupení lesů s různě velkými enklávami zemědělské krajiny (s převažující ornou půdou, ale také s významným zastoupením travních porostů), ve které jsou umístěna poměrně hustě sídla (většinou menší vesnice, v severní části však i malá města Kunštát a Olešnice).

Diferenciace území pro potřeby územní studie krajiny ORP Blansko

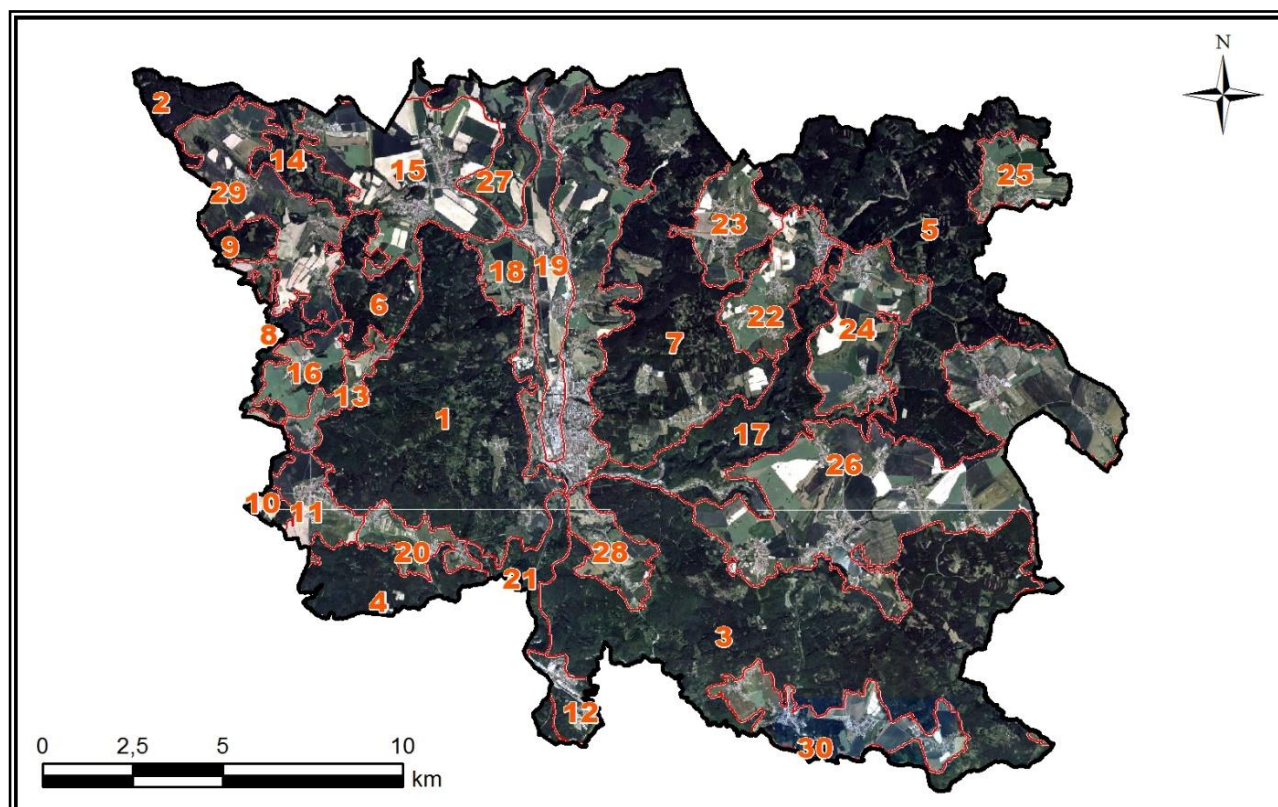
Krajinný okrsek je základní skladebnou relativně homogenní část krajiny, která se od sousedních krajinných okrsků odlišuje svými přírodními, popř. jinými charakteristikami a způsobem využití. Z pohledu účelu by měl sdružovat segmenty území (krajinné prvky, lokality), které je vhodné rozvíjet, případně regulovat obdobným způsobem.

Diferenciace krajinných okrsků byla provedena formou multikriterární analýzy krajiny, ve které

hlavní roli hrál faktor reliéfu doplněný zohledněním v území typické struktury krajinného pokryvu. Celkem bylo vymezeno 30 krajinných jednotek: 7 typů lesních krajiny, 14 typů sníženin a údolí a 9 typů krajin hřbetů, vrchovin, plošin a planin.

Tabulka 2-6 Vymezení krajinných okrsků Blanenska

Lesní krajiny		
1	• Hořický les	
2	• Vrankův les	
3	• Adamovské lesy	
4	• Vranovské lesy	
5	• Brdsko skalské lesy	
6	• Dránský žlíbek	
7	• Rozsocháčsko-škatulské lesy	
Údolí a sníženiny		
8	• Údolí Krkaté báby	
9	• Jedlůvka	
10	• Zlobice	
11	• Lipůvecká sníženina	
12	• Adamovské údolí	
13	• Milonická sníženina	
14	• Údolí Býkovky	
15	• Lysická sníženina	
16	• Újezd u Černé hory	
17	• Suchý a Pustý žleb	
18	• Svahy Blanenského prolomu	
19	• Blanenský prolom dno	
20	• Svinošický prolom	
21	• Svitavské údolí	
Hřbety, vrchoviny, plošiny a planiny		
22	• Sloupské plošiny	
23	• Petrovické plošiny	
24	• Šošůvecko-Ostrovské plošiny	
25	• Protivanosvská planina	
26	• Kojálské planiny	
27	• Krhovský hřbet	
28	• Vyškůvské hřbítky	
29	• Žernovnicko	
30	• Bučinky	

Obrázek 2-8 Vymezení krajinných okrsků Blanenska

2.2 Historický vývoj území

Území ORP Blansko, především v jeho střední části (Boskovická brázda, okolí Svitavy, Moravský kras), bylo osídleno již v prehistorickém období. Jeskyně Kůlna je jedním z nejvýznamnějších nalezišť z období středního paleolitu. Nálezy z doby bronzové mají svou lokalitu mimořádného významu v Býčí skále u Adamova.

Pozdější kolonizace území probíhala podél řek do míst s úrodnými půdami. Osady byly zakládány zejména na vyvýšeninách na okrajích údolních niv. Řešeným územím procházelo několik velmi důležitých dálkových i regionálních cest směřujících z Brna na sever, případně dále na západ, do Čech (Trstěnická stezka)

Středověká kolonizace ve 12. století přinesla zvýšení populace v území, rozsáhlé zakládání nových vesnic a vznik měst a trhových osad. Nejstarší doklady středověkého osídlení nacházíme v sakrálních stavbách, například v původně románských kostelích v Bořitově nebo v Újezdu u Černé Hory. Nové majetkové vztahy, intenzivnější obhospodařování zemědělské půdy a možná i četnější záplavy vinou odlesňování výše položených území měly za následek znovuzaložení sídel ve starém sídelním území. V této době se začal utvářet obraz krajiny v podobě, kterou známe dnes. Vzniká síť

cest a mozaika typicky utvářených plužin.

Od 13. století dochází s podporou církve a šlechty ke kolonizaci dalších území kolonisty z Německa. Zakládání nových vesnic vedli lokátoři, kteří přinesli i nový způsob organizace zástavby a rozdělení půdy. V tomto období dochází k intenzivnímu osídlení i méně příznivé části území ORP Blansko – Dražanské vrchoviny. V době největšího rozkvětu byla vrchovina velmi intenzivně osídlena a počet obcí zde převyšoval jejich počet v současnosti. Intenzivnímu bádání v této oblasti se věnoval prof. Dr. Ervín Černý, DrSc., který na území Dražanské vrchoviny objevil a popsal několik desítek zaniklých středověkých osad. Tyto vsi brzy po založení zanikly z důvodu neúrodnosti půdy, případně morovými epidemiemi a válkami. K největšímu zániku obcí v tomto regionu došlo v průběhu husitských válek. Stopy zaniklých obcí jsou v některých místech v terénu stále patrné a jsou zajímavým dokladem vývoje osídlení zdejší krajiny.

Toto období bylo významné i pro vývoj města Blanska. Roku 1277 založil olomoucký biskup Bruno ze Schauenburku, který byl hlavním iniciátorem kolonizace Dražanské vrchoviny, na levém břehu řeky Svitavy, naproti „starému“ Blansku, novou osadu, která se jako tzv. Nové Blansko stala jádrem pozdějšího města.

Po středověkém uspořádání krajiny do organizovaných plužin přichází novověké zásahy do krajiny. Jedná se o výstavbu reprezentativních sídel – zámků i významných sakrálních staveb – kostelů, klášterů a poutních míst, které mají v krajině významnou orientační a symbolickou funkci, a v neposlední řadě vznik množství drobných objektů v krajině – kaple, boží muka, kříže. Krajina v blízkosti zámků je často komponována jako park (Blansko, Rájec Jestřebí, Křtiny). V pozdější době do krajiny zasahuje výstavba císařské silnice Brno – Černá Hora – Letovice a dál, která protíná krajinu bez historických souvislostí. V této době, koncem 18. století, také vznikají nové osady nebo části obcí na původně panských pozemcích. Jedná se například o Marianín, Karolín nebo část Na Familiích v Horní Lhotě..

Vzhled a užívání krajiny byl dále ovlivněn rozvojem průmyslu, na území ORP se jedná především o oblast železářství. Nacházejí se zde četné archeologické nálezy dokládající rozvoj hutnictví v oblasti. První významné železářny zde roku 1698 založil slezský rod hrabat Gellhornů. V 19. století pak došlo k rozvoji Blanska právě v souvislosti s rozmachem zdejších železáren a strojren, které zbudoval Hugo František Salm. K dalšímu rozmachu města přispěla železniční trať Brno – Česká Třebová, která byla slavnostně otevřena 1. ledna 1849.

Posledním výrazným zásahem do obrazu krajiny bylo scelování pozemků do velkých bloků orné půdy a rozorání mezí v druhé polovině 20. století. Intenzifikace zemědělství přinesla rovněž napřimování toků a odvodňování zamokřených luk melioracemi. Změna obhospodařování půdy a zánik drobné držby a tím i oddělení života obyvatel od přímé návaznosti na krajinu pak přinesl i výrazné změny do podoby sídel.

3 ROZBOR STRUKTUR, VAZEB A HODNOT V ÚZEMÍ

3.1 Popis a vymezení základních struktur krajiny

3.1.1 Primární struktura

Primární krajinná struktura se řídí přírodními zákonitostmi a vztahy a tvoří nutný rámec pro existenci obou dalších struktur. Její základ tvoří trvalé prvky abiotického přírodního prostředí (horninového podloží, georeliéfu, půdního pokryvu, vodstva a klimatu). V našich podmínkách prakticky nedochovanou nadstavbou primární krajinné struktury je přirozená, člověkem nedotčená vegetace.

Z pohledu krajinného rázu území pak charakteristiky jednotlivých složek přírodního prostředí formují tzv. primární krajinný systém (primární krajinnou strukturu).

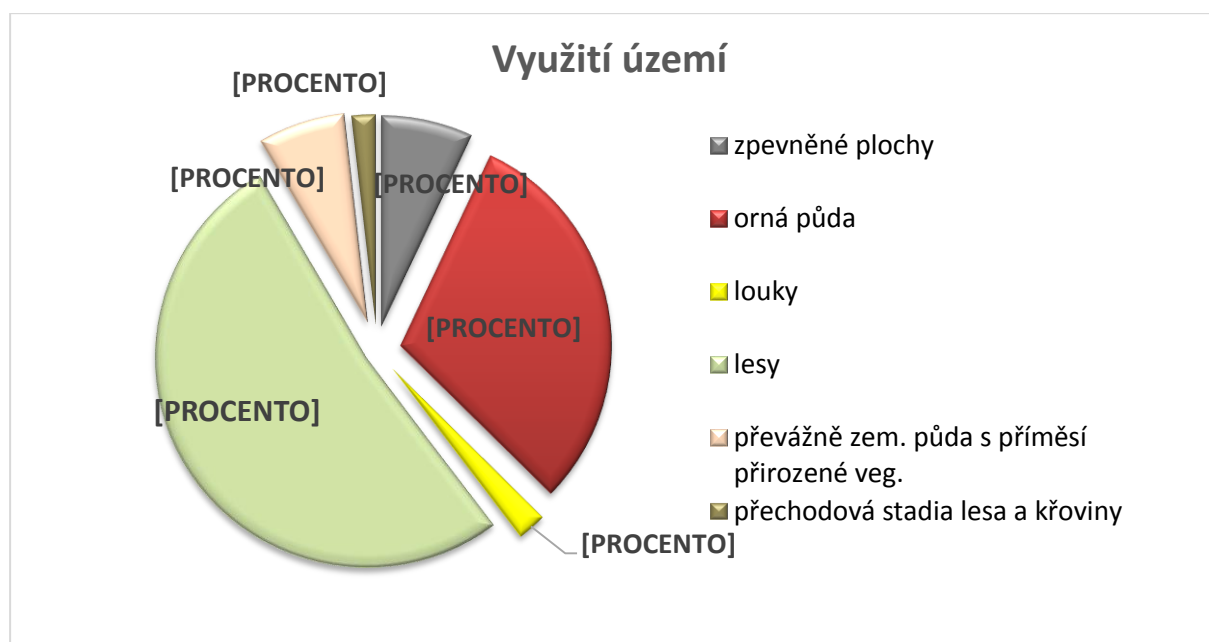
Primární struktura krajiny byla podrobně popsána v kapitole 2.1 Přírodní charakteristiky území.

3.1.2 Sekundární struktura

Sekundární struktura – člověkem ovlivněné či zcela pozměněné ekosystémy a nově vytvořené umělé prvky v krajině (využití území – LANDUSE a technické objekty) = LANDCOVER.

Mezi uměle vytvořenými objekty v krajině hrají zásadní roli v sekundární krajinné struktuře především nejrůznější typy staveb - především budovy, komunikace a stavby technické infrastruktury. V zastavěných územích sídel soubory těchto staveb často zásadně potlačují projevy primární krajinné struktury. Řadit do této skupiny však lze i záměrně vytvořené či lidskou činností přímo podmíněné soliterní, liniové, příp. i menší plošné vegetační prvky v krajině.

Graf využití území pro ORP Prostějov uvádí Obrázek 3-1.

Obrázek 3-1 Graf využití území

3.1.3 Terciální struktura

Terciální struktura krajiny je v území přítomna jako způsob, kterým krajinu, respektive její části, vnímá člověk. Je ovlivněna našimi tradičními očekáváními, podvědomým vnímáním struktur, celkového obrazu i jednotlivých detailů. Může ovlivňovat naši snahu o zachování kulturních nebo přírodních hodnot i rozhodování při využívání krajiny ve volném čase. Souvisí s obydleností krajiny i jejím rekreačním využitím. Některé jevy ovlivňující terciální strukturu krajiny jsou pro účely studie vymezeny jako estetické hodnoty v krajině.

3.2 Analýza vazeb sídel a krajiny

Vazby mezi sídly a krajinou se utvářely od prvního okamžiku, kdy se v krajině začal pohybovat člověk. Jednalo se nejdříve o utváření cest a posléze osídlování vhodných lokalit a obhospodařování okolní půdy.

Cestní síť

Některé z nejvýznamnějších dálkových cest starověku i středověku procházely právě tímto územím. Postupně, při osídlování krajiny v průběhu doby, na dálkové cesty navázaly cesty regionální a ty byly doplněny sítí lokálních cest a stezek. Rozvojem motorové dopravy však mnohé z cest zanikly a při scelování pozemků v druhé polovině 20. století byly z velké části rozorány.

Dnešní prostupnost krajiny je ovlivněna potřebou základní dosažitelnosti jednotlivých sídel motorovou dopravou, případně železnicí, méně již potřebou sítě pěších cest. Také vzhledem k menšímu počtu subjektů hospodařících na orné půdě je potřeba dosažitelnosti a obslužnosti jednotlivých pozemků účelovými komunikacemi snížena.

Podporou cykloturistiky a snahou jednotlivých obcí o ochranu místních tradičních hodnot v posledních letech však dochází k obnově některých původních cest, případně k budování cest nových. Přesto na základě vlastního průzkumu v terénu i podle odpovědí v dotazníkovém šetření je možné říci, že stávající situace je nedostatečná a o obnovu nebo výstavbu cest v krajině je nadále zájem. Lepší situace je v oblasti Moravského krasu, kde se nachází množství turistických značených cest. Výbornou dostupnost či naopak možnosti vstupu do volné krajiny mají díky tomu lokality Sloup, Jedovnice, Křtiny, Macocha a Punkevní jeskyně, Skalní mlýn, okolí Adamova. Hustou sítí lesních cest se vyznačují lesy v jižní části ORP Blansko, na území tzv. Lesního Slavína. Naopak horší navázanost na turistické trasy a vůbec provázanost se sídly v okolí případně s možnými návštěvními body (mimo silnice s motorovou dopravou) mají obce na okraji ORP (např. Brťov – Jeneč, Dlouhá Lhota, Milonice, Vysočany, Marianín).

Kromě kvalitního přístupu ze sídla do volné krajiny pro krátkodobou rekreaci místních obyvatel je třeba při navrhování či obnově cest brát v úvahu možnost napojení těchto cest (pěších cest, cyklotras, cyklostezek) na koncepčně řešený systém cest v krajině, spojující jednotlivá sídla s významnými body návštěvnosti nejen v rámci vlastního katastrálního území. V mnoha obcích chybí vzájemná provázanost pro pěší turistiku nebo cykloturistiku po cestách mimo motorovou dopravu. Příkladem je Bořítov s množstvím naučných stezek a poznávacích okruhů v okolí obce, ovšem bez návaznosti na sousední Býkovice nebo Doubravici nad Svitavou. Možnost využití naučných stezek je tak omezena. Vytvoření základního konceptu i návrh konkrétních opatření bude jedním z bodů řešených návrhem územní studie krajiny.

Vodní toky

Zakládání sídel byla závislá na vodě, v blízkosti vodních toků vznikala, a proto je vazba na vodu, především v oblasti kolem řeky Svitavy, dodnes určující. Vodní toky, které vstupují do sídla, mohou díky doprovodné zeleni vytvořit zelené koridory procházející zástavbou, mající přírodní, estetickou i rekreační funkci. V tomto smyslu tvoří okolí řeky Svitavy zatím ne zcela využitý potenciál pro užívání krajiny člověkem při odpočinku a rekreaci.

Lesy

Významná vazba mezi polohou sídla a utvářením krajiny ve smyslu využití půd pro zemědělskou produkci nebo lesní hospodářství je patrna ve východní části území, na Dražanské vrchovině, kde se nacházejí obce s typickým lánovým založením. Na zástavbu obce navazovala orná půda, dále byly louky a nakonec okraj katastrálního území tvořil les. Tento princip je v krajině stále patrný, bohužel struktura lánů polí byla v minulosti setřena scelením půd a tak je zde obraz krajiny ochuzen o množství cest a mezí s doprovodnou zelení. Z hlediska krátkodobé rekreace to znamená horší dostupnost lesa či jiné významné zeleně pro krátkodobou rekreaci především místních obyvatel.

Chatové osady

Nejvýraznějším pronikáním sídel do krajiny jsou chatové osady. Tato forma individuální rekreace se rozvíjí od 1. poloviny 20. století a je stále využívána. V mnoha případech však znamená pro krajinu zátěž a v případě špatné regulace území v územně plánovací dokumentaci může přinést problémy v podobě narušení krajinného rázu nebo ohrožení přírodních hodnot. V poslední době rovněž dochází k postupné přeměně mnoha rekreačních objektů na rodinné domy pro trvalé bydlení i přesto, že z hlediska dopravy i technických sítí nejsou tato území kapacitně připravena.

Zemědělská půda

Přirozená vazba mezi zemědělskou půdou a sídlem byla kolektivizací zemědělství přerušena. Výrazně je tato změna patrna především u obcí mladého sídelního území, kde plužina a tedy jednotlivé lány přímo navazovaly na usedlosti.

Rozvoj sídel

Rozvoj sídel je limitován přírodními podmínkami, ochrannými režimy i technickými limity. Přírodními podmínkami, které mohou ovlivnit rozvoj obce, jsou například terénní poměry, lesní pozemky v blízkosti zástavby, vodní toky. Limitujícími ochrannými režimy mohou být chráněná území, záplavová území nebo ochrana kvalitní zemědělské půdy, technickými limity ochranná pásma sítí nebo komunikace. V případě ORP Blansko je často rozvoj zástavby omezen a tím i historicky ovlivněn umístěním sídla nebo jeho části v úzkém údolí ohraničeném strmými svahy

3.3 Hodnoty území

3.3.1 Přírodní hodnoty

Přírodní hodnoty území jsou všechny jevy v dané krajině, které mají svůj přírodní charakter nezměněný nebo málo změněný užíváním krajiny člověkem. Patří sem veškeré kategorie chráněných území přírody a krajiny, dále například zdroje podzemních vody, zdroje léčivých a minerálních vod, zdroje nerostných surovin, vodní toky, lesy a v obecnější rovině také vodní plochy (které však již vznikají často činností člověka v krajině) a do jisté míry zemědělská půda.

3.3.1.1 Ochrana přírody a krajiny

Zákon o ochraně přírody a krajiny rozeznává šest níže uvedených kategorií zvláště chráněných území. Každé zvláště chráněné území má formou zákazu zákonem stanovené základní ochranné podmínky a jeho zřizovací předpis dále může uvádět bližší ochranné podmínky, s ohledem na charakter a podmínky v konkrétně daném území. Pro všechny kategorie zvláště chráněných území mohou být vyhlášena rovněž ochranná pásma, v nichž jsou omezeny některé činnosti, jako např. stavební, a která v praxi chrání samotné zvláště chráněné území před škodlivými vnějšími vlivy.

Kategorie chráněných území:

- Velkoplošná chráněná území:
 - Národní parky (NP) – v zájmovém území se tato kategorie chráněného území nevyskytuje
 - Chráněné krajinné oblasti (CHKO)
- Maloplošná chráněná území
 - Národní přírodní rezervace (NPR)
 - Národní přírodní památky (NPP)
 - Přírodní rezervace (PR)
 - Přírodní památky (PP)

Natura 2000

Natura 2000 je soustava chráněných území, která vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny státy Evropské unie. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitou oblast (endemické).

Vytvoření soustavy Natura 2000 ukládají dva nejdůležitější právní předpisy EU na ochranu přírody:

- 1) směrnice 2009/147/EHS, o ochraně volně žijících ptáků („směrnice o ptácích“)
- 2) směrnice 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin („směrnice o stanovištích“)

Na základě směrnice o ptácích jsou vyhlášovány ptačí oblasti (PO) pro ochranu volně žijících ptáků. Na základě směrnice o stanovištích vyhlášují státy evropsky významné lokality (EVL) pro evropsky významné druhy a typy přírodních stanovišť. Seznam konkrétních typů stanovišť a druhů

vyskytujících se na území ČR (tzv. předmětů ochrany) je uveden ve vyhlášce č. 166/2005 Sb. a v nařízení vlády č. 51/2005 Sb. Dohromady ptačí oblasti a evropsky významné lokality tvoří soustavu chráněných území Natura 2000. Požadavky obou směrnic jsou do české legislativy implementovány zejména prostřednictvím zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Platný národní seznam EVL je shrnut v nařízení vlády č. 318/2013 Sb. o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, ve znění nařízení vlády č. 73/2016 Sb. Celkový počet EVL českého národního seznamu je 1 111 o rozloze 78,8994 km², což představuje 10 % území ČR.

Významné krajinné prvky

Významný krajinný prvek (VKP) je definován v § 3, odst. 1, písm. b zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. v platném znění (dále jen zákon) jako „*ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utvářející její typický vzhled nebo přispívající k udržení její stability.*“ VKP jsou vymezeny ve dvou rovinách:

VKP „ze zákona“ – veškeré lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy;

registrované VKP – mohou se jimi stát jiné části krajiny, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy či odkryvy nebo i cenné plochy porostů v sídelním útvaru, např. historické zahrady nebo parky (historické zahrady a parky mohou být zároveň nemovitou památkou podle zákona o státní památkové péči č. 20/1987 Sb. v platném znění). Jako VKP je možné registrovat i jiné části krajiny.

Evidence památných stromů

Památné stromy (vyhlášené i smluvně chráněné) jsou evidovány v [Ústředním seznamu ochrany přírody](#), který vede AOPK ČR.

Ústřední seznam zahrnuje soupis, popis, geometrické a polohové určení, právní a odbornou dokumentaci památných stromů včetně jejich ochranných pásem a smluvně chráněných památných stromů zřízených podle § 39 zákona, nacházejících se na území České republiky.

V zájmovém území se nachází následující kategorie chráněných území (včetně ochranných pásem):

- 26 Památných stromů a 5 segmentů chránících skupiny stromů a stromořadí
- 13 evropsky významných lokalit soustavy NATURA 2000
- Chráněná krajinná oblast Moravský kras
- Národní přírodní památka Rudické propadání
- 3 Národní přírodní rezervace
- 12 přírodních rezervací
- přírodní památky
- 3 přírodní parky
- národní přírodní památky

3.3.1.2 Lesy

V ORP Blansko je vysoká míra lesnatosti, celkem zaujímají lesy plochu bezmála 54 % z celkového území ORP. Zastoupení lesů v jednotlivých katastrálních územích včetně rozdělení lesů do kategorií lesů hospodářských, lesů zvláštního určení a lesů ochranných je uvedeno v následující tabulce 3.1.

Tabulka 3-1 Zastoupení lesů v jednotlivých k.ú.

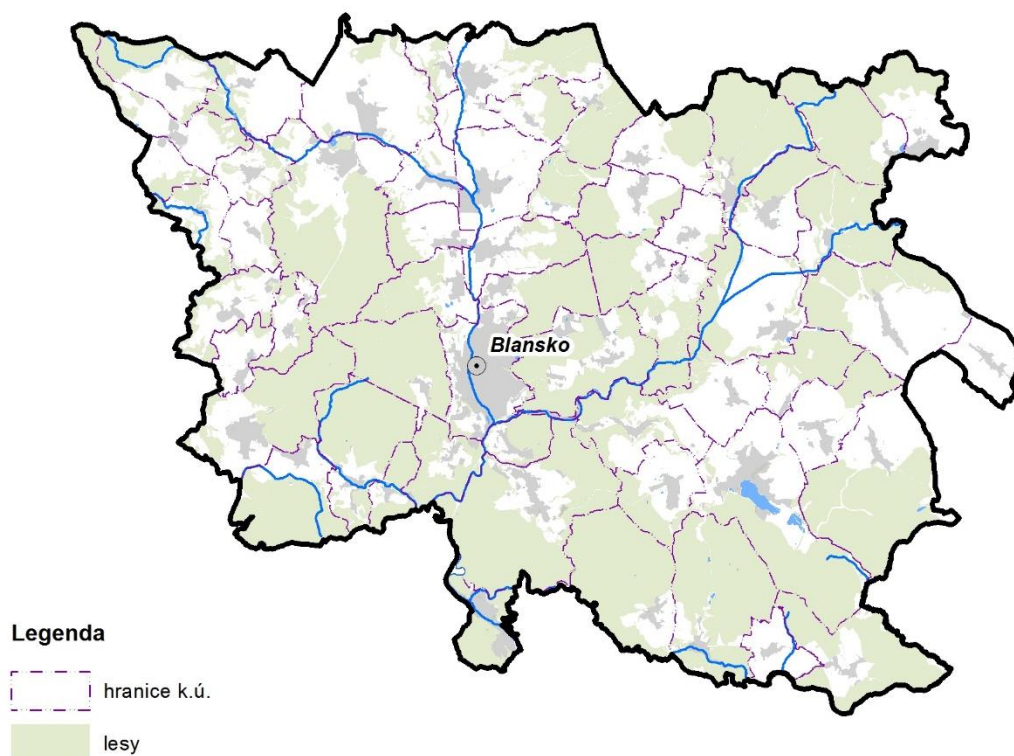
Název k. ú.	Plocha k. ú. (ha)	Plocha PUPFL (ha)				Lesnatost (%)
		Lesy hospodářské	Lesy zvláštního určení	Lesy ochranné	Celkem	
Adamov	378,153	0,29	244,90	21,71	266,9	70,6
Blansko	760,656	51,67	3,99	0,61	56,3	7,4
Bořítov	997,755	101,46	0,00	0,00	101,5	10,2
Brřov	520,701	189,07	0,00	0,00	189,1	36,3
Bukovina	272,806	1,34	1,33	0,00	2,7	1,0
Bukovinka	848,778	401,55	185,56	51,33	638,4	75,2
Býkovice	513,361	127,83	0,00	0,00	127,8	24,9
Černá hora	1628,86	1 058,68	15,99	0,00	1074,7	66,0
Dlouhá Lhota	529,388	251,98	0,00	0,00	252,0	47,6
Dolní Lhota	470,041	267,48	0,00	0,00	267,5	56,9
Doubravice	893,191	274,81	0,08	10,28	285,2	31,9
Habrůvka	995,14	0,82	840,22	43,66	884,7	88,9
Holešín	308,394	153,95	0,18	0,00	154,1	50,0
Holštejn	647,349	492,79	12,71	12,71	518,2	80,1
Horní Lhota	470,678	368,31	0,00	0,00	368,3	78,3
Hořice	674,837	623,16	0,00	0,00	623,2	92,3
Housko	700,898	578,40	0,00	0,00	578,4	82,5
Jedovnice	1424,39	57,35	628,43	1,38	687,2	48,2
Jeneč	224,591	75,40	0,00	0,00	75,4	33,6
Jestřebí	331,661	36,41	0,00	0,00	36,4	11,0
Karolín	283,619	200,35	0,03	0,00	200,4	70,6
Kateřina	223,464	83,56	85,81	0,19	169,6	75,9
Klemov	175,279	59,02	0,00	0,00	59,0	33,7
Klepačov	237,436	1,78	155,86	1,76	159,4	67,1
Kotvrdovice	558,061	50,96	120,56	0,00	171,5	30,7
Krasová	406,815	178,82	109,98	0,00	288,8	71,0
Křtiny	1117,71	1,11	970,70	2,96	974,8	87,2
Kulířov	341,12	2,09	0,08	0,00	2,2	0,6
Kuničky	429,537	312,21	0,00	0,00	312,2	72,7
Lažánky	613,49	39,28	237,31	80,76	357,3	58,2
Lažany	259,591	45,50	0,00	0,12	45,6	17,6
Lipovec	1153,55	455,40	12,81	0,14	468,3	40,6
Lipůvka	991,509	653,64	0,00	0,00	653,6	65,9
Lubě	353,242	140,84	6,95	0,00	147,8	41,8

Název k. ú.	Plocha k. ú. (ha)	Plocha PUPFL (ha)				Lesnatost (%)
Malá Lhota	263,467	44,06	0,00	0,00	44,1	16,7
Milonice	258,75	152,47	0,00	0,00	152,5	58,9
Molenburk	507,517	210,74	0,00	0,00	210,7	41,5
Olešná	385,978	238,77	0,72	37,58	277,1	71,8
Olomoučany	1513,26	8,25	1 166,22	87,37	1261,8	83,4
Ostrov	884,641	206,80	55,37	20,28	282,5	31,9
Petrovice	498,707	227,86	11,69	0,00	239,6	48,0
Rájec	642,199	4,30	0,00	0,00	4,3	0,7
Rájecko	503,139	158,56	0,09	0,00	158,7	31,5
Rudice	495,53	0,74	188,97	2,65	192,4	38,8
Senetářov	1384,19	893,11	0,03	0,00	893,1	64,5
Sloup	764,806	482,66	130,31	4,25	617,2	80,7
Suchdol	330,947	86,95	228,81	0,00	315,8	95,4
Spešov	528,45	106,46	0,00	0,00	106,5	20,1
Svinošice	733,333	32,24	502,76	12,94	547,9	74,7
Šebrov	805,659	583,35	70,59	0,80	654,7	81,3
Šošůvka	512,638	218,18	2,93	0,00	221,1	43,1
Těchov	883,689	326,69	260,70	54,44	641,8	72,6
Újezd	449,572	138,21	0,00	1,78	140,0	31,1
Vavřinec	295,471	32,65	8,27	0,00	40,9	13,8
Veselice	396,253	275,22	0,00	0,00	275,2	69,5
Vilémovice	523,402	75,92	27,94	11,41	115,3	22,0
Závist	42,2865	2,92	0,00	0,00	2,9	6,9
Žďár	509,001	190,15	0,00	0,00	190,2	37,4
Žernovník	287,386	71,99	0,00	0,00	72,0	25,1
Suma	35 136,32	12 106,57	6 288,86	461,08	18 856,51	53,67

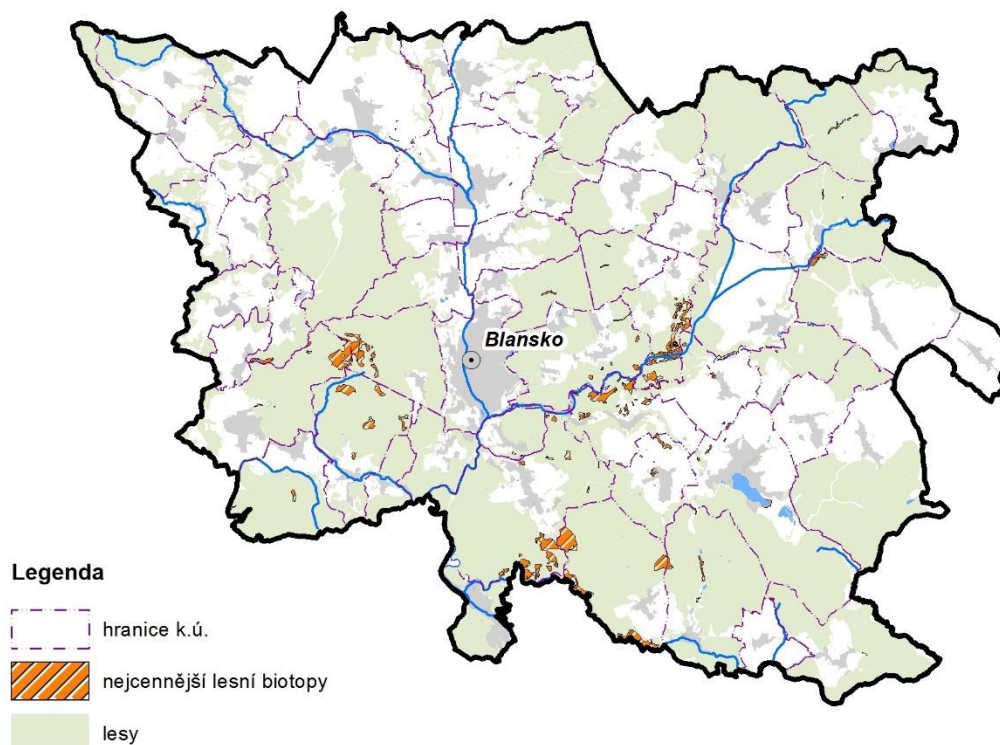
Nejcennější lesní biotopy

Pro vylišení nejcennějších lesních biotopů byla nejdříve od AOPK ČR získána data o mapování Natury 2000 na ORP Blansko. Po oříznutí bylo nutné sladit metodiku, resp. kódování, které AOPK ČR používalo pro vyjádření reprezentativnosti a zachovalosti biotopů. V roce 2006 totiž AOPK ČR původní metodiku změnilo. Po získání převodního klíče byl proveden převod a úprava dat. Nakonec byly vybrány pouze biotopy odpovídající dřevinné skladbě vylišených HS, které měly zároveň hodnoty reprezentativnosti „A“ nebo „B“ a zároveň hodnoty zachovalosti „A“. Celková rozloha nejcennějších biotopů činí 364,6 ha.

Znázornění lesnatosti území a nejcennějších lesních biotopů je uvedeno na následujících obrázcích.

Obrázek 3-2 Lesnatost území

Obrázek 3-3 Nejcennější lesní biotopy

Typologický systém

Třídění lesů do lesních typů je předmětem lesnické typologie, na kterou navazují další odborné lesnické disciplíny, jako je hospodářská úprava lesa, pěstování lesa a další. Lesnická typologie představuje třídění lesa v rámci vegetačních zón a vegetačních stupňů (typizace přirozených růstových podmínek) jako podklad pro diferencované hospodaření v lesích. Na bázi lesnické typologie byl vytvořen (Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů v Brandýse n.L - ÚHÚL) typologický systém ČR, na který navazuje soustava hospodářských souborů.

Typologický systém je založen na horizontálním a vertikálním členění přírodních podmínek

Vertikální členění - představuje třídění na lesní vegetační stupně, které jsou vylišeny na základě vztahu mezi klimatem a biocenózou. V systematické charakterizovány číselně 1-9 (a skupinou - 0) a slovně podle nejvýznamnějších původních dřevin daného výškového pásma. Přehled lesních vegetačních stupňů a jejich klimatické charakteristiky v hercynské oblasti je uveden v následující tabulce.

Tabulka 3-2 Přehled vegetačních lesních stupňů a jejich klimatická charakteristika

LVS	Označení	Zastoupení v %	Nadmořská výška (v m.n.m.)	Prům. teplota (v C°)	Roční srážky (v mm)	Vegetační doba (počet dní)
1.	dubový	8,30	350	8,0	600	165
2.	bukodubový	14,89	350 - 400	7,5 - 8,0	600 - 650	160 - 165
3.	dubobukový	18,41	400 - 550	6,5 - 7,5	650 - 700	150 - 160
4.	bukový	5,69	550 - 600	6,5 - 7,5	690 - 800	140 - 150
5.	jedlobukový	30,04	600 - 700	5,5 - 6,5	800 - 980	130 - 140
6.	smrkobukový	11,95	700 - 900	4,5 - 5,5	900 - 1050	115 - 130
7.	bukosmrkový	5,00	900 - 1050	4,0 - 4,5	1050 - 1200	100 - 115
8.	smrkový	1,69	1050 - 1350	2,5 - 4,0	1200 - 1500	60 - 100
9.	klečový	0,29	1350	2,5	1500	60
0.	bory	3,73				

Rozložení lesních vegetačních stupňů v ORP Blansko je znázorněno v grafické příloze. V zájmovém území se vyskytují LVS 1. až 6., přičemž pro většinu území je typický LVS 3. a 4., který zaujímá 90 % plochy lesních porostů.

Horizontální členění, na základě ekologických řad a kategorií, vyjadřuje diferenciaci růstových podmínek podle stanovištních rozdílů, především půdních. Diferenciace růstových podmínek v ekologické síti je v horizontálním členění výraznější než diferenciaci podle vegetačních lesních stupňů.

Kategorie neovlivněné vodou tvoří řady, jejichž ekologická povaha je vyjádřena charakterem jejich fytoocenóz (lesních společenstev). Řada kyselá, živná a obohacená (javorová) jsou vyhraněné fytoocenologicky a tvoří v tomto směru základ celého systému. U extrémní řady jsou fytoocenózy jednotlivých kategorií překryty výraznějším znakem extrémního stanoviště. Na stanovištích ovlivněných vodou je pro vytvoření řad prvořadým stupeň ovlivnění vodou a její vlastnosti. I na těchto stanovištích je hospodářsky významnou vlastností bohatost půdy.

Znaky, podle nichž jsou kategorie sdruženy do řad, udávají i postavení kategorií v řadě, které

mohou být základní, vedlejší nebo na přechodu k jiné řadě.

Řady se označují symbolem jejich základní kategorie v závorce. Označení lesních společenstev vychází z přirozené dřevinné skladby, která odpovídá podmínkám ekologické řady i lesního vegetačního stupně. Přehled základních charakteristik ekologických řad a kategorií je uveden v následující tabulce.

Tabulka 3-3 Ekologické (edafické) řady a kategorie

Řada	Kategorie	Typ	Charakteristika
B-živná	B-bohatá	základní	živné půdy na různém podloží
	H-hlinitá	vedlejší	obdoba kategorie B na hlinitých půdách a spraších
	F-svěží, kamenitá	vedlejší	exponované polohy (stinné)
	C-vysychavá	vedlejší	slunné polohy, vápence, čediče
	S-středně bohatá	přechodná	přechody mezi kategorií K a B
K-kyselá	K-kyselá	základní	vyvinuté půdy na různém podloží
	I-uléhavá	vedlejší	obdoba kategorie K na hlínách
	M-chudá	vedlejší	na velmi chudém podloží
	N-kamenitá	přechodná	exponovaná stanoviště, přechod k Z
Z-extrémní	Z-zakrslá	základní	převážně na silikátovém podloží
	X-xerothermní	základní	na bazickém podloží
	Y-skeletová	přechodná	přechody ke kategorii N
J-obohacená humusem	J-suťová	základní	ochranné lesy, nitrofilní druhy
	A-kamenitá	přechodná	půdy vyvinutější, nitrofilní
	D-hlinitá	přechodná	přechody k hlinité kategorii H, nitrofilní
I-obohacená vodou	L-lužní	základní	aluvia řek a potoků
	U-údolní	vedlejší	dna úžlabin, půdně nejednotná
	V-vlhká	přechodná	přechody ke kategoriím O a B, nitrofilní
P-oglejená	P-kyselá	základní	převážně na pseudoglejích
	Q-chudá	vedlejší	na chudším podloží s oglejenými podzoly
	O-středně bohatá	přechodná	přechody ke kategoriím H a V
G-podmáčená	G-středně bohatá	základní	středně bohaté +, - glejové půdy
	T-chudá	vedlejší	chudší gleje a přechody ke kategorii Q
R-rašelinná	R-rašelinná	základní	chudé rašeliny (-)
			středně bohaté rašeliny (+)

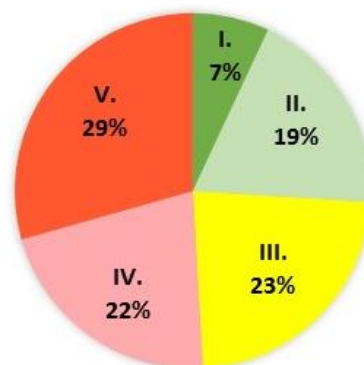
Zastoupení ekologických řad v ORP Blansko je znázorněno v grafické příloze. Největší podíl zaujímá řada živná (67 % z celkové rozlohy lesů), pak řada obohacená humusem s podílem 15 % a řada kyselá s podílem 12 % rozlohy. Ostatní ekologické řady jsou zastoupeny okrajově v celkovém podílu 6 %.

3.3.1.3 Zemědělská půda

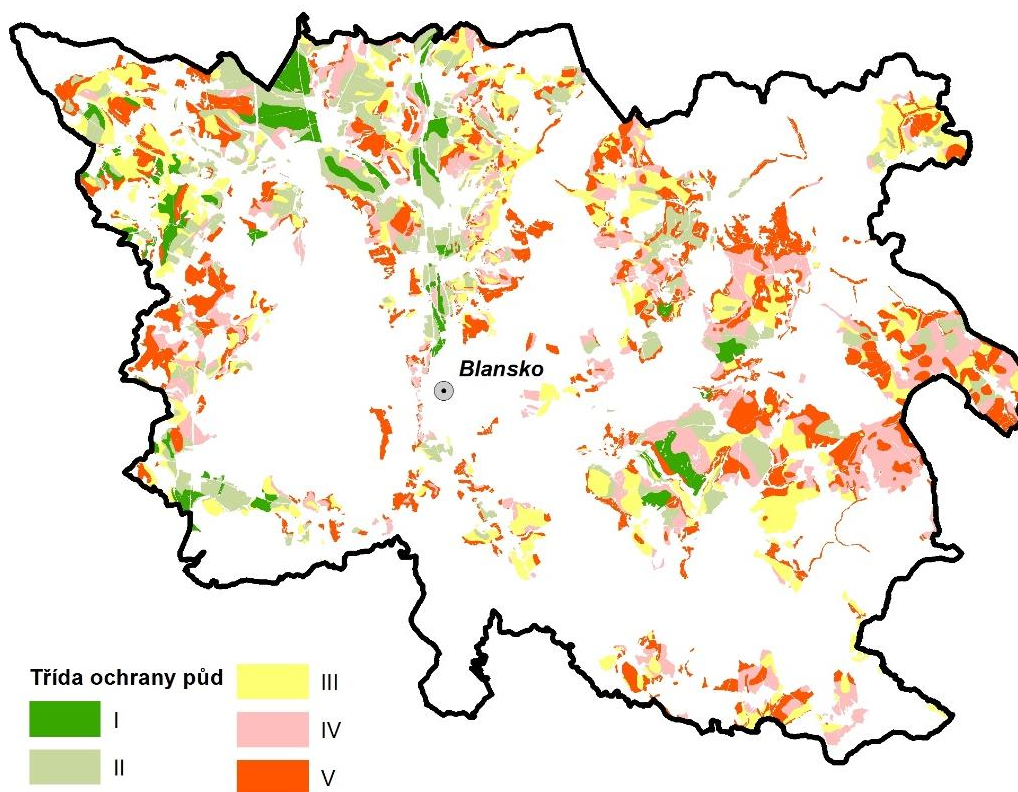
V zájmovém území ORP Blansko se nachází 10 748 ha zemědělské půdy, což představuje 30 % z celkové rozlohy ORP Blansko. Jedná se převážně o půdy s nižší až horší bonitou, které jsou zastoupeny ve třídě ochrany IV. a V. Tyto půdy mají podprůměrnou a velmi nízkou produkční schopnost. Mají omezenou ochranu, jsou využitelné pro výstavbu a jiné nezemědělské účely, ve skupině půd s třídou ochrany V lze připustit i jiné, efektivnější, využití než zemědělské.

Půdy ve třídě ochrany IV. a V. představují 51 % z celkové rozlohy zemědělské půdy v ORP Blansko (viz obrázek 3.4). Rozložení jednotlivých skupin půd je pak uveden na následujícím obrázku (obrázek 3.5).

Třídy ochrany půd

Obrázek 3-4 Zastoupení jednotlivých tříd ochrany půd v ORP Blansko

Obrázek 3-5 Přehled tříd ochrany půd

3.3.1.4 Vodní hospodářství

Vodní toky a plochy

Hlavním vodním tokem protékajícím územím ORP Blansko je řeka Svitava se svými přítoky. V následující tabulce jsou pak uvedeny tzv. významné vodní toky dle vyhlášky č. 178/2012 Sb., v platném znění, kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků.

Tabulka 3-4 Významné vodní toky v ORP Blansko dle vyhlášky č. 178/2012 Sb., v platném znění

Poř. číslo	Název vodního toku	Identifikátor vodního toku	Číslo hydrologického pořadí	Délka vodního toku v kategorii významný v km	Vymezení úseku vodního toku v kategorii významný (upřesnění) ř. km od-do	Funkce toku*
704.	Malá Haná	10100397	4-12-02-004	17,5		V
764.	Kuřimka	10100442	4-15-01-142	12,5		
765.	Svitava	10100024	4-15-02-001	98		
768.	Punkva	10100295	4-15-02-074	21,3	(mimo ponor km 7,20 - 14,50)	
769.	Křtinský potok	10100507	4-15-02-100	5,1	(po ponor km 5,05)	
772.	Rakovec	10100117	4-15-03-069	22,9	(po hráz rybníka v Pístovicích)	

*V=vodárenský

Vodní plochy na území ORP Blansko zabírají plochu 106 ha. Na území ORP Blansko je 243 vodních ploch různé velikosti i objemu o souhrnné rozloze 106 ha. Největší vodní plochou je rybník Olšovec s rozlohou 42 ha, který je využíván mimo jiné jako přírodní koupaliště. Jako koupací oblast je pak vedena další vodní plocha, a to VN Pálava s rozlohou 1,5 ha. Podrobnější popis koupacích vod v ORP Blansko je uveden v kapitole 5.2.3.

Zdroje podzemních vod

V zájmovém území je 38 povolených odběrů podzemní vody. Odběry slouží převážně k zásobování pitnou vodou obyvatelstva, ale jsou zde i odběry pro průmyslové využití. Mezi dominantní odběry podzemní vody patří vodárenské odběry pro VAS Boskovice, a to v obci Spešov s vydatností přes 40 l/s a obci Lažany v vydatností přes 30 l/s. Léčivé a minerální prameny se v řešeném území nenacházejí.

3.3.1.5 Zdroje nerostných surovin

V ORP Blansko se nenachází významná ložiska nerostných surovin, nachází se zde především lokality písků sklářských a slévárenských. Lokality, kde probíhá současná těžba jsou v obcích Spešov, Dolní Lhota a Blansko (Mošna). Občasná těžba pak probíhá v lokalitě Rudice – Seč. Aktivní dobývací prostory dle podkladů ÚAP jsou pak uvedeny v tabulce 3.5

Dále jsou na území ORP Blansko chráněny čtyři další území s ložisky nerostných surovin. Jedná se opět o lokality s potenciální těžbou sklářských a slévárenských písků, stavebního kamene a kamene pro kamenickou výrobu. – viz tabulka 3.6.

Tabulka 3-5 Dobývací prostory v ORP Blansko

NAZEV_DP	SUROVINA	NEROST	NAZ_POSK
Černá Hora	granodiorit	granodiorit	ÚÚP
Křtiny	mramor	mramor	Lom Skalka, s.r.o.
Dolní Lhota II	slévárenský písek	křemenný, glaukonitický	Kalcit s.r.o.
Blansko (Dolní Lhota)	slévárenský písek	křemenný, glaukonitický	Kalcit s.r.o.
Blansko III - Mošna	slévárenský písek	křemenný pískovec	Kalcit s.r.o.

Tabulka 3-6 Ložiska chráněných nerostných surovin v ORP Blansko

NAZEV_CL	SUROVINA	ORGANIZACE
Jedovnice	Kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu	Česká geologická služba
Lhota Rapotina	Stavební kámen	KAMENOLOMY ČR s.r.o., Ostrava - Svinov
Rudice	Písky sklářské a slévárenské	SETRA s.r.o., Brno
Křtiny	Kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu	LOM SKALKA, s.r.o., Ochoz u Brna

3.3.2 Historické a kulturní hodnoty

Nemovitě kulturní památky, památky místního významu

Dle Památkového katalogu Národního památkového ústavu se v ORP Blansko nachází celkem 169 kulturně významných objektů, z toho 96 s právní ochranou. Jedná se například o 11 božích muk, 5 objektů far, 2 jeskyně (Kůlna, Býčí skála), 3 větrné mlýny (Ostrov u Macochy, Rudice, Petrovice) objekty továren a hutí, zámky, kostely, kaple, obytné objekty a množství křížů.

Specifikem ORP Blansko je větší množství objektů spojených se zpracováním vápence (vápenky v Šošůvce, Lipovci, Holštejně, vápenické pece v Josefovském údolí) a zpracováním železa (např. pec Františka ve Staré huti, huť Klamovka v Blansku). S rozvojem průmyslu v 19. století pak souvisí vznik souboru novogotických památek v Adamově (fara, hřbitov, kostel sv. Barbory) a výstavba železniční tratě (kulturní památkou je objekt železničního tunelu u Olomučan)

Nejvýznamnějším památkami, které jsou prohlášeny národní kulturní památkou jsou poutní kostel Jména Panny Marie ve Křtinách, zámek Rájec nad Svitavou, železárna Stará huť a Světelský oltář v kostele sv. Barbory v Adamově.

Chráněným územím je památková rezervace Stará Huť v Josefovském údolí u Olomučan, soubor technických památek.

Pro účely územní studie byly kulturní památky a další hodnotné objekty **rozčleněny** dle významu pro utváření sídel a krajiny.

Významné kulturní památky a historické objekty – **kulturní památky / hodnotné objekty nadmístního významu**, které ovlivňují obraz krajiny, jsou především bývalá šlechtická sídla, církevní památky a v tomto území i technické památky. Na ORP Blansko se jedná o tyto objekty:

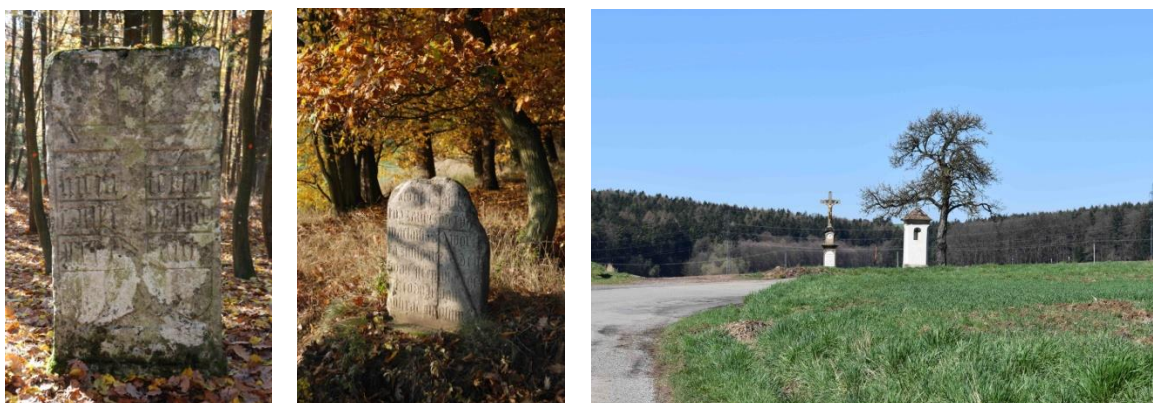
- Nový hrad (Olomučany)
- Jeskyně Býčí skála (Habruvka)
- Jeskyně Kůlna (Sloup)
- Zámek Rájec – Jestřebí
- Poutní a areál s kostelem Jména Panny Marie (Křtiny)
- Kostel Panny Marie Bolestné (Sloup)
- Kostel sv. Jiří (Bořitov)
- Kostel sv. Josefa (Senetářov)
- Světelský oltář (Adamov)
- Dům č.p. 32 (Senetářov)
- Stará Huť v Josefovském údolí (Adamov)
- Větrný mlýn (Rudice)
- Zámek Blansko
- Zámek Černá Hora
- Porčův mlýn v Býkovicích

Zámek Rájec – Jestřebí a poutní lokalita se dvěma kříži a se zbytky kostela sv. Klimenta u Lipůvky.

Kulturní památky / hodnotné objekty místního významu jsou kostely a další významné budovy v obcích, které se projevují v obrazu krajiny svým dominantním působením. Dále jsou to také drobné objekty v krajině, které utvářejí krajinný ráz, někdy jen lokální obraz krajiny, ale přesto mohou nést významnou informaci (křížovatka cest, konec katastrálního území, zdůraznění přirozené dominanty pro lepší orientaci v krajině apod.) V tomto smyslu není významná jejich historická hodnota (kategorie památky), ale jejich umístění a vliv na krajinu. V rámci průzkumů byl soubor těchto jevů, nacházející se v rámci jednotlivých kategorií v ÚAP doplněn o objekty zjištěné vlastním průzkumem. Konkrétní umístění památky může být ve fázi návrhu územní studie krajiny určující pro návrh konkrétního opatření.

Mezi kulturní památky lze řadit i poutní místa, která jsou většinou zároveň nemovitou kulturní památkou, ale navíc mají často hodnotu cílového bodu návštěvnosti v krajině. Často dalšími souvisejícími objekty (např. křížová cesta) usměrňují pohyb v krajině. Jedná se o poutní kostel Jména Panny Marie ve Křtinách, kostel Panny Marie Bolestné ve Sloupu, Světelský oltář v kostele sv. Barbory v Adamově a je možné sem zařadit i významné historické místo se zbytky kostela sv. Klimenta u Lipůvky, spojené s cyrilometodějskou legendou.

Nejvýznamnější křížové kameny v řešeném území (Lažany – Újezd) a příklad místní památky - kříže a božích muk v blízkosti obce Brťov – Jeneč.

Doklady vývoje osídlení

Archeologická naleziště dokládají rozmanitý vývoj v historii velmi intenzivně osídleného území ORP Blansko. Mnohé lokality mají regionální i nadregionální význam, například naleziště v jeskyních Moravského krasu (jeskyně Kůlna, Býčí skála).

Stopy po zaniklých obcích v oblasti Dražanské vrchoviny jsou významným dokladem o způsobu zakládání obcí při tzv. německé kolonizaci. Tyto obce, které se po válečných ztrátách za husitských či jiných válek vzhledem k nepříliš úrodné půdě již neobnovily, jsou zmapovány díky výzkumu Dr. Černého. I když jejich stopy příliš neovlivňují dnešní podobu krajiny, jedná se vzhledem k četnosti nálezů o historickou zajímavost s potenciálem stát se cílem poznávací turistiky. Jedná se bývalé obce Valkounov, Loučka, Gadišina, Housko, Bohdalůvka, Svatoňůvka, Dvorce, Budkovany, Bystřec, Típeček, polom, Žižlavice, Češkovice, Bezděčice, Neradice, Podolí. Vzhledem k tomu, že v některých případech jsou stopy přetváření krajiny člověkem stále patrné (především v lesích je často patrna struktura zemědělského obhospodařování), je jejich existenci při návrhu koncepce využití krajiny třeba respektovat.

Kulturně i historicky významná je rovněž dosud patrná **půdorysná stopa původní středověké zástavby** v jádrech obcí i na jejich okraji, která dokládá způsob založení obce a tím její historické působení v krajině. Území ORP Blansko lze zjednodušeně rozdělit na staré sídelní území (údolí Svitavy a okolí historicky významného dopravního tahu (Trstěnická stezka) mezi Brnem a Černou Horou) a mladé sídelní území (Dražanská vrchovina). Převládajícím typem sídla ve starém sídelním území byly návsní vsi s více či méně pravidelným centrálním prostorem – návsi. Tvar a konkrétní způsob založení jednotlivých usedlostí okolo návsi závisel na terénních podmínkách, existenci vodního toku se zaplavovaným územím i směru cest, na kterých bylo sídlo založeno. Společným znakem pro tato sídla byl jasné oddělení samotné obce od krajiny linií záhumenní cesty, často s ohrazením zahrad nebo řadou stodol. Plužina (členění polí) byla ve formě tratí či úseků bez návaznosti na zastavěnou část. Sídla mladšího sídelního území byla zakládána na pro ten účel odlesněném pozemku. Typickou obcí se zástavbou soustředěnou v řadách jednotlivých usedlostí podél toku, s plužinou navazující přímo na dvorec či usedlost v jednotlivých lánech je Lipovec. Dalším příkladem obce mladšího sídelního území, tentokrát se zástavbou soustředěnou kolem téměř kruhové návsi je Vavřinec. I v tomto případě (tzv. lesní návsní nebo lesní lánová ves) navazují pozemky polí přímo na jednotlivé usedlosti. Významnou historickou hodnotou, zřetelnou v krajině, jsou dochované znaky takto původně založené kulturní krajiny. V případě starého sídelního území se jedná o zachované záhumenní cesty se stodolami, v případě mladšího sídelního území o viditelné členění

území na lány oddělené mezemi nebo cestami. Bohužel, lánová struktura krajiny Dražanské vrchoviny je z velké části setřena současným způsobem obhospodařování půdy.

Zbytky zaniklé obce Bystřec s informační tabulí (Jedovnice) a příklad pozdějšího rozdělení vrchnostenského dvora na objekty bydlení (Svinošice).

Lesnický Slavín

Jižní lesnatá část území ORP Blansko je součástí ojedinělé komponované a promyšleně lesnicky využívané krajiny, budované od konce 20. let 20. století Vysokou školou zemědělskou v Brně (dnes Mendelova univerzita). Kromě rozmanitě utvářených lesů, cest, lesních palouků a několika arboret se zde nachází množství památníků a upravených studánek.

3.3.3 Estetické hodnoty

Estetické hodnoty většinou vycházejí z vnímání krajiny v jejím historickém kontextu a souvisí především se zachováním hodnot. Pozitivní estetický vjem může do prostředí vnést i novotvar, moderně řešený objekt, umělecké dílo (land art) či novodobě utvářená krajina. Příkladem může být zmíněný Lesnický slavín nebo sochy Stanislava Rolínka pod Velkým Chlumem.

Estetiku vnímání krajiny ovlivňuje měřítko (členění ploch oproti rozsáhlým plochám orné půdy, aleje u cest dávající mimo jiné povědomí o vzdálenostech), rozmanitost porostu a ploch (střídání plodin na plochách orné půdy, rozptýlená zeleň, přirozené toky a vodní plochy s doprovodnou zelení, solitérní zeleň apod.), rozmanitost tvarů (zvlněná krajina Dražanské vrchoviny) či uzavření pohledově souvisejícího okolí výraznou dominantou (např. Velký Chlum, Zámecký vrch v Černé Hoře) V návaznosti na sídla vnímáme estetické hodnoty v zachování prstence zahrad a záhumenků (včetně záhumních cest s ohrazením a případně stodolami) a zachování původních dominant obce (kostelní věž, zámek, skupina stromů na návsi apod.).

Obr. Nové rybníky v údolí Býkovky (Na Ohradě, Býkovice), kříž se čtveřicí vzrostlých stromů ve Vysočanech

Kulturní krajinné dominanty

Kulturními krajinnými dominantami jsou především hmotově či výškově výrazné objekty, ovlivňující siluetu krajiny. Jedná o velkou část místních církevních objektů – kostelů v centrech obcí – například v Doubravici, Lipovci, Vysočanech a dalších obcích, výrazným prvkem v krajině je například zámek v Černé Hoře. Dominantní mohou být i technické objekty, například větrné mlýny (bývalý mlýn v Petrovicích).

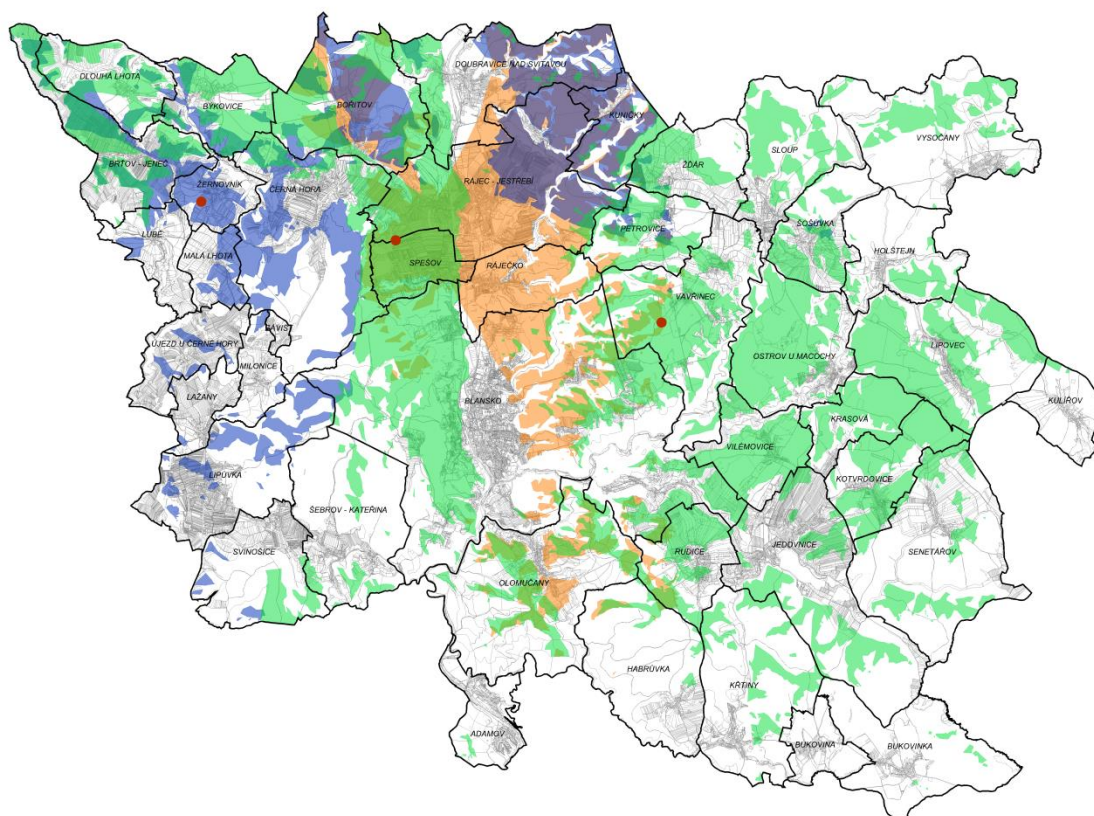
Obr. kostel sv. Jana Křtitele v Doubravici nad Svitavou, větrný mlýn v Petrovicích

Významné vyhlídkové body

Mezi nejvýznamnější vyhlídkové body patří rozhledny, umožňující panoramatický výhled na okolní krajinu. Jedná se o rozhledny v Žernovníku, Spešově a Veselici - Podvrší. V rámci analýz zájmového území bylo vymezeno množství dalších významných vyhlídkových bodů. Řada z nich je v území reflektována ve formě zvýznamněných pohledových míst (odpočívky), další byly identifikovány pro svoji reprezentativní polohu a zřejmý rekreační potenciál a bude s nimi dále v návrhové části studie pracováno.

Rozhledny Spešov a Veselice – Podvrší, pohled od Býkovic na Velký a Malý Chlum

Obrázek 3-6 Viditelnost území z rozhleden Žemovnice (modrá), Spešov (oranžová), Veselice Podlesí (zelená) – vymezeno dle terénu bez porostu

Kompoziční osy a komponovaná krajina

Mezi významnější lokality historické komponované krajiny můžeme zařadit zámecké parky náležící zámkům:

- Přírodně krajinářský park Černá Hora
- Přírodně krajinářský park Křtiny
- Přírodně krajinářský park Blansko
- Zámecký park Rájec - Jestřebí

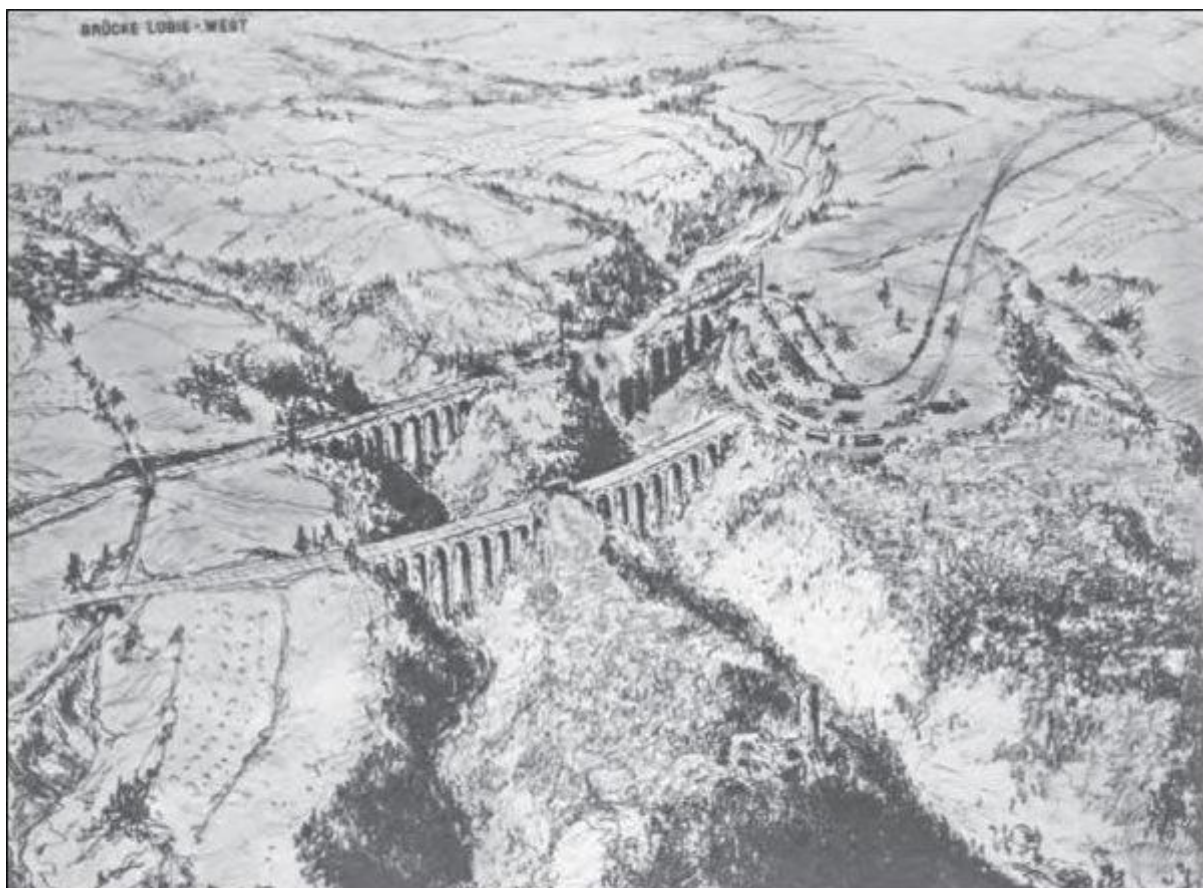
Mimo tyto areály se v území nachází kompoziční osa, kterou představuje cesta mezi Novými Dvory a místem, kde se nachází zříceniny hradu Blansek. Z Nových Dvorů vychází další dvě cesty v ortogonálním půdorysu, zmíněná cesta se však vyznačuje výraznou alejí vzrostlých stromů, výrazně dominujících krajině.

Komponovanou krajinou realizovanou od roku 1929 do současnosti je Lesnický Slavín. Kromě množství památníků a upravených studánek zde byla vybudována síť zpevněných lesních cest a zastavení s průhledy do krajiny.

Sídelní krajinné osy

Jako sídelní krajinnou osu můžeme zařadit pás obcí výrazně navázaných svojí polohou na oba okraje nivy řeky Svitavy. V řešeném území se jedná o obce, případně části obcí: Blansko – Staré Blansko, Dolní Lhota – Horní Lhota, Ráječko - Spešov, Rájec – Jestřebí.

Zvláštním typem krajinné osy, procházející řešeným územím, je trasa nedokončené německé dálnice (Německá exteritoriální dálnice Breslau – Wien), která se v některých místech výrazně projevuje v terénu i díky zachovaným prvkům samotné dálnice (parabolický most u Žernovníka, propustky) nebo pomocných staveb (stavební dvory a ubytovací tábory pro dělníky). Nejvýraznější stavbou dálnice v regionu mělo být plánované „Čtyřmostí“ přes potok Lubě u skály Krkatá bába)

Historická kresba provedení projektu Čtyřmostí u Lubě (zdroj: Janda, Tomáš – Lidl, Václav: Německá průchozí dálnice, II. díl – Jižní úsek, Ředitelství silnic a dálnic ČR)

4 ROZBOR A RÁMCOVÉ VYMEZENÍ KRAJINNÝCH POTENCIÁLŮ V ÚZEMÍ A VYHODNOCENÍ MÍRY JEJICH VYUŽITELNOSTI

4.1 Biotický potenciál

Biotický potenciál je aspektem charakterizující vlastnosti území poskytovat prostor pro trvalou existenci druhů přirozeného genofondu krajiny. Obecně jsou nositelem biotického potenciálu všechny plochy s trvalou vegetací o různém stupni přirozenosti (lesní porosty, chráněná území...) stejně tak polohy, kde by takové plochy mohly být realizovány (ÚSES, zemědělské plochy na obtížně obhospodařovatelných polohách).

Segmenty ÚSES v zájmovém území jsou popsány v samostatné kapitole avšak z pohledu biotického potenciálu představují neopomenutelné prvky území.

Taktéž lesní porosty (významný krajinný prvek – les) kvantifikované a specifikované v rámci Potenciálu primární produkční sféry – lesnictví, představují významná a plošně rozsáhlá území zvýznamnitelná svým biotickým potenciálem. Ten je spíše nízký v polohách stejnověkkých monokulturních hospodářských porostů, v zájmovém území zvláště pak v jeho jižní a centrální části převažují spíše smíšené lesní porosty a místy jsou zastoupeny i rozsáhlejší listnaté porosty s přirozenou druhovou i věkovou skladbou.

K významným nositelům biotického potenciálu patří dále vegetační doprovody toků (významný krajinný prvek niva a vodní tok), ve většině zahrnuté do ploch ÚSES. Zde je třeba zmínit ohrožení těchto porostů rozšiřováním invazivních druhů rostlin zejména křídlatek, netýkavky žláznaté a topinamburu (*Reynoutria x bohemica*, *Impatiens glandulifera* a *Heliantus tuberosus*).

V rámci řešení analytické části byly vymezeny nivy (VKP niva) zastoupených vodotečí:

- Nivy vodohospodářsky významných vodních toků zaplavované n-letými vodami 773 ha zájmového území
- Nivy vodohospodářsky významných vodních toků 398 ha zájmového území
- Nivy ostatních vodotečí 288 ha

Ve volné krajině (nezastavěném území) se nachází 168 vodních ploch.

Dalšími nositeli biotického potenciálu jsou území (a polohy) chráněných na základě zákona o ochraně přírody a krajiny. V zájmovém území se nachází (včetně ochranných pásem):

- 26 Památných stromů a 5 segmentů chránících skupiny stromů a stromořadí
- 13 evropsky významných lokalit soustavy NATURA 2000
- Chráněná krajinná oblast Moravský kras
- Národní přírodní památka Rudické propadání
- 3 Národní přírodní rezervace
- 12 přírodních rezervací
- přírodní památky
- 3 přírodní parky
- národní přírodní památky

V území je dále registrováno 6 významných krajinných prvků a lokality evidované pro výskyt zvláště chráněných druhů. V území bylo dále v rámci zemědělsky obhospodařovaných ploch identifikováno 298 krajinných prvků, soliterních dřevin, mezí, travnatých údolnic a skupin dřevin.

V zájmovém území je dále zmapováno 167 vodních ploch na které jsou v území vázána litorální společenstva, vlhkomilné břehové porosty a mokřadní společenstva.

V rámci řešení návrhové části studie bude upraveno vymezení ÚSES a zapracován systém interakčních prvků mezi které přejdou i vybrané krajinné prvky, které prozatím v území existují bez územní ochrany.

4.2 Kulturní potenciál

V území se nachází množství historických i kulturních památek jak v zastavěném území, tak ve volné krajině. Nejvýznamnější historické a kulturní hodnoty v území charakterizují nejvyšší kulturní potenciál v území. Na základě průzkumů a rozborů bylo vymezeno následující:

Oblast se zvýšeným kulturním potenciálem: Lesnický Slavín

Místo s vysokým kulturním potenciálem: Adamov, Křtiny, Blansko, Sloup, Rájec – Jestřebí, Lipůvka

4.3 Produkční potenciál

4.3.1 Zemědělský

Jak již bylo uvedeno v přechozí kapitole, v ORP Blansko se vyskytují převážně půdy s nízkou úrodností, tzn. primární produkční potenciál zemědělský je velice nízký. Vstupem do České republiky do EU byl nastaven systém dotací, který zemědělcům hospodařícím v tzv. méně příznivých oblastech, kompenzuje vyšší vstupy na zemědělskou výrobu – podrobněji popsáno v kap. 5.1.1.

4.3.2 Lesní

V rámci definování potenciálů byl stanoven potenciál hydrický a půdoochranný jako potenciál lesa funkční.

Potenciál lesa funkční je schopnost lesa plnit určité funkce dané jeho vlastnostmi přírodními (ekosystémy na lesních pozemcích) i uměle vytvářenými (hospodářskými procesy a objekty). Funkčním potenciálem lesa se vyjadřuje možnost plnit potřebné funkce, a tedy také význam, který les a lesní hospodářství má v daných přírodních a hospodářských poměrech s ohledem jak na potřebu konkrétních funkcí v produkci materiálních statků pro trh (potenciál lesa produkční), tak v poskytování mimoprodukčních funkcí lesů s efekty charakteru veřejných statků (potenciál mimoprodukční). Funkční potenciál lesa je konkretizován funkčním typem lesa.

Typ lesa funkční je charakteristika lesního porostu udávající druh funkcí a stupeň jejich relativní významnosti. Funkční typ lesa vystihuje funkce lesů na dané lokalitě v jejich utřídění podle důležitosti, hospodářské potřeby a veřejných zájmů, konkretizuje funkční potenciál lesa, je základem integrace potřebných funkcí. Stanovení funkčního typu lesa je proto předpokladem pro návrh systému víceúčelového využívání lesů v dílech hospodářské úpravy, pokud mají postihnout hlediska jak produkce, tak produkované lesnické infrastruktury.

Vymezení výše uvedených potenciálů je znázorněno v grafické příloze.

4.4 Vodohospodářský

Celkový vodohospodářský potenciál území je daný množstvím disponibilní povrchové a podzemní vody, jejich režimem a kvalitou. V současné kulturní krajině (krajině do velké míry přetvořené a využívané člověkem) je vodohospodářský potenciál a jeho využití většinou vnímán primárně jako uspokojování potřeb člověka v krajině – jako je zásobování pitnou vodou, ochrana sídla před povodněmi, atd. Z tohoto hlediska můžeme vodohospodářský potenciál daného území kategorizovat následovně:

- Velice významný vodohospodářský potenciál – lokality chráněných oblastí přirozené akumulace vod (CHOPAV), území chráněná pro akumulaci povrchových vod (hájené lokality vodních nádrží), odběry (zdroje) vod pro zásobování obyvatel pitnou vodou včetně ochranných pásem těchto zdrojů, vodní nádrže s vodárenským využitím včetně plochy povodí těchto nádrží.
- Významný vodohospodářský potenciál – minerální a léčivé prameny, odběry (zdroje) vod pro průmyslové využití, významné vodní toky a plochy
- Ostatní vodohospodářský potenciál – ostatní (drobné) vodní toky a plochy, mokřady, tůně, nivy vodních toků.

Ke kategorizaci vodohospodářského potenciálu se dá přistupovat z různých úhlů pohledu. Voda a vodní zdroje jsou nenahraditelnou složkou přírody a každá vodní plocha plní v krajině samozřejmě více funkcí. To znamená, že i více drobných vodních ploch a každý vodní tok v krajině musí být vnímán jako významný nejen z pohledu vodohospodářského ale také krajinného, estetického, ekostabilizačního či biotického. Pro účely této studie byla zvolena výše zmíněná kategorizace vodohospodářského potenciálu vzhledem k cílům studie, která by měla být vnímána jako koncepční dokument v oblasti krajinného plánování a trvale udržitelného užívání krajiny člověkem.

V ORP Blansko můžeme přiřadit k první kategorii vodohospodářského potenciálu odběry (zdroje) vod pro zásobování obyvatel pitnou vodou. Přehled těchto odběrů je uveden v kap. 5.2.1. Do druhé kategorie vodohospodářského potenciálu můžeme v ORP Blansko zařadit odběry (zdroje) vody pro průmyslové využití a významné vodní toky. Významné vodní toky jsou uvedeny v kapitole 3.3.1.4, jedná se o tok Svitavu, Kuřimku, Pumkvu, Křtinský potok, Rakovec a Malou Hanou. Do poslední kategorie vodohospodářského potenciálu můžeme zařadit ostatní vodní toky a všechny vodní plochy na území ORP Blansko.

4.5 Surovinový

V ORP Blansko neprobíhá intenzivní těžba nerostných surovin. V současnosti je zde aktivních několik dobývacích prostor, které se zabývají těžbou sklářských a slévárenských písků, popřípadě kamene pro ušlechtilou kamenickou výrobu. Na území ORP Blansko jsou dále chráněny čtyři lokality s ložisky nerostných surovin. Jedná se opět o potenciální těžbou sklářských a slévárenských písků. Tato ložiska mají potenciál pro budoucí těžbu těchto surovin z pohledu využívání krajiny člověkem.

Dalším potenciálem je rekultivace míst po ukončení těžby nerostných surovin, kdy lokality mohou být revitalizovány či rekultivovány a v krajině budou představovat plochu s vyšší přírodní hodnotou a krajinnotvornou funkcí. Do této kategorie můžeme zařadit všechny lokality, tzn. lokality současné těžby i lokality chráněné pro budoucí těžbu.

4.6 Sídelní

Sídelní potenciál je závislý na mnoha faktorech. Jednou z důležitých podmínek je nabídka stavebních míst v zastavitelných plochách územních plánů. Na základě vlastních zkušeností zpracovatele je možné říct, že ve většině zpracovaných územních plánů je potřeba zastavitelných ploch v návrhu územního plánu mírně až velmi nadhodnocena a výše potenciálu je v tedy v tomto hledisku srovnána.

Je však třeba podotknout, že možnou překážkou rozvoje mohou být nevyřešené vlastnické vztahy, což není možné v rámci územní studie krajiny celého ORP jednotlivě posoudit.

Dalším faktorem je příznivé životní prostředí, které je v podstatě v celém území ORP kvalitní a zásadně nečlení území na více nebo méně vhodné pro rozvoj sídel.

Z hlediska podpory rozvoje území nadřazenou územně plánovací dokumentací (ZÚR JMK) je možné vyšší sídelní potenciál spatřovat v oblastech, které jsou součástí rozvojové oblasti OB3 nebo součástí rozvojové osy OS9 (v obojím případě je zde významná snadná dostupnost krajského města Brna). Rozvoj takto dotčených obcí podpořený kvalitním prostředím a nabídkou ploch k výstavbě je možné demonstrovat na příkladu obce Bukovinka, kde se dle údajů ČSÚ v posledních deseti letech počet obyvatel téměř zdvojnásobil. Naopak obcemi s úbytkem počtu obyvatel jsou Adamov, Blansko, Šošůvka, Rájec – Jestřebí, Vysočany, Lubě.

4.7 Rekreační

Na území ORP Blansko se nachází dvě výrazné lokality s vysokým rekreačním potenciálem, který je v některých částech v současnosti již využit. Jedná se především o oblast **Moravského krasu** a území **Lesnického Slavína**, který tvoří významné rekreační zázemí pro obyvatele krajského města Brna. Součástí tohoto území je širší okolí obce **Jedovnice**. Dále zde byly vymezeny lokality soustředující rekreační aktivity jako místo s velmi vysokým rekreačním potenciálem Jedovnice – Olšovec, zámek Rájec nad Svitavou, Sloupsko – šošůvské jeskyně, jeskyně Balcarka, propast Macocha, Punkevní jeskyně.

Oblast západně a severně od Blanska představuje dosud nevyužitý potenciál v oblasti rekreace a turistického ruchu. I zde je však možné vymezit některé turistické cíle, které mohou být základem pro rozvoj rekreace v této oblasti. Jedná se o tyto oblasti se zvýšeným rekreačním potenciálem - oblast Žernovník / Býkovice / Černá Hora, dále Velký Chlum v návaznosti na Malý Chlum a oblast Blansko / Hořice.

5 ROZBOR VYUŽÍVÁNÍ VOLNÉ KRAJINY ČLOVĚKEM A VYHODNOCENÍ JEHO POŽADAVKŮ A POTŘEB

5.1 Zemědělská a lesní výroba

5.1.1 Zemědělství

Na území ORP Blansko představuje výměra zemědělské půdy pouze 30 % z celkové plochy zájmové území. Většina zemědělské půdy spadá do třídy s velmi nízkou produkční schopností (viz. kap. 3.3.1.3). Pro udržení konkurenceschopnosti území s nižší produkční schopností jsou zemědělským podnikatelům hospodařících na těchto územích vypláceny dotace. Jedná se o platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (podporu pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními), které jsou spíše známé pod pojmem méně příznivé oblasti (LFA). Smyslem těchto plateb je kompenzovat dodatečné náklady a ušlé příjmy v souvislosti s omezením zemědělské produkce a tím zachovat udržitelné systémy hospodaření v těchto oblastech, kde leží více než polovina zemědělského půdního fondu v ČR.

LFA jsou rozdělené na horské oblasti (LFA – H) a na ostatní LFA (LFA – O).

Jako horské LFA jsou vymezeny obce, případně katastrální území:

- jejichž průměrná nadmořská výška je větší nebo rovna 600 m, nebo
- jejichž průměrná nadmořská výška je větší nebo rovna 500 m a menší než 600 m a zároveň na více než polovině výměry těchto obcí, případně katastrálních území, je svažitost větší než 15 %

Jako ostatní LFA jsou vymezeny obce, případně katastrální území, které:

- v rámci kraje mají hustotu obyvatel menší než 75 obyvatel/km² a podíl pracovníků v zemědělství lesnictví a rybolovu na ekonomicky aktivním obyvatelstvu tvoří více než 8 %, a zároveň
- mají v rámci okresu výnosnost zemědělské půdy nižší než 34 bodů

Vymezení těchto území pro ORP Blansko je uvedeno na obrázku 5.1. Jedná se o vymezení platné do konce roku 2017.

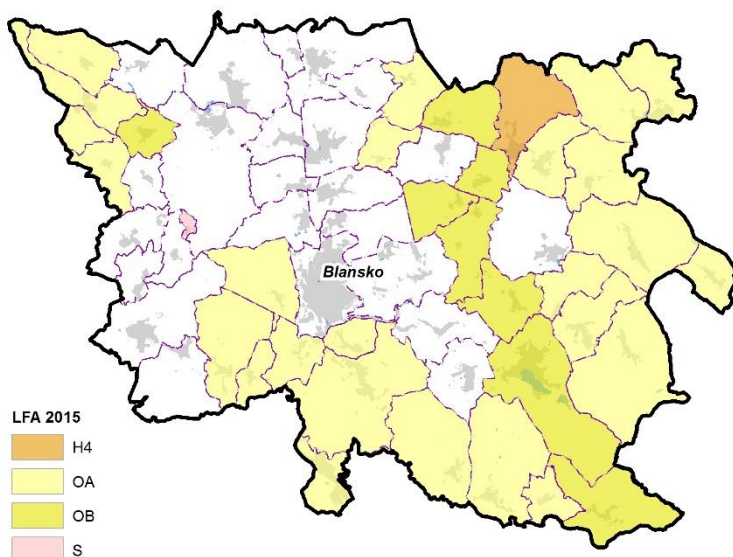
Od roku 2018 je uplatněno nové vymezení ostatních LFA a to na základě kritérií nízká teplota, podmáčené půdy, hloubka půdy, zrnitost půdy, skeletovitost půdy, svažitost, kyselá půdy. Nové vymezení se týká kategorie LFA – O (ostatní). Horské zůstávají stejné. Sazby budou diferencovány do pěti kategorií O1 až O5 na základě procenta plochy obce zasažené přírodním znevýhodněním. Platba bude poskytována na veškerou vymezenou zemědělskou půdu. Nové vymezení LFA (ANC*) je uvedeno na obrázku 5.2.

**Toto nové vymezení je pro všechny členské státy EU povinné nejpozději od roku 2018. Evropská komise souhrnně označuje LFA s redefinovanými oblastmi jako ANC (Areas with Natural Constraints).*

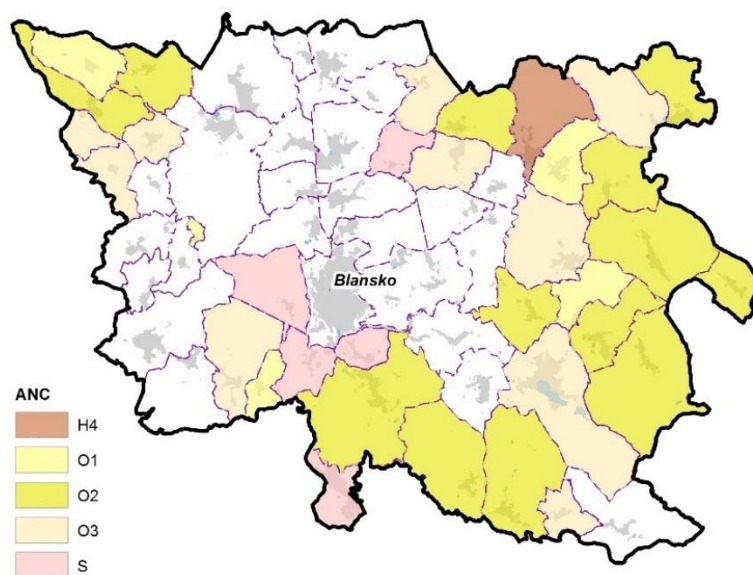
Plochy zařazené do LFA dle dřívějšího i dle nového vymezení od roku 2018 zaujímají v obou případech 59 % výměry ORP Blanska.

V novém pojetí, kdy je vyplácena dotace LFA ne jen na trvalé travní porosty, ale na veškerou zemědělskou půdu, je tedy podporována primární zemědělská produkce i tam, kde má přirozeně horší konkurenční šanci. Nadále se již nejedná o podporování zatravnění v neúrodných oblastech, ale naopak. Tento postup se nám jeví jako kontraproduktivní, v oblastech s vysokou nadmořskou výškou,

vysokým sklonem, nebo nízkou přirozenou úrodností by bylo užitečnější i nadále podporovat extenzivní způsoby hospodaření, zvláště pak trvalé travní porosty, které mají dobrou protierozní funkci a protože nejsou intenzivně hnojeny tak mají i pozitivní vliv na obsah dusičnanů ve vodách (povrchových i podzemních).

Obrázek 5-1 Zařazení k.ú. do LFA (platné do roku 2018)

Obrázek 5-2 Nové vymezení LFA (ANC) platné od roku 2018

5.1.2 Lesnictví

V podmínkách lesního hospodaření ČR byly vylišeny hospodářsko - pěstební jednotky, tzv. hospodářské soubory, jako základní jednotky rámcového plánování, jehož prostřednictvím se uplatňují hospodářskoupravnická, těžební a pěstební opatření.

Hospodářskými soubory se rozumí - jednotky diferenciacie hospodaření v lesích, stanovené v rámci přírodních lesních oblastí a charakterizované funkčním zaměřením, přírodními podmínkami a stavem lesních porostů.

Hospodářský soubor je charakterizován:

- shodným funkčním zaměřením (lesy hospodářské, lesy ochranné, lesy zvláštního určení)
- jednotnými přírodními podmínkami (příbuzné soubory lesních typů, daná cílová druhová skladba dřevin)
- porostními poměry (současná druhová skladba, stav porostů)

Současná úprava systému hospodářských souborů je celkem 24 cílových souborů pro lesy hospodářské (příp. pro lesy zvláštního určení) a 3 cílové soubory pro lesy ochranné (příp. pro lesy zvláštního určení).

Pro cílové hospodářské soubory jsou vymezena základní hospodářská doporučení pro odvození závazných ustanovení maximální celkové výše těžby a minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin. Dále jsou pro jednotlivé hospodářské soubory uvedeny příslušné soubory lesních typů, druhová skladba (dřeviny základní, meliorační a zpevňující, a dřeviny přimíšené a vtroušené).

Hospodářské soubory se označují:

- číselně - dvoumístné číslo
 - první číslo je širší klimaticko - vegetační charakteristika
 - druhé číslo je kód stanovištní jednotky (řady)
- slovně - výstižné označení klíčové stanovištní charakteristiky, příp. dřeviny.

Přehled cílových hospodářských souborů

Lesy hospodářské	
Číselné označení	Cílové hospodářství
13	Hospodářství přirozených borových stanovišť
19	Hospodářství lužních stanovišť
21	Hospodářství exponovaných stanovišť nižších poloh
23	Hospodářství kyselých stanovišť nižších poloh
25	Hospodářství živných stanovišť nižších poloh
27	Hospodářství oglejených chudých stanovišť nižších a středních poloh
29	Hospodářství olšových stanovišť na podmáčených půdách

Lesy hospodářské	
Číselné označení	Cílové hospodářství
31	Hospodářství vysychavých a sušších acerózních a bazických stanovišť středních poloh
35	Hospodářství živných bazických stanovišť středních poloh
39	Hospodářství chudých podmáčených stanovišť nižších až vyšších poloh
41	Hospodářství exponovaných stanovišť středních poloh
43	Hospodářství kyselých stanovišť středních poloh
45	Hospodářství živných stanovišť středních poloh
47	Hospodářství oglejených stanovišť středních poloh
51	Hospodářství exponovaných stanovišť vyšších poloh
53	Hospodářství kyselých stanovišť vyšších poloh
55	Hospodářství živných stanovišť vyšších poloh
57	Hospodářství oglejených stanovišť vyšších poloh
59	Hospodářství podmáčených stanovišť vyšších a středních poloh
71	Hospodářství exponovaných stanovišť horských poloh
73	Hospodářství kyselých stanovišť horských poloh
75	Hospodářství živných stanovišť horských poloh
77	Hospodářství oglejených stanovišť horských poloh
79	Hospodářství podmáčených stanovišť horských poloh

Přehled cílových hospodářských souborů

Lesy ochranné	
číselné označení	Název
01	Mimořádně nepříznivá stanoviště
02	Vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace
03	Lesy v klečovém lesním vegetačním stupni

Zařazení souborů lesních typů do cílových hospodářských souborů probíhalo dle vyhlášky č. 83/1996 Sb. Přehled zastoupení jednotlivých cílových hospodářských souborů v zájmovém území včetně uvedení podílů plochy je součástí následující tabulky.

Tabulka 5-1 Přehled cílových hospodářských souborů v ORP Blansko

Hospodářský soubor	Cílové hospodářství	Plocha (ha)	Plocha (%)
13	Hospodářství přirozených borových stanovišť	0,7	0,0
19	Hospodářství lužních stanovišť	256,3	1,4
21	Hospodářství exponovaných stanovišť nižších poloh	508,7	2,8
23	Hospodářství kyselých stanovišť nižších poloh	148,7	0,8
25	Hospodářství živných stanovišť nižších poloh	478,4	2,6
29	Hospodářství olšových stanovišť na podmáčených půdách	62,4	0,3
31	Hospodářství vysychavých a sušších acerózních a bazických stanovišť středních poloh	7,6	0,0
35	Hospodářství živných bazických stanovišť středních poloh	654,5	3,6
41	Hospodářství exponovaných stanovišť středních poloh	1 463,3	8,0
43	Hospodářství kyselých stanovišť středních poloh	1851,8	10,2

Hospodářský soubor	Cílové hospodářství	Plocha (ha)	Plocha (%)
45	Hospodářství živných stanovišť středních poloh	11 686,6	64,2
47	Hospodářství oglejených stanovišť středních poloh	273,5	1,5
51	Hospodářství exponovaných stanovišť vyšších poloh	48,1	0,3
53	Hospodářství kyselých stanovišť vyšších poloh	117,2	0,6
55	Hospodářství živných stanovišť vyšších poloh	9,2	0,1
57	Hospodářství oglejených stanovišť vyšších poloh	569,8	3,1
59	Hospodářství podmáčených stanovišť vyšších a středních poloh	53,4	0,3

Pokud se týká rozdělení lesů – lesy hospodářské představují 58 %, lesy ochranné 39 % a lesy zvláštního určení 3 % z celkové výměry lesů v ORP Blansko.

Subkategorie lesů zvláštního určení

Dle zákona č. 289/1995 Sb, zákon o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon) jsou lesy zvláštního určení dále kategorizovány jako:

1. Lesy zvláštního určení jsou lesy, které nejsou lesy ochrannými a nacházejí se
 - a) v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně,3)
 - b) v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod,4)
 - c) na území národních parků a národních přírodních rezervací.5)
2. Do kategorie lesů zvláštního určení lze dále zařadit lesy, u kterých veřejný zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí lesa je nadřazen funkcím produkčním. Jde o lesy
 - a) v prvních zónách chráněných krajinných oblastí a lesy v přírodních rezervacích, národních přírodních památkách a přírodních památkách,5)
 - b) lázeňské,
 - c) příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí,
 - d) sloužící lesnickému výzkumu a lesnické výuce,
 - e) se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodoochrannou, klimatickou nebo krajinnotvornou,
 - f) potřebné pro zachování biologické různorodosti,
 - g) v uznaných oborách a v samostatných bažantnicích,6)
 - h) v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření.

Na území ORP Blansko jsou vymezeny následující subkategorie lesů zvláštního určení a lesů ochranných:

Lesy ochranné

- 21a – Nepříznivá stanoviště

Lesy zvláštního určení:

- 31a PHO VZ 1. stupně
- 31c NP a NPR
- 32a PP, PR, 1. zóny CHKO
- 32c Příměstské lesy
- 32d Lesy pro výzkum a výuku – Školní lesní podnik Křtiny
- 32e Půdo/vodoochranná funkce
- 32f Lesy pro zachování biologické různorodosti
- 32h Jiný důležitý veřejný zájem

5.2 Vodní hospodářství

Při vyhodnocení vodního hospodářství vycházíme z podkladů Povodí Moravy s.p., jedná se především o Plán dílčího povodí Dyje a evidenci uživatelů vod (referenční období 2012). V této databázi jsou vedeni významní uživatelé vod, kteří vypouští, nebo odebírají více jak 6 000 m³ vody za rok, nebo více jak 500 m³ za měsíc (toto množství odpovídá zhruba 0,2 l/s).

5.2.1 Odběry vody

Lokality odběrů vody a jejich ochranných pásem jsou zaznamenány ve výkrese významných limitů (Výkres D).

Odběry vody můžeme rozlišit podle způsobů získávání na odběry povrchové a podzemní vody. Na území ORP Blansko je realizováno 38 odběrů podzemních vod. Téměř 80 % tohoto množství představují odběry pitné vody (29 odběrů). Nejvýznamnější odběry jsou vodárenské odběry v lokalitě Lažany a Spešov, ze kterých je odebíráno přes 70 l/s. Dále jsou v ORP Blansko realizovány 4 odběry z povrchových vod, z nichž nejvýznamnější je opět jeden vodárenský, a to z Křtinského potoka pro úpravnu vody Josefov s povoleným odběrem 30 l/s. Dalším významným odběrem je pro ČKD Blansko z toku Punkva s povoleným odběrem 28 l/s.

Odběry pitné vody jsou chráněny ochrannými pásmy vodních zdrojů, které jsou rozděleny do stupňů dle způsobu ochrany. OP I. stupně slouží k ochraně vodního zdroje v bezprostředním okolí jímacího nebo odběrného zařízení, ochranná pásma II. stupně slouží k ochraně vodního zdroje v územích stanovených vodoprávním úřadem tak, aby nedocházelo k ohrožení jeho vydatnosti, jakosti nebo zdravotní nezávadnosti. V ORP Blansko je vyhlášeno 1 736 ha ochranných pásem vodních zdrojů. Konkrétní opatření na ochranu vodních zdrojů se mohou u jednotlivých lokalit lišit v závislosti na charakteru zdroje pitné vody a rizik v jeho jímacím území. Tyto opatření stanovuje vodoprávní úřad při stanovení ochranných pásem.

5.2.2 Vypouštění odpadních vod

Dle databáze Evidence uživatelů vod se v ORP Blansko nachází 29 významných vypouštění odpadních vod, z čehož je průmyslového charakteru je 5 a jedno vypouštění potravinářského typu (pivovar Černá Hora). Většina se tedy jedná o vypouštění komunálních odpadních vod, konkrétně o odtok z 11 ČOV a 12 evidovaných výustí kanalizace bez ČOV.

Komunální odpadní vody představují velké riziko pro jakost vod, obzvláště pak pro koncentrace fosforu v povrchových vodách. S tímto ukazatelem má problém většina povrchových vod v celé ČR. Je to dáno nedostatečným čištěním odpadních vod v tomto parametru a to často i na funkčních ČOV. Přitom se jedná o zásadní parametr, který způsobuje eutrofizaci vodních nádrží a následně problémy s přemnožením sinic. V tomto kontextu je třeba uvést, že část východní oblasti ORP Blansko spadá do povodí VN Brno, kde se již dlouhodobě řeší udržitelnost kvality vody využívané k rekreačním účelům.

Průmyslové podniky jsou soustředěny ve větších městech. Komunální odpadní vody svých zaměstnanců vypouští do obecních kanalizací a technologické odpadní vody podle jejich typu předčišťují a vypouští do obecní kanalizace, nebo jímají a likvidují speciálním postupem, který je závislý na typu vyskytujících se škodlivin.

5.2.3 Koupací vody

V ORP Blansko jsou 2 lokality určené jako koupací vody, a to VN Pálava, která je zařazená do koupacích oblastí a rybník Olšovec, který je zařazen mezi přírodní koupaliště. Jakost vody pro koupání posuzuje Krajská hygienická stanice (KHS) podle vyhlášky č. 238/2011 Sb. Kontrolní odběry se provádějí jednou měsíčně, tam kde lze očekávat zvýšené množství sinic jednou za 14 dní, v případě zhoršené kvality vody nebo podezření na zhoršení lze četnost odběrů zvýšit.

U přírodních koupališť nechává kontrolovat kvalitu vody sám provozovatel v akreditovaných nebo autorizovaných laboratořích. Za hodnocení kvality vody je zodpovědný sám, výsledky rozborů posílá KHS: Tzv. koupací oblasti sleduje KHS a výsledky rozborů jsou zveřejněny na webových stránkách KHS. Při překročení limitů vydá KHS zákaz koupání, který je uveřejněn vyvěšením na úřední desce místně příslušné obce s rozšířenou působností a na všech deskách všech obcí tvořící jeho správní obvod.

Hodnocení jakosti vody pro VN Pálava v loňském roce (2017) bylo velice dobré. Výsledky jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 5-2 Přehled kvality vody v minulé sezóně (zdroj: Krajská hygienická stanice)

datum	teplota °C - pláž	hodnocení
15.05.2017	17,3	
05.06.2017	21,8	
19.06.2017	20,7	
10.07.2017	24,5	
17.07.2017	22,5	
24.07.2017	23,7	
31.07.2017	24,1	
07.08.2017	25,3	
14.08.2017	23,1	

voda vhodná ke koupání

voda vhodná ke koupání s mírně zhoršenými vlastnostmi

Výsledky hodnocení kvality vody u přírodního koupaliště rybníku Olšovec nebyly na webových stránkách KHS zveřejněny, nicméně dle hodnocení v rámci plánování v oblasti vod je i zde kvalita vody dobrá. Okolí rybníku je významnou rekreační oblastí, s ubytovacím zázemím a sportovním vyžitím.

5.3 Dopravní a technická infrastruktura

Dopravní infrastruktura

Vliv dopravní infrastruktury na utváření krajiny je dvojitý. Přispívá k prostupnosti krajiny, zajišťuje dostupnost sídel a dalších míst návštěvnosti, ale zároveň přispívá k fragmentaci krajiny a tím ovlivňuje ekologickou stabilitu území. Nadřazená komunikační síť tak tvoří významné limity ve využívání volné krajiny. Limitujícím faktorem pro návrh koncepce krajiny jsou rovněž požadavky na úpravu této sítě, především plánované obchvaty obcí na silnicích vyšší kategorie a záměr vedení trasy rychlostní komunikace R 43.

V zájmovém území jsou zastoupeny třídy komunikací I. – III. Železniční doprava v ORP Blansko je zastoupena celostátní tratí, vedoucí od jihu přes město Blansko a pak dále na sever ve směru na Svitavy. Pro řešené území je také důležité ochranné pásmo okolo komunikací. V případě komunikace I. třídy sahá toto pásmo 50 m od komunikace na obě strany. U silnice II. a III. třídy sahá ochranné pásmo 15 m od silnice (v obou směrech). Také železniční tratě mají ochranná pásma a to 50 m na každou stranu.

ÚAP obsahují rovněž návrhy nových úseků jednotlivých komunikací, a to vyřešení nového sjezdu z komunikace I. třídy v Lipůvce, obchvaty obcí Rájec-Jestřebí a Doubravice nad Svitavou u komunikace II. třídy. Přes severovýchodní část ORP Blansko je vedena trasa záměru rychlostní komunikace R 43.

Na území ORP Blansko se také nachází 3 drobná letiště (plochy pro vzlety a přistání). Jedná se o plochy využívané ve sportovním letectví.

Technická infrastruktura

V této studii se zabýváme pouze vedením, které se podílí na krajinném rázu. Jedná se tedy především o nadzemní vedení velmi vysokého napětí a dále také vysokotlaké plynové potrubí, které je sice vedeno pod povrchem země, ale vymezuje poměrně výrazné ochranné pásmo. Dalšími inženýrskými sítěmi se nezabýváme (vodovody a kanalizace, komunikační kabely a pod.).

Elektrické vedení vyžaduje také svá ochranná pásma v závislosti na vedeném napětí pro VVN – 110 kV je to 15 m na obě strany, pro VVN – 220 kV 25 m. Na území ORP Blansko trasa VVN situována ve východní části území vedena od jihu na sever s ochranným pásmem 15 m. Nové vedení navrhováno není.

Ochranné pásmo vysokotlakého plynového potrubí je 20 m na každou stranu. Vedení trasy vysokotlakého plynového potrubí je uvedeno v grafické části. Přes území ORP Blansko je také navržen koridor velmi vysokotlakého potrubí tranzitního plynovodu. Tento koridor vede přes severovýchodní část území a má šířku 220 m. V území je navrženo také nové vysokotlaké plynové potrubí, a to v jižní části obce Blansko a v obcích Bořitov a Býkovice.

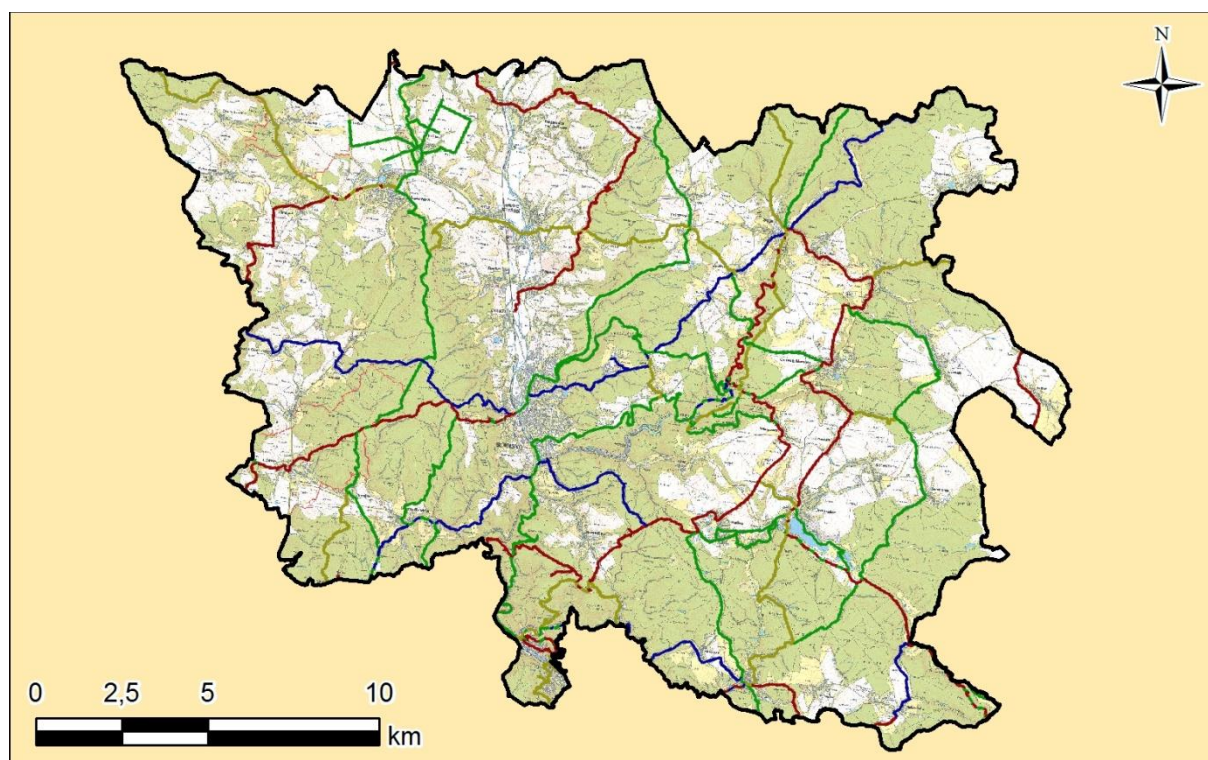
5.4 Rekreace, turistika, sport

Pro účely analýzy byly v grafické části územní studie vymezeny rekreačně využívané lokality v členění podle významu jako místa rekreačních aktivit nadmístního významu a místa rekreačních aktivit místního významu. Nadmístní význam mají hlavní rekreační lokality uvedené v kapitole 4.8 Rekreační potenciál, jako jsou jeskyně Moravského krasu s prohlídkovými okruhy nebo zámek Rájec nad Svitavou. Řadíme k nim například také regionální muzea (Senetářov – muzeum perleťářství), ekologické volnočasové centrum Švýcárna v Josefovském údolí a poutní místa nebo vodní nádrže vhodné ke koupání (rybník Olšovec v Jedovici, nádrž Palava v Blansku). Cílem sportovních aktivit jsou dále lezecké lokality v Moravském krasu, Singletrail Moravský Kras Jedovnice (délka 28,5 km, 3 okruhy) nebo místo pro výcvik v paraglidingu pod Býkovicemi. Místa lokálního významu jsou výletišť, sportoviště a jiné lokality sloužící ke krátkodobé rekreaci místních obyvatel.

Sloupsko - šošůvské jeskyně a Porčův mlýn v Býkovicích

V rámci průzkumů a rozborů byly vymezeny rovněž významné linie „rekreačního pohybu“ – dálkové cyklotrasy (Jantarová stezka, Euro Velo 9 a Greenway K-M-W), dálková poutní cesta (značená) a naučné stezky (Bořitov, Hořice, Rudice, Křtiny, Macocha, Lipůvka, Olomučany).

Obrázek 5-3 Schéma značených turistických tras v ORP Blansko

Významnou skutečností pro rozvoj rekreace v území je existence míst návštěvnosti v nejbližším okolí ORP Blansko. Z tohoto hlediska je důležitá podpora návaznosti na tyto lokality v okolí:

- Město Boskovice (židovské město, Western park, Sportpark Boskovice – půjčovna horských kol, nordic walking holí)
- zámek Lysice
- zámek Kunštát
- Paulánský klášter ve Vranově
- Bílovice nad Svitavu a návaznost na Brno
- Baldovec u Rozstání

6 ROZBOR POŽADAVKŮ NA ZMĚNY V ÚZEMÍ

6.1 Politika územního rozvoje ve znění Aktualizace č.1

Kromě splněných obecných republikových priorit územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území vyplývají z Politiky územního rozvoje České republiky 2008 ve znění po Aktualizaci č. 1 pro ORP Prostějov požadavky na respektování:

- Rozvojové osy OS10 – z důvodu ovlivnění území dálnicí D1, rychlostní silnicí R46 a železničním koridorem Brno – Přerov
- Koridoru vysokorychlostní dopravy VR1 v části Brno – (Přerov) – Ostrava z důvodu návaznosti na obdobné koridory v zahraničí
- Koridoru ŽD1 Brno – Přerov (stávající trať č. 300) z důvodu zkapacitnění dopravní cesty
- Koridoru P10 pro plynovod přepravní soustavy Kralice nad Oslavou - Bezměrov

Tyto požadavky jsou zpřesněny v rámci ZÚR OK.

6.2 Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje

Významným dokumentem pro rozhodování o změnách v území z hlediska širších vztahů jsou Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje, ze kterých pro území ORP Blansko vyplývá následující:

Kapitola A - Stanovení priorit územního plánování Jihomoravského kraje pro zajištění udržitelného rozvoje území včetně zohlednění priorit stanovených v politice územního rozvoje

Respektovat priority stanovené v ZÚR JMK:

(1) Nástroji územního plánování vytvářet územní podmínky pro naplnění vize Jihomoravského kraje jako ekonomicky prosperujícího regionu otevřeného vůči mezinárodním výzvám a impulzům, poskytujícího svým obyvatelům prostor pro kvalitní život.

(2) Nástroji územního plánování podporovat snížení územních disparit rozvoje částí kraje eliminací příkrých rozdílů v ekonomické výkonnosti a životní úrovni mezi jádrem kraje a jeho perifériemi, respektive venkovskými částmi s cílem růstu efektivity a udržitelnosti ekonomického rozvoje kraje, stabilizace jeho populace a sídelní struktury.

(3) Podporovat polycentrický rozvoj sídelní struktury kraje vyvažující silnou republikovou a mezinárodní pozici krajského města Brna vytvářením územních podmínek pro rozvoj dalších významných center osídlení kraje. Za tímto účelem je třeba:

a) vytvářet územní podmínky pro posílení vazeb mezi městy a venkovem s cílem zvýšit atraktivitu a konkurenceschopnost venkovského prostoru kraje;

b) vytvářet územní podmínky pro posílení vazeb mezi prostorově blízkými centry osídlení s cílem podpořit formování kooperačních územních vztahů a prostorovou dělbu práce;

c) vytvářet územní podmínky pro posílení vazeb k centrům na území sousedních krajů

Jihočeského, Olomouckého, Pardubického, Vysočiny a Zlínského a k centrům v přiléhajícím území sousedních zemí Rakouska a Slovenska, s cílem podpořit sídla v marginálních územích po obvodu kraje.

(4) Nástroji územního plánování vytvářet podmínky k řešení územních dopadů různých forem urbanizace (zejména v území metropolitní rozvojové oblasti Brno), v koordinaci s obyvateli a dalšími uživateli území hledat vyvážená řešení zohledňující ochranu přírody, hospodářský rozvoj i životní úroveň obyvatel.

(5) Nástroji územního plánování vytvářet podmínky k podpoře principu integrovaného rozvoje území, zejména měst a obcí (představujícího objektivní a komplexní posuzování a následné koordinování prostorových, odvětvových a časových hledisek).

(6) V urbanistických koncepcích zohledňovat rozdílné charakteristiky jednotlivých částí Jihomoravského kraje i specifické podmínky pro využívání území, především v území s převahou přírodních hodnot nebo v území s vysokou koncentrací socioekonomických aktivit. V zájmu vyváženosti udržitelného rozvoje území korigovat případnou převahu jedné ze sledovaných složek udržitelného rozvoje, která by bránila uplatnění zbývajících složek.

(7) Vytvářet územní podmínky pro kvalitní dopravní napojení Jihomoravského kraje na evropskou dopravní síť včetně zajištění požadované úrovně a parametrů procházejících multimodálních koridorů. Vytvářet podmínky pro zajištění kvalitní dopravní infrastruktury pro propojení Jihomoravského kraje s okolními kraji, státy a dalšími evropskými regiony.

8) Vytvářet územní podmínky pro zkvalitnění a rozvoj provázané dopravní infrastruktury zajišťující dostupnost všech částí kraje a dosažení optimální obslužnosti území integrovaným dopravním systémem a individuální dopravou.

Dbát zvláště na:

a) vytváření územních podmínek pro rozvoj a zkvalitnění krajské silniční sítě včetně potřebných infrastrukturních úprav zvláště v socioekonomicky oslabených územích kraje v návaznosti na plánovanou výstavbu a přestavbu dálnic a silnic I. třídy;

b) vytváření územních podmínek pro rozvoj a zkvalitnění železniční infrastruktury, zejména optimalizaci regionálních tratí v návaznosti na modernizaci celostátních tratí pro každodenní i rekreační využití jako rovnocenné alternativy k silniční dopravě;

c) vytváření územních podmínek pro rozvoj a zkvalitnění infrastruktury pro cyklistickou dopravu jako alternativní formy každodenní dopravy na kratší vzdálenosti, pro podporu rozvoje infrastruktury pro rekreační cyklistickou dopravu ke zpřístupnění a propojení oblastí a center cestovního ruchu a rekreace;

d) vytváření územních podmínek pro rozvoj integrovaného dopravního systému, zejména při zajišťování dostupnosti pracovních a obslužných center v systému osídlení kraje a posilování vzájemných vazeb jednotlivých dopravních modů v uzlech systému.

(9) Vytvářet územní podmínky pro zajištění a podporu optimalizované obslužnosti technickou infrastrukturou všech částí kraje. U zastavitelných ploch dbát zvláště na dostatečnou kapacitu veřejné technické infrastruktury i v souvislosti s širšími vazbami v území.

(10) Nástroji územního plánování podporovat přístupnost a prostupnost krajiny, zejména důsledně předcházet zneprůchodnění území a fragmentaci krajiny.

(11) Vytvářet územní podmínky pro zajištění a podporu optimalizované obslužnosti občanským vybavením všech částí kraje. U zastavitelných ploch pro bydlení dbát zvláště na

dostatečnou kapacitu občanského vybavení i v souvislosti s širšími vazbami v území.

(12) Vytvářet územní podmínky pro zlepšování kvality životního prostředí a ochranu zdraví lidí.

(13) Nástroji územního plánování podporovat minimalizaci vlivů nových záměrů, aby nedocházelo k významnému zhoršování stavu v území, kde dochází dlouhodobě k překračování zákonem stanovených mezních hodnot imisních limitů pro ochranu lidského zdraví.

(14) Podporovat péči o přírodní, kulturní a civilizační hodnoty kraje, které vytvářejí charakteristické znaky území, přispívají k jeho identifikaci a posilují vztah obyvatelstva k území kraje.

(15) Vytvářet územní podmínky pro podporu plánování venkovských území a oblastí zejména s ohledem na možnosti rozvoje primárního sektoru, ochranu kvalitní zemědělské půdy a ekologickou funkci krajiny.

(16) Podporovat stabilizaci a rozvoj hospodářských funkcí a sociální soudržnosti v území kraje. Zvláště v metropolitní rozvojové oblasti Brno a rozvojových osách vymezených podle politiky územního rozvoje a v rozvojových oblastech a rozvojových osách nadmístního významu usilovat o koordinaci ekonomických, sociálních a environmentálních požadavků na uspořádání území. Dbát zvláště na:

a) vytváření územních podmínek pro zabezpečení kvality života obyvatel a obytného prostředí, s cílem podpořit zajištění sídel potřebnou veřejnou infrastrukturou, podpořit příznivá urbanistická a architektonická řešení, zajistit dostatečné zastoupení veřejné zeleně a zachování propustnosti krajiny;

b) vytváření územních podmínek pro přednostní využití ploch a objektů vhodných k podnikání v zastavěném území, s cílem podpořit rekonstrukce a přestavby nevyužívaných objektů a areálů před výstavbou ve volné krajině;

c) vytváření územních podmínek pro zachování a zhodnocení stávající zástavby před demolicemi či rozsáhlými asanacemi;

d) vytváření územních podmínek pro rozvoj aktivit rekreace, cestovního ruchu, turistiky a lázeňství na území kraje, s cílem zabezpečit potřeby jejich rozvoje v souladu s podmínkami v dotčeném území a s využitím kulturního potenciálu území při zachování a rozvoji jeho kulturních hodnot.

(17) Podporovat ve specifických oblastech kraje řešení problémů, na základě kterých jsou vymezeny. Prosazovat v jejich území takové formy rozvoje, které zlepší podmínky pro hospodářské a sociální využívání území a neohrozí zachování jeho hodnot. Dbát zvláště na:

a) vytváření územních podmínek pro zajištění územních nároků pro rozvoj podnikání, služeb a veřejné infrastruktury v sídlech,

b) vytváření územních podmínek pro zachování přírodních a krajinných hodnot v území a zajištění kvalitního životního a obytného prostředí.

(18) Vytvářet územní podmínky pro preventivní ochranu území před přírodními katastrofami (záplavy, eroze, sesuvy, sucho apod.) a potenciálními riziky s cílem minimalizovat rozsah případných škod z působení přírodních sil v území.

(19) Vytvářet územní podmínky pro využívání ekologicky šetrnějších primárních energetických zdrojů nebo obnovitelných zdrojů energie.

(20) Vytvářet územní podmínky pro ochranu vodohospodářsky významných území v systému CHOPAV, ochranu LAPV, ochranu povrchových a podzemních vod a vodních ekosystémů zvyšujících

retenční schopnost území s cílem zabezpečit dostatek zdrojů kvalitní pitné a užitkové vody pro stávající i budoucí rozvojové potřeby kraje.

(21) Vytvářet územní podmínky k zabezpečení ochrany obyvatelstva a majetku (zejména veřejné dopravní a technické infrastruktury), k zajištění bezpečnosti území (zejména z hlediska zájmů obrany státu a civilní obrany) a k eliminaci rizik vzniklých mimořádnou událostí způsobenou činností člověka.

(22) Podporovat zapojení orgánů územního plánování kraje do spolupráce na utváření národních a nadnárodních plánovacích iniciativ, programů, projektů a aktivit, které ovlivňují rozvoj území kraje a vyžadují konkrétní územně plánovací prověření a koordinaci.

(23) Podporovat pořízení a vydání územních plánů pro obce na území Jihomoravského kraje.

Kapitola B - Zpřesnění vymezení rozvojových oblastí a rozvojových os vymezených v politice územního rozvoje

V rámci ZÚR JMK je pro oblast města Blanska vymezena nadmístní **Metropolitní rozvojová oblast Brno OB3**, která zpřesňuje rozvojovou oblast vymezenou politikou územního rozvoje. Oblast zde zahrnuje obce Adamov, Bukovina, Bukovinka, Habrůvka, Křtiny, Lažany, Lipůvka, Svinošice, Šebrov-Kateřina, Újezd u Černé Hory. Požadavkem na uspořádání a využití území je podpora vzájemné koordinace rozvoje města Brna a okolních sídel, zejména z hlediska vyváženosti rezidenčních a pracovních funkcí, podpora směřování rozvoje bydlení do center osídlení (v ORP Blansko: Adamov) a sídel s odpovídající veřejnou infrastrukturou vytváření územních podmínek pro posílení funkční komplexity (nabídku pracovních míst a občanské vybavenosti). Dále se jedná o podporu rozvoje ekonomických aktivit v plochách brownfields a podporu rozvoje sídel vhodně dopravně napojených.

Na území Jihomoravského kraje byla zpřesněna **rozvojová osa OS9**, vymezená v Politice územního rozvoje. Obce nacházející se na rozvojové ose v ORP Blansko (mimo rozvojovou oblast) jsou: Blansko (Blansko, Dolní Lhota, Horní Lhota u Blanska, Hořice u Blanska, Olešná u Blanska), Bořitov, Černá Hora, Doubravice nad Svitavou, Milonice, Rájec-Jestřebí (Jestřebí, Rájec nad Svitavou), Ráječko, Spešov, Závist. Požadavkem na využití tohoto území je vytváření podmínek pro stabilizaci a rozvoj veřejné infrastruktury a pracovní funkce a podpora realizace dopravní infrastruktury.

ZÚR JMK dále stanovují na území kategorie **center osídlení**:

Jedná se o: regionální centrum – Blansko

Požadavky na uspořádání a využití území:

- a) Podporovat rozvoj regionální obslužné funkce v oblasti školství, zdravotnictví a kultury.
- b) Podporovat rozvoj bydlení a ekonomických aktivit přispívajících k udržení pracovních příležitostí a stabilizaci regionálních trhů práce.
- c) Podporovat dopravní napojení a dopravní obslužnost, především ve vztahu k obcím ve spádových územích regionálních center.

Úkoly pro územní plánování:

- a) Vytvářet územní podmínky pro rozvoj bydlení, veřejné infrastruktury a ekonomických

aktivit přispívajících k udržení pracovních příležitostí.

- b) Vytvářet územní podmínky pro rozvoj regionálních center ve vazbě na obce ve spádovém území.

Lokální centra - Adamov, Černá Hora, Jedovnice, Rájec – Jestřebí,

Požadavky na uspořádání a využití území:

- a) Podporovat rozvoj obslužných funkcí nadmístního významu (školy, zdravotnictví, kultura).
- b) V Adamově, Rajhradu a Zastávce posilovat jejich rozvoj s ohledem na specifickou pozici v těsném zázemí nadregionálního centra Brno.
- c) Zohledňovat silné územní vazby vybraných lokálních center na centra vyšší kategorie a koordinovat společné rozvojové aktivity (zejména Rájec-Jestřebí a Blansko, Oslavany a Ivančice, Zastávka a Rosice).
- d) Podporovat posilování dopravní obslužnosti lokálních center a jejich dopravní napojení na centra vyšší kategorie (především u lokálních center Čejč, Černá Hora, Velké Pavlovice, Vracov a Vranov nad Dyjí).

Úkoly pro územní plánování:

- a) Vytvářet územní podmínky pro rozvoj veřejné infrastruktury a ekonomických aktivit.
- b) Vytvářet územní podmínky pro rozvoj lokálních center (Adamov, Rajhrad a Zastávka) zohledňující jejich vazbu na nadregionální centrum

Kapitola C - Zpřesnění vymezení specifických oblastí vymezených v politice územního rozvoje a vymezení dalších specifických oblastí nadmístního významu

Na území ORP Blansko nejsou tyto oblasti vymezeny.

Kapitola D - Zpřesnění vymezení ploch a koridorů vymezených v politice územního rozvoje a vymezení ploch a koridorů nadmístního významu, včetně ploch a koridorů veřejné infrastruktury, územního systému ekologické stability a územních rezerv, u ploch územních rezerv stanovení využití, které má být provedeno

V území je třeba respektovat tyto **plochy a koridory dopravní a technické infrastruktury nadmístního významu:**

Koridor pro přestavbu krajských tahů silnic II. třídy: DS26, DS28.

Územní identifikace:

Doubravice nad Svitavou, Rájec-Jestřebí, Spešov

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Vytvořit územní podmínky pro umístění a vedení koridorů přestavby krajských tahů silnic II. třídy DS25 – DS30, DS32, DS33, DS35, DS36 a DS39 s cílem zkvalitnění dopravní dostupnosti a obsluhy území.

- b) Vytvořit územní podmínky pro koordinaci a návaznost těchto koridorů na silniční síť mezinárodního, republikového a nadmístního významu.

Úkoly pro územní plánování

- a) Zpřesnit a vymežit jednotlivé koridory pro přestavbu krajských tahů silnic II. třídy diferencovaně s ohledem na jejich přepravní funkci, požadované technické parametry, optimalizaci trasy v rámci koridoru s cílem minimalizace dopadů na obytnou zástavbu, zajistit splnění hlukových limitů (DS25, DS26, DS27, DS29, DS30, DS33, DS36, DS39), minimalizaci rozsahu záboru PUPFL (DS25), minimalizaci rozsahů záborů ZPF (DS26, DS27, DS30, DS32), minimalizaci dělicího efektu komunikace (DS26), minimalizaci rozsahu vlivů na odtokové poměry (DS26, DS27, DS30, DS32), minimalizaci vlivů na ochranné pásmo vodního zdroje II. stupně (DS30), zachování funkcí skladebných prvků ÚSES (DS26, DS27, DS28), minimalizaci na PP Lebeďák a její ochranné pásmo a zejména eliminace přímého záboru tohoto území (DS27).
- b) Zajistit územní koordinaci a ochranu koridorů přestavby krajských tahů silnic II. třídy v ÚPD dotčených obcí.

Koridory nadmístního významu pro cyklistickou dopravu – dálkové cyklistické koridory (EuroVelo 9, Jantarová stezka, Svitavská stezka), **krajská síť cyklistických koridorů** (Brno – Blansko – Skalice nad Svitavou – Letovice), (Česká – Lelekovice – Lipůka – Černá Hora – Lysice – Skalice nad Svitavou) (Adamov – Byčí skála – Jedovnice) Skalní mlýn – Ostrov u Macochy) (Ostrov u Macochy – Jedovnice – Rousínov) (Jedovnice – Račice – Vyškov) Habrůvka – Křtiny – Hostěnice – Pozořice

Požadavky:

Vytvořit podmínky na provázání sítě a vymezení tras mimo dopravní prostor silnic II. a III. třídy

Koridor TEE19 – pro umístění nadzemních vedení přenosové soustavy VN 110kV

Šířka koridoru:

- 300 m mimo zastavěná území a zastavitelné plochy obcí Blansko, Jedovnice, Kulířov, Lipovec, Olomučany;
- minimálně 200 m.

Územní identifikace:

Olomučany, Blansko, Rudice, Jedovnice, Vilémovice, Kotvrdovice, Senetářov, Lipovec, Kulířov

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Vytvořit územní podmínky pro vedení koridorů vedení VVN 110 kV a pro umístění el. stanic.

Úkoly pro územní plánování

- a) Zpřesnit a vymežit koridory a plochy v součinnosti se správci sítí a s ohledem na minimalizaci negativních vlivů na obytnou a rekreační funkci území, přírodní hodnoty, rozsah záboru PUPFL, krajinný ráz a minimalizaci střetů s limity využití území, především u koridorů:
- b) Zajistit územní koordinaci a ochranu koridorů vedení VVN 110 kV a ploch pro el. stanice v ÚPD dotčených obcí.

Koridor TEP05 - VTL plynovodu Kralice - Bezměrov

Šířka koridoru:

- 320 m.

Územní identifikace:

Lažany, Újezd u Černé Hory, Malá Lhota, Lubě, Žernovník, Černá Hora, Bořitov, Býkovice

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Vytvořit územní podmínky pro vedení koridorů vedení VTL plynovodů.

Úkoly pro územní plánování

- a) Zpřesnit a vymežit koridor v součinnosti se správci sítí s ohledem na minimalizaci negativních vlivů na obytnou a rekreační funkci území, přírodní hodnoty, rozsah záboru PUPFL, krajinný ráz a minimalizaci střetů s limity využití území, především u koridorů:
- b) Zajistit územní koordinaci a ochranu koridoru vedení VTL plynovodů v ÚPD dotčených obcí.

Jsou stanoveny **územní rezervy veřejné infrastruktury** včetně jejich využití, jehož potřebu a plošné nároky je nutno prověřit:

RDS34-A D43 Kuřim – Lysice, varianta „Německá“

Šířka koridoru:

- 400 m mimo zastavěná území a zastavitelné plochy obcí Černá Hora, Lubě, Malhostovice:
- minimálně 250 m.

Územní identifikace:

Bořitov, Býkovice, Černá Hora, Lubě, Malá Lhota, Žernovník

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Vytvořit územní podmínky pro prověření potřeb a plošných nároků variant dálnice D43 včetně všech souvisejících staveb v úseku Troubsko / Ostrovačice (D1) – Kuřim – Lysice jako součást koridoru dálnice D43 v úseku D1 – Moravská Třebová (D35).
- b) Prověřit varianty územní rezervy dálnice D43 Troubsko / Ostrovačice (D1) – Kuřim – Lysice v návaznosti na koridor dálnice D43 v úseku Lysice – Sebranice – Velké Opatovice – hranice kraje v rámci koncepčního uspořádání území a rozvoje nadřazené dopravní sítě pro tranzitní i zdrojovou a cílovou dopravu v OB3 metropolitní

rozvojové oblasti Brno a krajském městě Brně.

Kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách využití území

- a) Dopravně inženýrské hodnocení včetně širších souvislostí.
- b) Územní podmínky a průchodnost územím.
- c) Vlivy na životní prostředí, obyvatelstvo a lidské zdraví.
- d) Socioekonomické důsledky záměru na územní podmínky a změnu v území.

Úkoly pro územní plánování

- a) V souladu s kap. I. textové části ZÚR JMK zpracovat „Územní studii nadřazené dálniční a silniční síť v jádrovém území OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno“, ve vztahu k dálnici D43 v úseku dálnice D1 – Kuřim s návazností na úsek Kuřim – Lysice s komplexním prověřením vymezených variant a cílové kategorie kapacitní komunikace dle stanovených kritérií a zadání územní studie.
- b) V ÚPD dotčených obcí vymežit územní rezervu pro varianty dálnice D43 v úseku Troubsko / Ostrovači-ce (D1) – Kuřim – Lysice a stanovit podmínky pro její využití.

MŽP“ RDS34-B D43 Kuřim východ – Újezd u Černé Hory – Lysice, varianta „Optimalizovaná

Šířka koridoru:

- 400 m mimo zastavěná území a zastavitelné plochy obcí Černá Hora, Kuřim, Malá Lhota, Újezd u Černé Hory;
- minimálně 250 m.

Územní identifikace:

Bořitov, Býkovice, Černá Hora, Lažany, Lipůvka, Malá Lhota, Milonice, Újezd u Černé Hory, Žernovnik

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Vytvořit územní podmínky pro prověřením potřeb a plošných nároků variant dálnice D43 včetně všech souvisejících staveb v úseku Troubsko / Ostrovačice (D1) – Kuřim – Lysice jako součást koridoru dálnice D43 v úseku D1 – Moravská Třebová (D35).
- b) Provéřit varianty územní rezervy dálnice D43 Troubsko / Ostrovačice (D1) – Kuřim – Lysice v návaznosti na koridor dálnice D43 v úseku Lysice – Sebranice – Velké Opatovice – hranice kraje v rámci koncepčního uspořádání území a rozvoje nadřazené dopravní sítě pro tranzitní i zdrojovou a cílovou dopravu v OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno a krajském městě Brně.

Kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách využití území

- a) Dopravně inženýrské hodnocení včetně širších souvislostí.
- b) Územní podmínky a průchodnost územím.
- c) Vlivy na životní prostředí, obyvatelstvo a lidské zdraví.
- d) Socioekonomické důsledky záměru na územní podmínky a změnu v území.

Úkoly pro územní plánování

- a) V souladu s kap. I. textové části ZÚR JMK zpracovat „Územní studii nadřazené dálniční a silniční síť v jádrovém území OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno“, ve vztahu k dálnici D43 v úseku dálnice D1 – Kuřim s návazností na úsek Kuřim – Lysice s komplexním prověřením vymezených variant a cílové kategorie kapacitní komunikace dle stanovených kritérií a zadání územní studie.
- b) V ÚPD dotčených obcí vymežit územní rezervu pro varianty dálnice D43 v úseku Troubsko / Ostrovači-ce (D1) – Kuřim – Lysice a stanovit podmínky pro její využití.

RDS13 I/43 Česká – Kuřim – zkapacitnění silniceŠířka koridoru:

- 300 m mimo zastavěná území a zastavitelné plochy obcí Česká, Kuřim, Lelekovice;
- minimálně 100 m.

Územní identifikace:

Svinošice

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Vytvořit územní podmínky pro prověření potřeb a plošných nároků rozšíření silnice I/43 v návaznostech na již realizovanou kapacitní silnici I/43 Brno (VMO) – Česká, v prostoru Kuřimi na dálnici D43 v úseku D1 – Kuřim – Lysice ve variantě „Optimalizované MŽP“ a na severní obchvat Kuřimi (RDS36) s cílem zajištění kvalitní obsluhy, přepravních nároků a vztahů Kuřimska a severní části OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno k městu Brnu, v opačném směru k dálnici D43 a OS9 rozvojové ose Brno – Svitavy / Moravská Třebová.

Úkoly pro územní plánování

- a) V souladu s kap. I. textové části ZÚR JMK zpracovat „Územní studii nadřazené dálniční a silniční síť v jádrovém území OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno“, ve vztahu k rozšíření silnice I/43 v úseku Česká – Kuřim s komplexním prověřením přepravní účinnosti v návaznostech na variantní řešení D43, vedení I/43 v koridoru jižního obchvatu Kuřimi a v koordinaci s celkovou koncepcí uspořádání nadřazené silniční síť v širším prostoru dle zadání územní studie.
- b) V ÚPD dotčených obcí vymežit územní rezervu pro I/43 Česká – Kuřim, zkapacitnění a stanovit podmínky pro její využití.

RDS36 silnice II. třídy – severní obchvat KuřimiŠířka koridoru:

- 200 m mimo zastavěná území a zastavitelné plochy obce Svinošice
- minimálně 30 m, pouze ve výjimečných a konkrétními místními podmínkami daných úsecích;

Územní identifikace:

Svinošice

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Vytvořit územní podmínky pro prověření potřeb a plošných nároků územních rezerv pro silniční dopravu nadmístního významu RDS36 pro zkvalitnění silniční infrastruktury krajského významu k zajištění potřebné obsluhy území a návaznosti na nadřazenou silniční síť.

Úkoly pro územní plánování

- a) Při prověřování možnosti budoucího využití územní rezervy pro silniční dopravu nadmístního významu zohledňovat podmínku minimalizace vlivů na obytnou funkci a lidské zdraví.
- b) V souladu s kap. I. textové části ZÚR JMK zpracovat „Územní studii nadřazené dálniční a silniční sítě v jádrovém území OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno“, ve vztahu k prodloužení silnice II/152 Tuřany – Kobylnice (RDS32), ve vztahu k severnímu obchvatu Kuřimi (RDS36) s komplexním prověřením dle stanovených kritérií a zadání územní studie.
- c) V ÚPD dotčených obcí vymezit územní rezervy pro přestavbu silnic II. a III. třídy a stanovit podmínky pro jejich využití.

RDZ07 optimalizace trati č. 260 Brno – Letovice – Č. TřebováVedení koridoru:

Brno – Blansko – Letovice – Stvolová – hranice kraje.

Šířka koridoru:

- 200 m mimo zastavěná území a zastavitelné plochy obcí: Adamov, Babice nad Svitavou, Bílovice nad Svitavou, Blansko, Brno, Doubravice nad Svitavou, Letovice, Lhota Rapotina, Olomoučany, Rájec- Jestřebí, Sebranice, Skalice nad Svitavou, Skrchov, Spešov, Stvolová, Svitávka;
- minimálně 120 m.

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Vytvořit územní podmínky pro prověření potřeb a plošných nároků tratě č. 260 Brno – Letovice – hranice kraje (– Česká Třebová), optimalizace na území JMK včetně všech souvisejících staveb.
- b) V koordinaci s koncepcí vedení tras rychlých spojení v ČR a konvenčních železničních tratí prověření potřeb a plošných nároků dopravně účinného a ekonomicky rentabilního řešení.

Úkoly pro územní plánování

- a) Minimalizovat negativní vlivy na životní prostředí, obyvatelstvo a lidské zdraví.
- b) V ÚPD dotčených obcí vymezit územní rezervu pro trať č. 260 Brno – Letovice – hranice kraje (– Česká Třebová), optimalizace a stanovit podmínky pro její využití.

Kapitola E - Upřesnění územních podmínek koncepce ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území kraje

Respektovat upřesněné územní podmínky koncepce ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot.

E.1 Územní podmínky koncepce ochrany a rozvoje přírodních hodnot území kraje

Přírodními hodnotami území Jihomoravského kraje se rozumí zejména následující významné prvky přírodního dědictví kraje:

- Zvláště chráněná území přírody;
- Obecně chráněná území přírody a krajiny (přírodní parky, VKP, skladebné prvky ÚSES, biosférické rezervace);
- Prvky soustavy Natura 2000;
- Lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem;
- Vodohospodářsky významná území (CHOPAV Kvartér řeky Moravy, vodní útvary povrchových a podzemních vod, povrchové a podzemní zdroje pitné vody a přírodní léčivé zdroje minerálních vod);
- Nerostné bohatství (ložiska nerostných surovin, zemního plynu a ropy).

Požadavky na uspořádání a využití území:

- a) Podporovat zachování přírodních hodnot a přírodních zdrojů na území kraje, prosazovat šetrné formy jejich využívání a v možných případech jejich obnovu a doplnění.
- b) Podporovat posilování retenční schopnosti území, dbát na nenarušení povrchových a podzemních zdrojů vody a pramenišť minerálních a léčivých vod a podporovat jejich hospodárné využívání.
- c) Podporovat zachování přírodě blízkých biotopů v území ochranu ohrožených rostlin a živočichů.

Úkoly pro územní plánování:

- a) Vytvářet územní podmínky pro šetrné formy využívání území a zvyšování biodiverzity území.
- b) Vytvářet územní podmínky pro opatření vedoucí ke zvýšení retenční schopnosti území a ke kultivaci vodních toků, vodních ploch, zdrojů podzemní vody.
- c) Vytvářet územní podmínky pro zajištění rekultivace území po těžbě surovin a řešení

způsobu dalšího využívání území.

E.2 Územní podmínky koncepce ochrany a rozvoje kulturních hodnot území kraje

Kulturními hodnotami území Jihomoravského kraje se rozumí zejména následující významné prvky kulturního dědictví kraje:

- Památkový fond kraje (památky UNESCO, nemovité kulturní památky, památkové rezervace a památkové zóny);
- Regiony lidové architektury;
- Území s archeologickými nálezy;
- Území významných urbanistických hodnot.

Požadavky na uspořádání a využití území:

- a) Podporovat obnovu a udržování kulturních hodnot kraje.
- b) Respektovat specifickou atmosféru, tzv. „genius loci“ dané oblasti (místa či sídla).

Úkoly pro územní plánování:

- a) Vytvářet územní podmínky pro zachování výjimečných hodnot památkového fondu kraje, regionů lidové architektury, území s archeologickými nálezy, významných poutních míst a území významných urbanistických hodnot.
- b) Vytvářet územní podmínky k využití kulturních hodnot pro udržitelné formy cestovního ruchu.

E.3 Územní podmínky koncepce ochrany a rozvoje civilizačních hodnot území kraje

Civilizačními hodnotami území Jihomoravského kraje se rozumí zejména následující významné prvky civilizačního dědictví kraje:

- Využívání území kraje (zejména struktura osídlení opírající se o výrazné centrum krajského města a ostatní významná centra osídlení, převaha zemědělsky využívané krajiny v jižní části kraje, tradice vinařství a sadovnictví, rekreační a turistická atraktivita).
- Urbanistická, architektonická a technická díla (zejména krajově typická zástavba městských a venkovských sídel, krajově typická lidová architektura, díla významných domácích i zahraničních architektů).
- Veřejná infrastruktura.

Požadavky na uspořádání a využití území:

- a) Podporovat rozvoj center osídlení.
- b) Podporovat obslužnost veřejnou infrastrukturou.
- c) podporovat zachování zemědělského charakteru v jižní části kraje.

Úkoly pro územní plánování:

- a) Vytvářet územní podmínky pro obsluhu území veřejnou infrastrukturou.

Dále je v území vymezen **nadregionální a regionální ÚSES**, blíže specifikovaný v kapitole 7.4.2

Kapitola F - Stanovení cílových charakteristik krajiny, včetně územních podmínek pro jejich zachování nebo dosažení

Řešené území je dotčeno těmito krajinnými typy:

20. krajinný typ Račický

Územní identifikace:

Bukovina, Bukovina, Habrůvka, Jedovnice, Kotvrdovice, Křtiny, Kulířov, Rudice, Senetářov

Cílová charakteristika:

- a) Rozsáhlý ekologicky cenný lesní komplex členité Dražanské vrchoviny s výraznými údolními zářezy.
- b) Menší až středně velké bloky zemědělské půdy v zázemí venkovských sídel tvořící enklávy uvnitř lesního komplexu.
- c) Lokálně významné architektonické a kulturně historické dominanty (areál poutního kostela ve Křtinách, zámek v Račicích).

Požadavky na uspořádání a využití území:

- a) Podporovat zachování stávajícího lesozemědělského charakteru území.
- b) Podporovat rozvoj měkkých forem rekreace (turistika, cykloturistika, hipoturistika).

Úkoly pro územní plánování

- a) Vytvářet územní podmínky k ochraně volné krajiny před narušením jejího obrazu a charakteru v důsledku výstavby výškově a plošně výrazných staveb.
- b) Na území přírodních parků vytvářet územní podmínky pro důslednou ochranu krajinného rázu.

23. krajinný typ Jedovnický

Územní identifikace:

Blansko (Lažánky u Blanska), Jedovnice, Kotvrdovice, Krasová, Křtiny, Kulířov, Lipovec, Rudice, Senetářov, Vilémovice

Cílová charakteristika

- a) a) Pohledově otevřená vyvýšená zemědělská krajina se zvlněným reliéfem; středně velké bloky orné půdy lokálně doplněné bloky travních porostů, zastoupení lesních porostů spíše nízké, pestrá struktura využití území ve svahových polohách.
- b) b) Rekreační krajina ve vazbě na rybník Olšovec.

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Podporovat zachování stávajícího zemědělského charakteru území.
- b) Podporovat rozvoj měkkých forem rekreace (turistika, cykloturistika, hipoturistika).
- c) Podporovat členění velkých bloků orné půdy prvky rozptýlené krajinné zeleně pro posílení ekologické stability a prostorové struktury krajiny.

Úkoly pro územní plánování

- a) Vytvářet územní podmínky pro ekologicky významné segmenty krajiny (meze, remízky, liniová i mimolesní zeleň, trvalé travní porosty atd.) s cílem členění souvislých ploch orné půdy.
- b) Vytvářet územní podmínky pro zkvalitnění rekreačních funkcí území.
- c) Vytvářet územní podmínky pro ochranu lokálních přírodních a kulturních dominant a zajímavostí (Rudické propadání, větrný mlýn v Rudici, kostely).
- d) Na území přírodních parků vytvářet územní podmínky pro důslednou ochranu krajinného rázu.

24. krajinný typ Bílovicko-ostrovský*Územní identifikace:*

Adamov, Blansko (Blansko, Klepačov, Lažánky u Blanska, Těchov, Olešná u Blanska), Habrůvka, Holštejn, Kotvrdovice, Krasová, Křtiny, Lipovec, Olomučany, Ostrov u Macochy, Rudice, Šebrov-Kateřina (Svatá Kateřina), Šošůvka, Vavřinec (Suchdol v Moravském krasu, Vavřinec na Moravě), Vilémovice

Cílová charakteristika

- a) Lesnatá krajina krasového členitého reliéfu s výraznými údolními zářezy (žleby) a geomorfologickými tvary krasových území.
- b) Pohledově uzavřené části krajiny ve dnech zaříznutých údolích.
- c) Enklávy sídel a zemědělsky obhospodařovaných ploch v prostorovém rámci rozsáhlých lesních porostů.

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Podporovat opatření pro zachování stávajícího lesnatého charakteru území.
- b) Podporovat opatření pro začleňování rekreačních aktivit do krajiny (cyklostezky, turistické stezky).
- c) Podporovat opatření k ochraně volné krajiny.
- d) Podporovat členění velkých bloků orné půdy prvky rozptýlené krajinné zeleně pro posílení ekologické stability a prostorové struktury krajiny.

Úkoly pro územní plánování

- a) Vytvářet územní podmínky pro ochranu charakteru lesnaté krajiny v zázemí krajského města.
- b) Vytvářet územní podmínky pro ochranu přírodních a krajinných hodnot.
- c) Vytvářet územní podmínky pro začleňování rekreačních aktivit do krajiny (cyklostezky, turistické stezky) a jejich zkvalitňování.
- d) Vytvářet územní podmínky pro ekologicky významné segmenty krajiny (meze, remízky, liniová i mimolesní zeleň, trvalé travní porosty atd.) s cílem členění souvislých ploch orné půdy.
- e) Vytvářet územní podmínky pro budování nástupních míst pro rekreační a turistické funkce území.
- f) Vytvářet územní podmínky pro ochranu území před neúměrnou zástavbou objekty individuální rekreace.

26. krajinný typ Sloupsko-kořenecký

Územní identifikace:

Blansko (Blansko, Horní Lhota u Blanska, Těchov), Doubravice nad Svitavou (Doubravice nad Svitavou), Holštejn, Kotvrdovice, Krasová, Kuničky, Lipovec, Ostrov u Macochy, Petrovice, Rájec-Jestřebí (Holešín, Karolín, Rájec nad Svitavou), Ráječko, Senetářov, Sloup, Šošůvka, Vavřinec, Vysočany, Žďár

Cílová charakteristika

- a) Dynamická lesní až leso-zemědělská krajina s četnými údolními zářezy, středně velké až velké lesní porosty, středně velké až malé bloky orné půdy, malé bloky travních porostů.
- b) Harmonická krajina enklávy sídel s okolní a zemědělsky obhospodařovanou krajinou v prostorovém rámci lesních porostů.

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Podporovat opatření k zachování krajiny s pestrou s trukturou využití území.
- b) Podporovat patření k podpoře měkkých forem rekreace (turistika, cykloturistika, hipoturistika apod.).
- c) Podporovat členění velkých bloků orné půdy prvky rozptýlené krajinné zeleně pro posílení ekologické stability a prostorové struktury krajiny.
- d) Podporovat zachování a obnovu přirozeného vodního režimu vodních toků.

Úkoly pro územní plánování

- a) Vytvářet územní podmínky pro ekologicky významné segmenty krajiny (meze, remízky, liniová i mimolesní zeleň, trvalé travní porosty atd.) s cílem členění souvislých ploch orné půdy.
- b) Vytvářet územní podmínky pro revitalizační opatření na vodních tocích a jejich nivách.
- c) Vytvářet územní podmínky pro ochranu krajiny před umísťováním výškově, plošně a objemově výrazných staveb.
- d) Na území přírodních parků vytvářet územní podmínky pro důslednou ochranu krajinného rázu.

27. krajinný typ Hořicko-soběšický*Územní identifikace:*

Adamov, Blansko (Blansko, Dolní Lhota, Hořice u Blanska, Olešná u Blanska), Černá Hora, Lažany, Lipůvka, Milonice, Rájec-Jestřebí (Jestřebí), Spešov, Svinošice, Šebrov-Kateřina, Závist

Cílová charakteristika

- a) Lesní až leso-zemědělská členitá krajina s ekologicky cennými lesními porosty, středně velkými a malými bloky orné půdy a travních porostů.
- b) Pohledově výrazný skalní hřeben Babího lomu.
- c) Pohledově se uplatňující lokální kulturně historické dominanty kostelních věží (zejm. kostel ve Vranově a Svaté Kateřině).

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Podporovat opatření k zachování krajiny s pestrou strukturou využití území
- b) Podporovat opatření k podpoře měkkých forem rekreace (turistika, cykloturistika, hipoturistika apod.).

Úkoly pro územní plánování

- a) Vytváření územních podmínek pro zlepšení rekreační kvality prostředí.

29. krajinný typ Boskovicko-blanenský*Územní identifikace:*

Blansko (Blansko, Dolní Lhota, Horní Lhota u Blanska, Hořice u Blanska, Klepačov, Olešná u Blanska, Těchov), Bořitov, Býkovice, Černá Hora, Doubravice nad Svitavou, Rájec-Jestřebí, Ráječko, Spešov

Cílová charakteristika

- a) Pohledově přehledná krajina s mírně zvlněným reliéfem ohraničená okolními lesnatými krajinnými celky bohatá na rozptýlenou krajinnou zeleň podél drobných vodních toků.
- b) Pestřejší struktura využití ve svažitéjších polohách při okrajích krajinného celku.
- c) Výrazné zalesněné vyvýšeniny ve střední části krajinného celku (zejm. Malý a Velký Chlum).

- d) Pohledově se uplatňující kulturně historické a architektonické dominanty (např. zámek v Černé Hoře, bořitovský kostel).

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Podporovat opatření k zachování krajiny s pestrou strukturou využití území.
- b) Podporovat členění velkých bloků orné půdy prvky rozptýlené krajinné zeleně pro posílení ekologické stability a prostorové struktury krajiny.
- c) Podporovat zachování a obnovu přirozeného vodního režimu vodních toků.

Úkoly pro územní plánování

- a) Vytvářet územní podmínky pro ekologicky významné segmenty krajiny (meze, remízky, liniová i mimolesní zeleň, trvalé travní porosty atd.) s cílem členění souvislých ploch orné půdy.
- b) Vytvářet územní podmínky pro revitalizační opatření na vodních tocích a jejich nivách.
- c) Vytvářet územní podmínky pro ochranu krajiny před umístováním výškově, plošně a objemově výrazných staveb.
- d) Na území přírodních parků vytvářet územní podmínky pro důslednou ochranu krajinného rázu.

30. krajinný typ Tišnovsko-ivančický

Územní identifikace:

Lažany, Lipůvka, Milonice, Svinošice, Šebrov-Kateřina (Šebrov), Újezd u Černé Hory

Cílová charakteristika

- a) Pohledově otevřená, přehledná krajina zvlněného reliéfu v relativně snížené poloze vůči okolí s významnými výhledy do okolních krajin s výraznými zalesněnými vyvýšeninami v severní části (Květnice, Čebínka, Zlobice aj.).
- b) Středně velké bloky orné půdy členěné krajinou vegetací, vodní toky s hodnotnými doprovodnými porosty, pestřejší struktura využití v členitějších partiích.
- c) Pohledově se uplatňující kulturně historické a architektonické dominanty (zámek Rosice, historické centrum Ivančic, oslavský zámek).

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Podporovat členění velkých bloků orné půdy prvky rozptýlené krajinné zeleně pro posílení ekologické stability a prostorové struktury krajiny.
- b) Podporovat zachování a obnovu přirozeného vodního režimu vodních toků.

Úkoly pro územní plánování

- a) Vytvářet územní podmínky pro ekologicky významné segmenty krajiny (meze, remízky, liniová i mimolesní zeleň, trvalé travní porosty atd.) s cílem členění souvislých ploch orné půdy.
- b) Vytvářet územní podmínky pro revitalizační opatření na vodních tocích a jejich nivách.
- c) Vytvářet územní podmínky pro ochranu krajiny před umístováním výškově, plošně a

objemově výrazných staveb.

- d) Na území přírodních parků vytvářet územní podmínky pro důslednou ochranu krajinného rázu.

31. krajinný typ Kunštátsko-nedvědický

Územní identifikace:

Brťov-Jeneč, Býkovice, Černá Hora, Dlouhá Lhota, Lažany, Lubě, Malá Lhota, Milonice, Újezd u Černé Hory, Závist, Žernovík

Cílová charakteristika

- a) Harmonická lesní krajina s hlubokým údolím Svratky s prostorově velmi pestrým způsobem využití.
- b) Krajina hodnotných pohledů a pohledových horizontů.
- c) Pohledově se uplatňující kulturně historické a architektonické dominanty (hrad Pernštejn, zámek Kunštát, zámek Lomnice).
- d) Krajina s řadou venkovských sídel s dochovanou urbanistickou strukturou a historicky cennými objekty.

Požadavky na uspořádání a využití území

- a) Podporovat opatření k zachování krajiny s pestrá strukturou využití území.
- b) Podporovat členění velkých bloků orné půdy prvky rozptýlené krajinné zeleně pro posílení ekologické stability a prostorové struktury krajiny.

Úkoly pro územní plánování

- a) Vytvářet územní podmínky pro ekologicky významné segmenty krajiny (meze, remízky, liniová i mimolesní zeleň, trvalé travní porosty atd.) s cílem členění souvislých ploch orné půdy.
- b) Vytvářet územní podmínky pro ochranu krajiny před umísťováním výškově, plošně a objemově výrazných staveb.
- c) Na území přírodních parků vytvářet územní podmínky pro důslednou ochranu krajinného rázu

Kapitola G - Vymezení veřejně prospěšných staveb, veřejně prospěšných opatření, staveb a opatření k zajišťování obrany a bezpečnosti státu a vymezených asanačních území, pro které lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit.

ZÚR JMK vymezují na území JMK veřejně prospěšné stavby pro veřejnou infrastrukturu, včetně všech souvisejících staveb a objektů (dále VPS), pro které lze práva k pozemkům a stavbám, potřebná k uskutečnění VPS podle zákona č. 183/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, odejmout nebo omezit. Plošné vymezení příslušné VPS je dle identifikačního kódu specifikováno v kapitole D. textové části ZÚR JMK.

Dopravní infrastruktura:

- Koridor pro přestavbu krajských tahů silnic II. třídy: DS26, DS28.

Technická infrastruktura:

- Koridor TEE19 – pro umístění nadzemních vedení přenosové soustavy VN 110kV
- Koridor TEP05 - VTL plynovodu Kralice - Bezměrov

Kapitola H - Stanovení požadavků na koordinaci územně plánovací činnosti obcí a na řešení v územně plánovací dokumentaci obcí, zejména s přihlédnutím k podmínkám obnovy a rozvoje sídelní struktury

Jako úkol pro územní plánování ZÚR JMK ukládají územně koordinovat, upřesnit a vymezit příslušné plochy a koridory v územně plánovací dokumentaci obcí.

Kapitola I - Vymezení ploch a koridorů, ve kterých se ukládá prověření změn jejich využití územní studií

ORP Blansko je dotčeno vymezením Územní studie nadřazené dálniční a silniční sítě v jádrovém území OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno.

Cílem územní studie je podrobně a komplexně posoudit varianty nadřazené dálniční a silniční sítě v jádrovém území OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno a ve vnitřním prostoru Brna včetně jejich možných kombinací z hlediska rozložení přepravních vztahů mezi jednotlivé kategorie sítě pozemních komunikací, přepravní účinnosti, návaznosti a kapacity sítě, urbanistického rozvoje sídel a jejich vzájemných vazeb, vlivů na životní prostředí a lidské zdraví.

Prioritní záměry pro podrobné posouzení a doporučení výsledného řešení představují dálnice D43 v úseku D1 – Kuřim v koordinaci s variantami obchvatu Kuřimi, varianty jihozápadní tangenty, případně její potřebnost, a zkapacitnění dálnice D1 Slatina – Holubice s vymezením optimální polohy dálničních křižovatek ve vztahu k návaznosti na silniční síť nižšího významu.

6.3 Územní plány

Rozvoj výstavby

Významnou skutečností, která ovlivní návrh koncepce uspořádání krajiny, je rozsah zastavitelných ploch vymezených jednotlivými územními plány. Tyto plochy budou v návrhu územní studie krajiny respektovány.

Koncepce uspořádání krajiny

Souhrn významných skutečností v koncepcích uspořádání krajiny v jednotlivých územních plánech (mimo řešení ÚSES), které budou podkladem k návrhu územní studie krajiny:

Adamov

Dokument Vyhodnocení vlivů územního plánu Adamov na životní prostředí stanovuje indikátory vlivu rozvojových ploch na životní prostředí, které je třeba sledovat a vyhodnocovat pro každý záměr.

Prostupnost krajiny - V rámci správního území obce byla vymezena síť místních komunikací, které propojují všechny izolované lokality v obci.

Rekreace - V územním plánu nejsou vymezeny zastavitelné plochy pro hromadnou rekreaci, pouze jedna návrhová plocha rekreace – zahrádkářské osady

Blansko

Prostupnost krajiny - je zde několik bariér. Přírodní bariérou je řeka Svitava dělící řešené území na poloviny, prostupnost je vázána na mosty a lávky (těch je ale zejména v zastavěném území dostatek), dále pak terén, v některých místech velmi svažité a členěný hlubokými terénními zářezy. Antropogenní bariérou jsou pak rozlehlé opocené (zejména výrobní) areály, oplocené enklávy rekreačních objektů (zejména pokud jsou soukromé i komunikace prostupující lokalitu), železnice a uzel silniční dopravy na jižním okraji zastavěného území, který je řešen bez ohledu na pěší pohyb. Toto místo lze vzhledem ke kumulaci přírodních i antropogenních bariér považovat za nejproblematictější z hlediska pěší prostupnosti.

Pro ochranu zástavby v centru Blanska, kam zasahuje Q_{100} , je v nivě Svitavy a na přítocích navrženo:

- dokončit protipovodňové úpravy toků vyplývající z doplněných nových povodňových plánů,
- realizovat poldry na otoku Sloupečnická a protipovodňová opatření spjatá s možností výstavby v prostoru zahradnictví u řeky Svitavy.

Dobývání nerostných surovin - v návrhovém období ÚP je respektována významná těžební plocha – pískovna Dolní Lhota, provozovaná firmou KALCIT s.r.o. a menší plocha Dolní Lhota – Spešov (KALCIT s.r.o.). Pískovna v Dolní Lhotě zůstane dopravně napojena na silnici III. třídy č. 37435. Pro dobývání slévárenských písků je navržen další těžební prostor ve Starém Blansku (Blansko – Mošna II., opět KALCIT s.r.o.). Nová pískovna bude dopravně napojena na směrově upravenou silnici III. třídy č. 37937.

Bořitov

Prostupnost krajiny je řešena vymezením ploch dopravní infrastruktury – účelových komunikací, které tvoří základní kostru zajišťující prostupnost krajiny a přístup na pozemky ZPF a PUPFL.

Brřov – Jeneč

Koncepce uspořádaní krajiny vychází z respektování stávajícího stavu, který je dán polohou k.ú. Brřov-Jeneč ve zvlněné vrchovině spadající převážně od severozápadu k jihovýchodu.

Koncepce uspořádaní krajiny k tomuto stavu uvádí následující návrhy:

- Návrh úpravy stávající a doplnění nové polní cesty propojující západní konec obce s rybníky a lesem
- Návrh obnovy polní cesty Jeneč - Bukovice
- Návrh cestních, svodných a záchytných příkopů a propustků při silnici Brřov –Dlouhá Lhota
- Návrh nespécifikovaných protierozních opatření v jižní a jihovýchodní části obou k.ú.
- Návrh revitalizace malé obecní požární nádrže poblíž obchodu smíšeným zbožím
- Návrh nové víceúčelové vodní nádrže v trati Za Bořím
- Návrh zřízení malé víceúčelové nádrže v trati U Luže
- Návrh dosadeb a doplnění alejí a stromořadí podél komunikací (místního významu i polního charakteru) s funkcí interakčních prvků v jihovýchodní části správního území
- Z pohledu protierozní ochrany a krajinného rázu je vhodné respektovat i nadále členit zemědělský půdní fond na menší bloky střídající se orné půdy a TTP. Podrobnější řešením však není v kompetenci územního plánu, ale možných budoucích pozemkových úprav.
- Upřesnění polohy a následných opatření ve skladebných částech ÚSES.

Návrh možného využití travnatého svahu Borníky nad Křížovským potokem v severovýchodní části k.ú. Brřov jako sjezdové dráhy místního významu s možností výstavby malého lyžařského vleku.

Interakční prvky - Ve správním území Brřov-Jeneč byly interakční prvky vymezeny dle uvedených zásad uvedených v Odůvodnění a dále navrženy nejčastěji jako doprovod vodních toků a polních cest.

Prostupnost krajiny je řešena respektováním stávajících účelových komunikací v krajině s případnou úpravou povrchu či podélného profilu. Dále jsou navrženy následující účelové polní cesty:

- Návrh úpravy stávající a doplnění nové polní cesty propojující západní konec obce s rybníky a lesem

Od vřletišře a kolem koupališře vede proti proudu Křížovského potoka cesta k lesu, která byla přerušena stavbou dvou rybníků. Je navřeno opětovně propojení podél severních břhů obou rybníků včetně doprovodných dřevin. Stávající málo používaná cesta za rybníky bude povrchově upravena.

- Návrh obnovy polní cesty Jeneč – Bukovice

Současné cestní spojení obou obcí není příliš přímé. Jak vyplývá z katastrální mapy, existovalo přímé cestní spojení mezi Jenčí a Bukovicí nejpřímější cestou. Je navrženo obnovení tohoto cestního propojení včetně doprovodné zeleně. Výsledek závisí na pozemkových úpravách v obou obcích, které zatím nejsou zamýšleny.

Vzhledem k určitému riziku vodní eroze na poměrně rozsáhlých plochách orné půdy kolem obce jsou navržena opatření snižující soustředěný odtok a následnou erozi půdy. Jedná se zejména o následující lokality:

- Strmé svahy nad jižním okrajem zástavby obce.
- Dlouhé svahy nad severozápadním okrajem obce a nad Křížovským potokem – U Loužků
- Strmé svahy východně od obce

Doporučenými protierozními opatřeními jsou:

- organizační opatření (úprava osevních postupů, zatravnění);
- agrotechnická a vegetační opatření;
- opatření stavebně technická (záchytné sběrné příkopy v kombinaci se svodnými příkopy, průlehy, protierozní příkopy, propustky cesty s protierozním vedením atd.). Tato opatření jsou navržena zejména při ústí polní cesty poblíže křížku nad severním okrajem obce.

Na základě požadavku obce jsou v krajině navrženy další dvě vodní nádrže.

Bukovina

Není koncepce uspořádání krajiny

Bukovinka

Koncepce uspořádání krajiny vychází z respektování stávajícího stavu, který je dán polohou k.ú. Bukovinka na mírně zvlněné náhorní planině obklopené ornou půdou a loukami a na ně navazujícími smíšenými lesy, které spadají na severovýchodě do krajinářsky hodnotného údolí meandrujícího potoka Rakovce s mozaikou luk a různověkých lesních porostů vyhlášeného jako přírodní park. K tomuto stavu uvádí koncepce následující návrhy:

- Návrh doplnění alejí a stromořadí podél komunikací (místního významu i polního charakteru)
- Z pohledu protierozní ochrany a krajinného rázu je vhodné respektovat i nadále členění zemědělského půdního fondu na menší bloky střídající se orné půdy a TTP a dále návrhu protierozní ochrany nad novou rozvojovou plochou Černý les
- Návrh revitalizace úseku potoka Strhovec na severozápadním okraji zastavěného území.
- Návrh menších víceúčelových vodních nádrží na severovýchodním okraji obce u lesa.

Navrženo je protierozní opatření ve formě travnatého pásu s průlehem a případně i dřevinným doprovodem nad nově plánovanou zástavbou v lokalitě Černý les.

Býkovice

Není koncepce uspořádání krajiny

Černá Hora

Prostupnost krajiny je řešena vymezením ploch dopravní infrastruktury – hlavních účelových komunikací, které tvoří základní kostru zajišťující prostupnost krajiny a přístup na pozemky ZPF a PUPFL, obsluhu samot a ploch rekreace. Prostupnost krajiny je posilována ve vazbě na sousední obce s ohledem na rekreační aktivity, zejména cykloturistické – nové účelové cesty

Koncepce rozvoje rekreace je založena na využití rekreačního potenciálu řešeného území. Spočívá v: -respektování stávajících ploch rodinné rekreace, které jsou umístěny v přírodním prostředí lokality V Hájích (včetně areálu koupaliště), lokality Pod Lopatami při západní okraji katastru, a menší plocha při silnici na Býkovice -Vymezení nové plochy rekreace spojené s kynologií v blízkosti stávající plochy rekreace

Dlouhá Lhota

V místech nově navržené zástavby jsou svahy nad těmito lokalitami navrženy k zatravnění. V lokalitě východně od trati Padělky je na svažitém území využívaném jako orná půda vytipována plocha vhodná pro trvalé zalesnění.

Doubravice nad Svitavou

Plochy zemědělské – louky a pastviny - Tvoří drobnější plochy na rozhraní lesa a orné půdy či orné půdy a zastavěného území a pokrývají zejména území svažitá nebo zamokřená v nivě Svitavy i úzkých nivách jejich přítoků. Územní plán navrhuje jejich menší rozšíření v rámci protierozních opatření zejména na pozemcích orné půdy pod Oborou (Habří, Lhotky) a severně od městyse (Padělky nad žlebem, Bařiny) a jižně od městyse (V dílech). Protierozní opatření však budou podrobněji řešeny v rámci pozemkových úprav.

Rozšíření ploch mezi je navrhováno na zemědělské pozemky ohrožené erozí zejména pod Oborou, Bařiny a V dílech. Podrobněji nutno řešit v pozemkových úpravách.

Navrženo je:

- náhonová vodní nádrž na Holešince v blízkosti Hamru převážně pro rekreaci (viz též kapitola Rekreace)
- obnova rozšíření rybníčku na Nešůrce jako drobné víceúčelové nádrže
- návrh nového víceúčelového rybníčku na pravém přítoku Nešůrky (nutno sladit s režimem Evropsky významné lokality, která je v tomto prostoru vymezena)
- návrh nového víceúčelového rybníčku v údolí přítoku Holešinky pod bývalou skládkou
- poldr v jižní části k. ú. Doubravice nad Svitavou na levém břehu Svitavy s funkcí protipovodňovou.

Prostupnost krajiny je řešena respektováním stávajících a návrhem nových účelových komunikací v krajině.

Copyright © AQUATIS a.s.

Jsou navrženy následující kratší komunikace (propojení stávajících polních cest):

- Na loukách - propojení cesty kolem Svitavy s cestou podél lesa na k.ú. Obora podél sadu v poli
- U habru, Za horou - Propojení stávající polní cesty Pod Klemovem podél mezí s polní cestou vedoucí od trati ČD na Horky a dále na k.ú. Bořitov. Možnost využití jako hippostezky pro blízký ranč Kameňák.

Pozemky orné půdy na dlouhých svazích s potenciálním rizikem eroze jsou navrženy pro řešení opatření snižujících soustředěný odtok a následnou erozi půdy – na svažitéch pozemcích jsou navrženy meze, průlehy a zatravnění nejhroženějších částí. Jedná se zejména o následující pozemky:

- Na habří - pod obcí Obora
- severně od Doubravice nad Svitavou - pozemky Bažiny a Padělky nad žlebem
- jižně od Doubravice nad Svitavou - V dílech

Konkrétní řešení vyplývá z výkresové části a bude podrobněji řešeno v pozemkových úpravách.

V řešeném území byla stanovena Krajským úřadem Jihomoravského kraje záplavová území kolem toku Svitava. Záplavové území bylo stanoveno pod č.j. JMK 30644/2003 OŽPZ-Hm ze dne 16.01.2004. Do výkresové části předkládané dokumentace bylo převzato území pro rozliv při stoleté povodni.

Do územního plánu je převzat návrh poldru v území mezi Doubravicí nad Svitavou a Rájcem – Jestřebí, který bude řešen jako boční, využívaný při vyšších průtocích v řece Svitavě.

Návrhem je podpořena realizace nové cyklostezky Blansko – Doubravice nad Svitavou a hipostezky s ohledem na potřeby jezdeckého Ranče Kameňák v jihozápadní části k.ú.

Habrůvka

Koncepce uspořádání krajiny v extravilánu se zásadně nemění. Doplněny budou interakční prvky – krajinná zeleň - a protierozní opatření – příkopy, zatravnění.

Zemědělské využití ploch v k.ú. Habrůvka se výrazně nemění. Část zemědělsky využívaných ploch je navržena k plnění funkce protierozních opatření. Pro zemědělské využití nejsou navrhovány nové plochy, naopak část zemědělských ploch je navržena k zástavbě.

Jsou navrženy plochy protierozního zatravnění Z1.

Jsou navrženy plochy KZ1, KZ2 a KZ3 (krajinná zeleň) podél místní a účelových komunikací.

Holštejn

Prostupnost krajiny je řešena vymezením účelových komunikací v souladu s koncepcí generelu KPÚ, které tvoří základní kostru zajišťující postupnost krajiny a přístup na pozemky ZPF a PUPFL.

- Navržena je trasa koridoru účelové komunikace 16-DU pro obsluhu navržené plochy pro nový vodojem.
- PROTIEROZNÍ OPATŘENÍ - Řešeny jsou organizací ploch zemědělské půdy dle generelu KPÚ. Nejsou vymezeny plochy nutností realizace protierozních opatření

plošného charakteru.

- Pro rozvoj rekreace jsou navrženy plochy změn v území 1-R, 2-R pro agroturistickou farmu a 17-R
- Na území obce je respektováno ložisko nerostných surovin Holštejn se stávající těžbou vápence.

Jedovnice

Stávající prostupnost krajiny je relativně dobrá, krajina je vzhledem k turistické atraktivitě protkána množstvím účelových komunikací a pěších cest, často značených jako turistické či cyklistické trasy.

V severní části území, která je nejintenzivněji zemědělsky využívána, však došlo k rozorání a zrušení některých cest, které by bylo vhodné do území vrátit. Dojde tak nejen ke zlepšení prostupnosti krajiny, ale i se snížení ohrožení erozí a v neposlední řadě i ke zvýšení estetických hodnot krajiny.

V řešeném území se nachází chráněné ložiskové území (39225 – Jedovnice, kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu), těžba zde však neprobíhá.

Kotvrdovice

Není koncepce uspořádání krajiny

Krasová

Není koncepce uspořádání krajiny

Křtiny

Prostupnost krajiny je řešena vymezením hlavních stávajících a navržených ploch dopravní infrastruktury – účelových komunikací (DX), které tvoří základní kostru zajišťující prostupnost krajiny a přístup na pozemky ZPF a PUPFL, obsluhu ploch rekreace a vedení cyklistických tras.

Kulířov

V územním plánu jsou vymezeny tyto interakční prvky.

Prostupnost krajiny je zajištěna prostřednictvím stávajícího systému místních a účelových komunikací, který je územním plánem stabilizován. Jsou vymezeny dvě nové komunikace. Vymezená místní komunikaci zajišťuje obsluhu zastavitelné plochy pro bydlení a současně stabilizuje alternativní příjezd do areálu zemědělského družstva. Vymezená účelová komunikace stabilizuje polní cestu a zlepšuje spojení s obcí Rozstání.

Územní plán vymezuje nová protierozní opatření v rámci územního systému ekologické stability – navržené plošné interakční prvky.

Územní plán vymezuje dvě územní rezervy pro suché vodní nádrže jako plochy vodní a vodohospodářské v místech ohrožení obce přívalovými povodněmi. Funkci protipovodňové ochrany budou plnit navržené plošné interakční prvky a technická opatření (příkopy) jako součást výstavby místní komunikace v severovýchodní části obce. Dále je ochrana před povodněmi řešena v rámci

přípustného využití ploch s rozdílným způsobem využití, především v plochách zemědělských a vodních a vodohospodářských.

Kuničky

Velká část k.ú. Kuničky je relativně stabilizovaná a krajinné úpravy se omezí na doplnění výsadeb dřevin podél stávajících polních cest a mezí.

Protierozní opatření byla formou návrhu louk navržena lokalitě nad zástavbou a návrhovými plochami B4 a B6. Další plocha luk je navržena v místě chybějícího biokoridoru severovýchodně od obce.

V řešeném území nebylo stanoveno záplavové území, přesto je obec při průtoku velkých vod ve vodoteči ohrožena povodní. Z důvodu ochrany zástavby před povodněmi byly v katastru obce navrženy dva poldry. Poldr, který zamezí bezprostřednímu ohrožení obce Kuničky, je navržen na potoce Holešínska, nad obcí. Součástí protipovodňových úprav je rovněž otevření toku Holešínsky při jeho průtoku obcí. Důvodem je nedostatečná kapacita současného zatrubnění.

Lažany

Je vymezen systém účelových komunikací zajišťující prostupnost krajiny jako překryvná funkce zejména ploch zemědělských ozn. O, smíšených nezastavěného území ozn. N, přírodních ozn.Z.

Lipovec

Není koncepce uspořádání krajiny

Lipůvka

Prostupnost krajiny je řešena vymezením ploch dopravní infrastruktury –hlavních účelových komunikací, které tvoří základní kostru zajišťující prostupnost krajiny a přístup na pozemky ZPF a PUPFL, obsluhu samot a ploch rekreace. Prostupnost krajiny je posilována v součinnosti sokolními obcemi významu území, kterého se dotýkají rekreační aktivity,

Řešené území se nenachází v krajině s vysokým stupněm erozního ohrožení. Lokality s potenciálním rizikem zvýšené hodnoty vodní eroze jsou navrženy k řešení formou opatření snižujících erozi půdy. Vymezení ploch a stanovení podmínek pro změny v jejich využití:

Plochy protierozních opatření

Jedná se o svažité plochy orné půdy v krajině, na nichž je nutno provést opatření na eliminaci účinků vodní eroze. K úpravám jsou vymezeny plochy:

- Y1 -plochy severně od Lipůvky v lokalitě Křiby Severozápadně orientované konvexní svahy.
- Y2 -plocha severozápadně od zastavěné části obce Lipůvka – severně exponované svahy

- Y3 -plocha západně až severozápadně od Lipůvky, jedná se o východně exponované zorněné svahy
- Y4 -plocha na jihozápadě od Lipůvky, konvexní svahy na údolím Lipůveckého potoka.

Koncepce rozvoje rekreace je založena na využití rekreačního potenciálu řešeného území. Spočívá ve:

- Stabilizaci stávajících ploch rodinné rekreace, které jsou soustředěny do místsmožností přímého kontaktu přírodou (lesem), t.j.vlokalitě u hájenky a Pod Habřím
- Vymezení nových ploch rodinné rekreace a rekreace spojené s chovem koní ve vazbě na plochy stávající.

Respektování potřeb krátkodobé rekreace:

- jsou respektovány stabilizované a rozvojové plochy veřejné zeleně a veřejných prostranství
- jsou navrženy nové stezky pro pěší a cyklisty, které propojí obec s okolními sídly – Kuřimí a Lažany a navážou na stávající turistické trasy a cyklotrasy, v zimě s možností využití pro běžkování
- jsou respektovány hlavní vstupy do krajiny navazující na cesty využívané pro turistiku a cykloturistiku
- propojení do krajiny jižně od obce bude zohledněno při řešení obchvatu silnice I/43

Lubě

V katastru obce je na návrh majitelů pozemků navrženo 10 lokalit k zalesnění. Jedná se o území na okrajích současných lesních pozemků případně uvnitř lesní plochy. V současnosti jsou dotčené pozemky vedeny jako louky a plochy ostatní. Jejich celková výměra činí 6,278 ha.

Prostupnost krajiny je řešena respektováním a zlepšením stavu stávajících účelových komunikací v krajině. Je navržena obnova původní cesty směrem na Dvorce. Další účelové komunikace je možné je umísťovat dle potřeby v rámci všech ploch s rozdílným způsobem využití s přihlédnutím k jednotlivým podmínkám těchto ploch.

Malá Lhota

Není koncepce uspořádání krajiny

Milonice

Bez konkrétního návrhu v krajině.

Olomučany

Lokality s potenciálním rizikem eroze jsou navrženy pro řešení opatření snižujících erozi půdy –

svažitě pozemky orné půdy jsou navrženy k zatravnění, je navržena doprovodná zeleň u účelových komunikací viz.výkresová část.

Ostrov u Macochy

Na větší části k.ú. obce Ostrov u Macochy (náhorní krasová planina) je krajina stále ovlivněna především zemědělskou činností (rozsáhlé plochy orné půdy, místy nedostatek rozptýlené zeleně apod.). Tento problém je z větší části řešen postupně realizovaným pilotním projektem pro ověřování agroenvironmentálního programu „Ochrana jeskynních systémů v Moravském krasu“, který se zabývá zatravněním ploch orné půdy nad jeskyněmi a vyloučením erozně náchylných plodin z nejbližších, případně dalších svažitých pozemků. Toto navrhované zatravnění se v zásadě kryje s nutností doplnění částečně nebo úplně chybějících částí prvků ÚSES. Bude nutno doplnit i dřevinnou složku skladebných jednotek ÚSES, nicméně ty by vzhledem k reprezentativnosti zdejšího krajinného rázu neměly být celoplošně zalesněny. Tuto stránku budou řešit podrobné projekty ÚSES.

Vegetační doprovod polních cest je v k.ú. poměrně souvislý. Je nutno pouze doplnit cca 400 m jednostranného ozelenění polní cesty mezi hřbitovem na severozápadním okraji obce a křížem u této cesty. Veškerý vegetační doprovod cest je však třeba udržovat (výchovný a zdravotní řez, odstraňování přestálých jedinců, dosadba chybějících dřevin).

Vedle svahů kaňonu Lopače patří k ekosystémově i krajinářsky nejhodnotnějším částem k.ú. porosty rozptýlené zeleně se škrapy a travobylinnými společenstvy nad Amatérskou jeskyní táhnoucí se přibližně středem krasové planiny severozápadně od zastavěného území. Tento méně známý typ krajiny Moravského krasu by stálo zato zpřístupnit naučnou stezkou po navrhované pěšině podél jižního okraje II. zóny ochrany vymežující podzemní trasu Amatérské jeskyně. Navržená naučná stezka seznamující návštěvníky s tímto krajinným fenoménem, včetně jeho kulturních aspektů krajiny (historie zemědělského využití planiny, cestní síť, kříže, ovocná stromořadí apod.) by zčásti využívala dnešní trasu červené a zelené značky v k.ú. Ostrov a tvořila by tak cca 6,5 km okruh vhodný i pro cykloturisty. Návrh její trasy vyplývá z grafické přílohy. Scénář jednotlivých zastávek, jakož i její samotná existence bude záležet na stanovisku Správy CHKO Moravský kras.

Je třeba chránit současná drobná mokřadní společenstva v nivě Lopače jako významné biodiverzní části ekosystému a neprodužovat funkčnost v minulosti odvodněné lokality Rybník.

Petrovice

V návrhu je zahrnuto doplnění krajinné zeleně na nezalesněných plochách výsadbami dřevin a stromořadí podél stávajících a navrhovaných cest. Tato opatření budou sloužit pro zlepšení průchodnosti zemědělsky využívaných částí krajiny.

Navrhované výsadby budou situovány severně od zatravněné plochy polního letiště podél severního okraje plochy pro umístění solárního zdroje do počínajícího terénního úžlabí.

Na východní straně naváže vegetace na zastavitelnou plochu smíšenou obytnou, pro kterou bude tvořit přírodní zázemí. Na jižních svazích v návaznosti na novou účelovou komunikaci s pěší a cyklistickou trasou je na terénním hřebenovitém výběžku navržena skupinová výsadba dřevin, které budou dominovat této části krajiny.

Rájec – Jestřebí

Není koncepce uspořádání krajiny

Ráječko

Koncepce uspořádání krajiny vychází z respektování stávajícího stavu, který je doplněn o návrh ploch zatravnění z důvodu erozního ohrožení, návrh obnovy a doplnění alejí a v místech požadované vyšší ochrany krajiny návrh přírodních ploch.

Prostupnost krajiny je řešena respektováním stávajících a návrhem nových účelových komunikací v krajině.

V případě návrhu plochy fotovoltaickou elektrárnu jsou respektovány stávající remízky, nacházející se v zájmovém území a území je členěno tak, aby byl umožněn k těmto remízkům přístup.

Lokality s potenciálním rizikem eroze jsou navrženy pro řešení opatření snižujících erozi půdy – svažité pozemky orné půdy jsou navrženy k zatravnění, viz. výkresová část. Realizace dalších protierozní opatření je umožněna podmínkami uvedenými v kapitole 1.6.2 Podmínky pro využití ploch s rozdílným způsobem využití.

Rudice

Není koncepce uspořádání krajiny

Senetářov

Není koncepce uspořádání krajiny

Sloup

Jsou stanoveny podmínky ochrany krajinného rázu.

V řešeném území není stanoveno vodoprávním úřadem záplavové území.

Koncepce rozvoje:

- respektovat zpracované dokumentace protipovodňových úprav - Studie protipovodňových opatření v intravilánu obce Sloup
- je navržena plocha pro umístění poldru v západní části řešeného území obce za předpokladu, zachování přírodního prostředí bez terénních a stavebních úprav. Plocha je zároveň součástí, územního systému ekologické stability krajiny.
- je navržena plocha pro umístění protipodňových opatření v severní části obce
- jsou navrženy plochy pro realizaci vodohospodářských úprav – soutok Žďárné a Němčického potoka, nekapacitní zatrubnění občasného vodního toku Žďárský potok
- je navržen otevřený příkop pro zachycení extravilánových vod u lokalit Z30 a Z31

- je navržen otevřený příkop pro převedení povodňových vod u Hřebenáče
- dešťové vody budou odváděny stávajícím systémem (u jednotné kanalizace), při návrhu oddílného systému budou dešťové vody odváděny do místních recipientů
- pro minimalizaci extravilánových vod je nutno provést změnu organizace povodí – navrhnout organizační (osevní postupy, velikost a tvar pozemků), agrotechnická (vrstevnicová orba) a stavebně-technická (průlehy, zelené pásy) opatření

Nové plochy rekreace jsou navrženy u stávající plochy Sloupsko – šošůvských jeskyní (Z14) v rámci navržené plochy prověří územní studie problém s parkováním u jeskyní, oddělení plochy pro veřejnou zeleň tak, aby zůstal zachován alespoň částečný průhled na skalní masiv vstupní části sloupsko – šošůvských jeskyní a navržené objekty nevytvářely dominanty konkurující této přírodní hodnotě území. Pro tuto plochu je v ÚP stanovena intenzita využití pozemku 50% a přípustná výšková hladina zástavby max. 2NP.

Spešov

Jsou stanoveny podmínky ochrany krajinného rázu.

Lokality s potenciálním rizikem zvýšené hodnoty vodní eroze jsou navrženy pro řešení opatření snižujících erozi půdy - jedná se o svažité pozemky původních trvale travních porostů, v současnosti zorněných, severozápadně od obce.

K úpravám jsou vymezeny plochy:

- Y1 - plochy jižně od koupaliště
- Y2 - plochy východně od koupaliště
- Y3 - plochy severně od koupaliště (v trati Vápna u Ořešníku)
- Y4 - plochy západně od koupaliště (v trati Ořešničky)

Východní část k.ú. Spešov je ohrožena povodněmi vodního toku Svitavy - je stanoveno záplavové území. jsou navržena protipovodňová opatření pro vybudování ochranných hrází - plochy vodní a vodohospodářské (40-N, 41-N)) je navržena přeložka Spešovského potoka - plochy vodní a vodohospodářské (40-N, 41-N, 42-N) návrh revitalizace vodních toků a melioračních příkopů bude řešena v případě potřeby podrobnější dokumentací

Pro obnovu a zvyšování ekologické stability krajiny jsou navrženy:

- území se zvýšenou estetickou a krajinářskou hodnotou v četně podmínek ochrany, viz. kap b).2.2. Ochrana přírodních hodnot

Prostupnost krajiny je řešena vymezením hlavních stávajících a navržených ploch dopravní infrastruktury – účelových komunikací - DU. Podrobněji viz. kap. d)1.3. Účelové komunikace

Rekreace: Koncepce spočívá v založení rekreační zóny soustředěné do míst s možností koupání severozápadně od obce. Jádrem zóny je areál koupaliště, severně a jižně od koupaliště je navržena lokalita rekreace pro mnohostranné využití. S vazbou na rekreační zónu je pro potřeby cykloturistiky navrženo rozšíření sítě cyklistických tras (v zimě s možností využití pro běžkování) s propojením na okolní síť cyklotras a na hlavní regionální trasy procházející přes hřeben Hořic, „Jedlí“ do Rájce -Jestřebí a Černé Hory.

Zařazením stávajícího skautského tábora do zastavitelných ploch, provozovaného západně od koupaliště, je zajištěna jeho budoucí stabilizace a další posílení rekreační zóny.

Pro krátkodobou rekreaci obyvatel Spešova jsou vymezeny plochy sídelní zeleně– Z (veřejná zeleň, parky – Zp) u sportovního areálu a plochy veřejných prostranství – odpočinkové plochy - jako součást rozvojových ploch bydlení.

V řešeném území se nachází část výhradního ložiska glaukonitických a křemenných pískovců Spešov - Dolní Lhota. Pro dobývání ložiska má firma Kalcit s.r.o. stanoven dobývací prostor Dolní Lhota ev. č. 60236, který zasahuje do jihozápadní části řešeného území rozlohou 2,5838 ha.

Svinošice

Ve správním území Svinošice charakter krajiny umožňuje vymežit jen jeden stávající interakční prvek: Údolíčko středního toku Kuřimky a jeho pravostranného přítoku jižně od obce s břehovým, převážně vrbovým a olšovým porostem. IP funkční.

Součástí krajinářské koncepce ÚPD je návrh menších plošných zatravnění. Jedná se o

- Zatravnění trati Jalovčí v severní části k.ú.
- Zatravnění horní svažité části pozemku pod Maňůvkou,
- Zatravnění části území pod Kopaninami, v místech navrženého biokoridoru
- Zatravnění části území pod Maňůvkou, v místech navrženého biocentra

Konkrétní řešení vyplývá z výkresové části a bude podrobněji řešeno v pozemkových úpravách.

Navrženy jsou dvě vodní nádrže v lokalitě Luhy. Tyto vodní plochy se budou nacházet větší částí na katastru obce Šebrov a částečně v k.ú. Svinošice.

Šebrov – Kateřina

Jsou stanoveny podmínky ochrany krajinného rázu.

V krajině jsou vymezeny svažité plochy orné půdy s potenciálním rizikem zvýšené hodnoty vodní eroze na nichž je nutno provést opatření na eliminaci účinků eroze. K úpravám jsou navrženy plochy:

Plochy protierozních opatření – Y (v grafické části vyznačeny překryvnou funkcí)

- Y1 - plochy protierozních opatření – severně od sídla, k.ú. Šebrov
- Respektovat podmínky pro využívání území ploch protierozních opatření, viz kap. b)2.2. Ochrana zdravých životních podmínek, přírodních zdrojů, civilizačních hodnot.

Pro zachycení přívalových vod a eliminaci jejich účinků na urbanizované území jsou navrženy:

- Plochy technické infrastruktury – hráze – TH
 - Z59 – plocha pro umístění hráze suchého poldru Šebrov severovýchod
 - Z60 – plocha pro umístění hráze suchého poldru Šebrov jih
 - Z66 – plocha pro umístění hráze suchého poldru Svatá Kateřina jih a s tím související koridory:

Koridory pro technickou infrastrukturu – TX (v grafické části vyznačeny překryvnou funkcí)

- TX1 - suchý poldr – plocha předpokládané zátopy Šebrov jih
- TX2 - suchý poldr – plocha předpokládané zátopy Svatá Kateřina jih

- TX3 - suchý poldr – plocha předpokládané zátopy Šebrov severovýchod

Respektovat podmínky využití koridorů pro technickou infrastrukturu - TX, viz kap. F)3

Pro zadržení vody v krajině jsou navrženy:

- Plochy vodní a vodohospodářské - W
 - Plocha Z61 pro umístění rybníka Šebrov severozápad
 - Plocha Z65 pro umístění rybníka Šebrov severozápad
- další opatření proti povodním a přívalovým vodám, pro zadržení vody v krajině, výstavba a revitalizace vodních ploch a toků je umožněna podmínkami využití ploch v celém řešeném území viz. kap. F.1. Stanovení podmínek pro využití ploch s rozdílným způsobem využití
 - respektovat podmínky využití ploch protierozních opatření, viz kap. b)2.2.
 - respektovat podmínky ochrany melioračních zařízení, viz kap. b)2.2.
 - respektovat podmínky ochrany přístupu k vodotečím, viz kap. b)2.2.

Prostupnost krajiny je řešena vymezením hlavních stávajících a navržených ploch dopravní infrastruktury – účelových komunikací - DU. Dále viz. kap. D)1. Koncepce dopravní infrastruktury - účelové komunikace.

Koncepce rekreačního využívání krajiny spočívá ve využití krajiny pro letní a zimní aktivity - turistiku, cykloturistiku, hipoturistiku, běžkování,... Pro průchod krajinou jsou respektovány stávající a navrženy nové účelové komunikace.

Na severozápadním okraji Šebrova v návaznosti na cykloturistickou trasu je navržena vodní plocha s možností koupání, v okrajových částech sídel jsou navrženy plochy veřejné a krajinné zeleně.

Jsou stabilizovány stávající plochy rodinné rekreace bez možnosti rozšíření.

Je navržena plocha výroby s možností agroturistiky na západním okraji řešeného území.

Šošůvka

Jsou navrženy interakční prvky.

Prostupnost krajiny je řešena respektováním stávajících a návrhem nových účelových komunikací v krajině.

V případě návrhu plochy fotovoltaickou elektrárnou jsou respektovány stávající remízky, nacházející se v zájmovém území a území je členěno tak, aby byl umožněn k těmto remízkám přístup.

Lokality s potenciálním rizikem eroze jsou navrženy pro řešení opatření snižujících erozi půdy – svažité pozemky orné půdy jsou navrženy k zatravnění, viz. výkresová část. Realizace dalších protierozních opatření je umožněna podmínkami uvedenými v kapitole 1.6.2 Podmínky pro využití ploch s rozdílným způsobem využití

Pro rekreaci místních i návštěvníků je navržen areál v bývalém lomu pod Helišovou skálou. V lokalitě bývalého lomu Na Bradinách je navržena rekonstrukce bývalé vápenky a její využití jako informační a dispečerské centrum Moravského krasu.

Újezd u Černé Hory

Prostupnost krajiny je zachována, navržena je průchodnost nově vymezenými a definovanými plochami dopravní infrastruktury.

Vavřinec

Navržená protierozní opatření – zatravnění – jsou přebrána z Plánu společných zařízení Komplexních pozemkových úprav. Navržena jsou zatravnění ve všech 3 katastrech.

Vilémovice

Nejsou žádné konkrétní návrhy.

Vysočany

Koncepce uspořádání krajiny vychází z respektování stávajícího stavu, který je doplněn o návrh alejí a stromořadí podél komunikací (místního významu i polního charakteru) a doprovodných porostů podél vodních toků (především toku Bělíčka v k.ú. Housko i Molenburk).

Plochy vodní a vodohospodářské - Možná realizace malé vodní tůně (bez vodohospodářských zařízení) v rámci LBK „U výhně – LBC PV III“ Její význam bude převážně ekologický a biologický (litorální vegetace a množení obojživelníků). Konkrétní umístění tůně v rámci biokoridoru bude řešeno v podrobnější dokumentaci.

Plochy zemědělské – louky a pastviny - Územní plán navrhuje jejich menší rozšíření v rámci protierozních opatření zejména v západní části současného ZPF po vrstevnici na stávající orné půdě. Protierozní opatření však budou podrobněji řešeny v rámci pozemkových úprav.

Plochy zemědělské – meze, lada - Rozšíření ploch mezí je navrhováno na zemědělských pozemcích jako doprovodná a břehová vegetace (v kombinaci s mimolesní rozptýlenou vegetací a křovinami) podél vodního toku Bělíčka. Podrobněji nutno řešit pozemkovými úpravami.

Prostupnost krajiny je řešena respektováním stávajících účelových komunikací v krajině. K zajištění dopravního systému není vyžadována realizace dalších účelových komunikací. Co se týče obnovy historických krajinných struktur, se doporučuje obnova původních polních cest s doprovodnou vegetací. Detailní návrh bude řešen Komplexními pozemkovými úpravami.

Síť zemědělských komunikací je dostačující. Z důvodu větší prostupnosti krajiny se navrhuje obnovení polní cesty probíhající z Molenburku po hranici s k.ú. Housko. Případný návrh nových komunikací bude řešen Komplexními pozemkovými úpravami.

Účelové komunikace budou doplněny stromořadím s doporučeným druhovým zastoupením: lípa velkolistá, lípa srdčitá, javor klen, dub zimní (chráněná, neexponovaná stanoviště), z ovocných druhů hrušeň, jablonoň, jeřáb ptačí, švestka.

Pro rozsáhlé pozemky orné půdy na svazích s potenciálním rizikem vodní, popř. větrné eroze jsou navržena opatření snižující soustředěný odtok a následnou erozi půdy – na svažitéch pozemcích

jsou navrženy meze, průlehy a zatravnění nejohroženějších částí.

Jedná se zejména o pozemky orné půdy v severozápadní a severní části ZPF. Jde o rozsáhlé a svažitě bloky orné půdy. Existuje zde ohrožení soustředěným odtokem povrchové vody a zanesením vodního toku Bělíčka. Je navrženo podél tohoto toku ochranné zatravnění s liniovým dřevinným doprovodem. Viz též kap. I.5.4. Interakční prvky.

Konkrétní řešení vyplývá z výkresové části a bude podrobněji řešeno v pozemkových úpravách.

Závist

Z pohledu protierozní ochrany a krajinného rázu je vhodné respektovat i nadále zatravnění převážné většiny zemědělského půdního fondu a jeho členění drobnými plochami mezí a stromových a křovinných lad. Z hlediska rekreačního využití i krajinného rázu je třeba dále nezalesňovat louky v horní části katastru a naopak umožňovat odtud hodnotné výhledy.

Koncepce rekreace v krajině spočívá v zachování a návrhu cest, které umožňují dobrou přístupnost krajiny a také v zajištění turistického mobiliáře a zázemí (odpočívadla).

Žďár

Návrhy převzaté ze schváleného a zapsaného projektu Komplexních pozemkových úprav zpracovaných roku 2004 firmou Ageris, Brno:

- Návrh nových zpevněných a nezpevněných polních cest a směrových i povrchových úprav polních cest stávajících.
- Rušení vybraných stávajících polních cest
- Návrh cestních, svodných a záchytných příkopů
- Návrh záchytných a svodných průleहů
- Návrh propustků
- Návrh protierozních mezí
- Návrh ochranného zatravnění
- Návrh nových víceúčelových vodních nádrží
- Návrh dosadeb a doplnění alejí a stromořadí podél komunikací (místního významu i polního charakteru) s funkcí interakčních prvků
- Z pohledu protierozní ochrany a krajinného rázu je vhodné respektovat i nadále členění zemědělského půdního fondu na menší bloky střídající se orné půdy a TTP a dále návrhu protierozní ochrany nad novou rozvojovou plochou Černý les
- Návrh revitalizace úseku potoka Strhovec na severozápadním okraji zastavěného území.
- Návrh menších víceúčelových vodních nádrží na severovýchodním okraji obce u lesa.
- Návrh revitalizace malé obecní požární nádrže pod kostelem.
- Upřesnění polohy a následných opatření ve skladebných částech ÚSES. KPÚ řešily

biocentra a biokoridory mimo PUPFL.

Ve správním území Žďáru byly interakční prvky vymezeny dle výše uvedených zásad a dále navrženy nejčastěji jako doprovod vodních toků a polních cest v rámci KPÚ.

Prostupnost krajiny je řešena respektováním stávajících účelových komunikací v krajině s případnou úpravou povrchu či podélného profilu. Dále je navrženo více nových zpevněných i nezpevněných polních cest za účelem zpřístupnění pozemků i protierozní ochrany. Podél nich je většinou navržen jedno či oboustranný dřevinný doprovod.

Žernovík

Dokumentací je navržena plocha W1 určena pro realizaci biologické dočišťovací nádrže pod navrženou kořenovou čistírnou odpadních vod (ČOV I).

Jsou navrženy revitalizace vodních toků na katastru obce – pokud to umožňují prostorové podmínky a jsou v souladu s principy ochrany přírody a krajiny

Veškerá břehová zeleň bude zachována, popřípadě rekonstruována. V místech, kde břehová zeleň u vodních toků chybí, bude doplněna geograficky původními druhy.

Pro ochranu před záplavami, přívalovými dešti a erozi jsou navržena další opatření v souladu s podmínkami využití jednotlivých ploch (viz kapitolu 6), především v plochách zemědělských. Jejich přesná podoba a poloha bude předmětem podrobnější dokumentace.

Dokumentací jsou navrženy pásy zatravnění erozně ohrožených lokalit Zt1 až Zt6.

Dokumentací je doporučeno zatravnění erozně ohrožených lokalit orné půdy Zo/III.

Dokumentací jsou navrženy plochy zalesnění Ls3 až Ls18

Jsou navrženy/hájeny pásy zeleně, které budou členit hony orné půdy ohrožené vodní a větrnou erozí (interakční prvky).

6.4 Územní studie

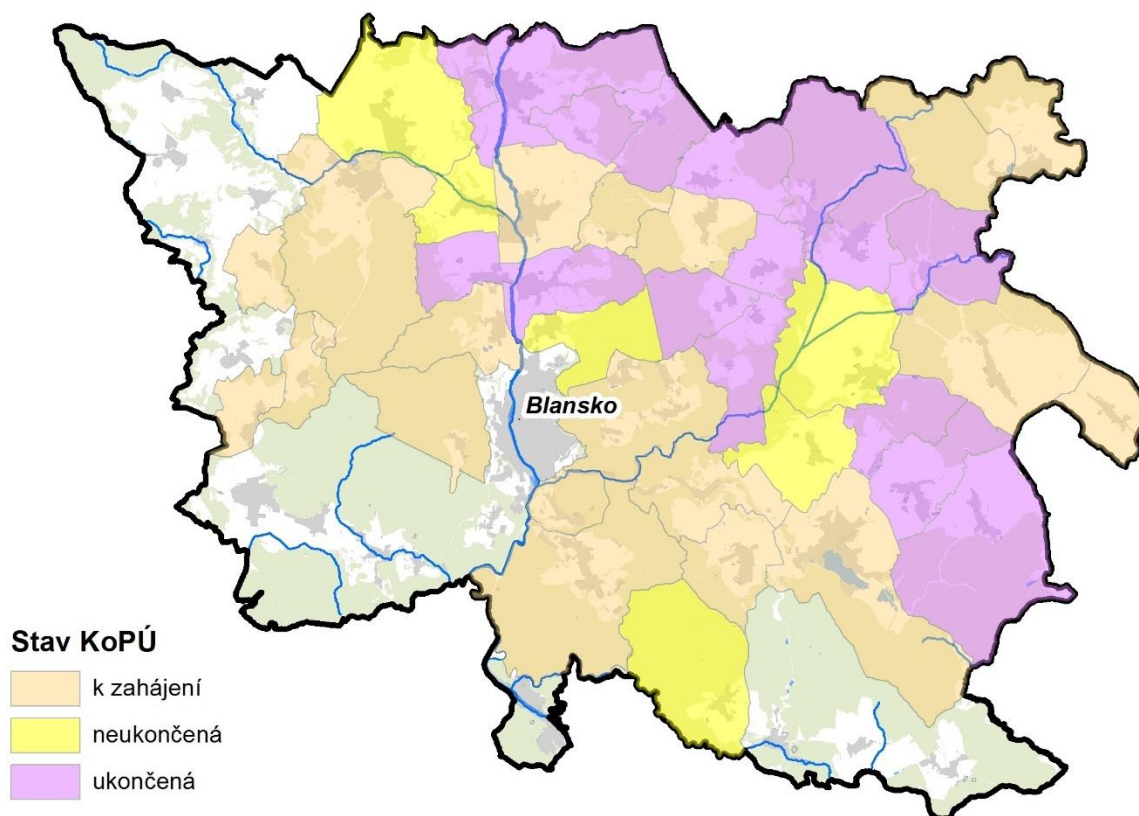
Pro území ORP Blansko jsou zpracovány územní studie pro dílčí části území, většinou rozsáhlejší zastavitelné plochy. Tento podklad bude využit při návrhu rámcových podmínek a doporučení k opatření v další etapě územní studie krajiny.

6.5 Komplexní pozemkové úpravy

Požadavky z komplexních pozemkových úpravy vyplývají ze zpracovaných plánů společných zařízení. Plán společných zařízení obsahuje vždy celou řadu návrhů technických, biotechnických, biologických či přírodních zařízení a opatření nebo změn druhu pozemku. Některé z nich jsou návrhy nových staveb, například polních cest, malých vodních nádrží, suchých nádrží (tzv. suchých poldrů). Další jsou spojením stavby s terénními úpravami, například sedimentační hrázky na vodním toku. Velmi častým typem společných zařízení jsou terénní úpravy spojené se zatravněním a další

výsadbou keřů nebo stromů. Zde je možné jako příklad uvést příkopy, průlehy, meze, terasy, úpravy vodních toků.

Přehled stavu zpracování komplexních pozemkových úprav na území ORP Blansko je uveden na následujícím obrázku.

Obrázek 6-1 Přehled zpracování Komplexních pozemkových úprav

6.6 Související oborové generely a studie, programy, koncepce a strategie

V oblasti vodního hospodářství je území koncepčně řešeno v rámci procesu plánování v oblasti vod (plány dílčích povodí). Hlavním nástrojem k dosažení cílů uvedených v plánech dílčích povodí jsou programy opatření sloužící k zajištění ochrany a udržitelného užívání vod. Prostřednictvím stanovení a zavedení navržených programů opatření se usiluje o dosažení dobrého stavu vod. V II. cyklu plánování v oblasti vod byla pro řešené území navržena následující opatření:

- Opatření k omezování komunálních bodových zdrojů – na území ORP Blansko bylo navrženo 19 opatření tohoto typu
- Opatření ke snížení nepříznivých účinků povodní – navrženo jedno opatření – lokalita Rájec - Jestřebí

- Opatření k omezování, případně zastavení vnosu nebezpečných a zvláště nebezpečných látek do vod - v rámci ORP Blansko navržena dvě opatření, a to SEZ (stará ekologická zátěž) – ČKD Blansko a Adamovské strojírny

7 ROZBOR OHROŽENÍ, RIZIK A PROBLÉMŮ V ÚZEMÍ STÁVAJÍCÍCH A PŘEDPOKLÁDANÝCH

7.1 Rozbor ohrožení, rizik a problémů v území stávajících uvedených v ÚAP ORP Blansko

V ÚAP ORP Blansko byly definovány následující problémy, které byly rozděleny do několika skupin, jako:

- Urbanismus:
 - nevhodné funkce v území (zemědělský areál, průmyslová výroba ve středu obce, problematická stavba, nevhodná poloha garáží, uspořádání města-obce, negativní dominanty, větrné elektrárny, fotovoltaické elektrárny)
 - brownfields
 - narušení významného urbanistického celku - především centrálních prostor obcí a měst
- Technická infrastruktura:
 - vodojem chybějící
 - vodovod chybějící
 - ČOV chybějící
 - veřejná splašková kanalizace chybějící
 - VTL v blízkosti zástavby
- Využití krajiny
 - plošné odvodnění
 - liniové odvodnění
 - chybějící prvky ÚSES - biokoridory a biocentra
 - jiné závady ve využití krajiny
- Doprava
 - průtah silnice I. třídy obcemi (existence I. třídy)
 - křižovatky silnic II. tříd
 - jiné dopravní závady
- Hygiena:
 - staré ekologické zátěže
 - skládka inertního dopadu
 - zátěž území ze zemědělského areálu - chov dobytka
 - zátěž z průmyslového areálu
 - hluková zátěž ze železnice
 - hluková zátěž ze silnice I. třídy

Dále byla specifikována tzv. ohrožení území jako:

- dobývací prostor
- poddolované území - bod
- poddolované území - plocha
- sesuvné území - bod
- sesuvné území - plocha
- území ohrožené povodní - Q_{100}
- území ohrožené zvláštní povodní pod vodním dílem Letovice
- vymezené zóny havarijního plánování
- objekty nebo zařízení zařazené do skupiny A nebo B s umístěnými nebezpečnými látkami

Z ÚAP ORP Blansko dále vyplývá, že požadavky na odstranění nebo omezení závad jsou uváděny obecně, neboť jsou u většiny územních plánů shodné. Konkrétní návrh je předmětem řešení jednotlivých územních plánů.

V rámci řešení územní studie krajiny bude věnována pozornost následujícím okruhům problémů:

- urbanismus – nevyužívané areály, negativní „dominanty“ v krajině,
- využití krajiny – chybějící prvky ÚSES, hospodaření v krajině (zemědělské, lesnické),
- vodní hospodářství, které bude řešit 3 okruhy - vodní režim krajiny (ohrožení povodněmi, suchem) vodní zdroje (ochrana stávajících vodních zdrojů pro lidskou spotřebu a jakost vod (stav povrchových a podzemních vod).
- hygiena – kontaminace prostředí – staré ekologické zátěže v návaznosti na řešení v dalších koncepčních dokumentech jako je Plán dílčího povodí Dyje.

7.2 Vodní režim krajiny

7.2.1 Narušení vodního režimu, ohrožení povodněmi

Oblasti s významným povodňovým rizikem

Definování oblastí s tzv. významným povodňovým rizikem vychází z požadavků Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládnutí povodňových rizik. Tyto požadavky byly transponovány do národní legislativy novelou vodního zákona a vyhláškou č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládnutí povodňových rizik.

Určení oblastí, u nichž existují potenciálně významná povodňová rizika, bylo založeno na dostupných nebo snadno odvoditelných informacích (významných minulých povodních, možných nepříznivých následků budoucích povodní, rozvoje území a dalších dostupných informací – hydrologických a geomorfologických charakteristik toků, záplavových území, účinnosti stávající protipovodňové ochrany, polohy obydlených oblastí a oblastí s hospodářskou činností).

Vrstva úseků toků, které definují oblasti s potenciálně významným povodňovým rizikem je zpřístupněna k prohlížení v Povodňovém informačním systému POVIS (<http://www.povis.cz>).

Pro úseky toků definovaných jak oblasti s významným povodňovým rizikem (OsVPR) byly zpracovány *Studie vyhodnocení a zvládnutí povodňových rizik*. Výstupem studií jsou především:

- *Mapy povodňového nebezpečí* s uvedením rozsahu povodně, průběhu hladin, hloubek a rychlosti proudu vody, které byly stanoveny 2D matematickým hydraulickým modelem pro scénáře Q_5 , Q_{20} , Q_{100} a Q_{500} .
- *Mapy povodňového ohrožení a mapy povodňových rizik* s vyznačením kategorie využití území postižené oblasti a tzv. citlivých objektů.
- *Technické zprávy* obsahující postup tvorby map povodňového nebezpečí a povodňových rizik a interpretace výsledků.
- *Ideový návrh případných protipovodňových opatření* s vyčíslením orientačních nákladů k jejich realizaci a stanovením potenciálních škod spočívající v kvantitativním vyjádření povodňového rizika, včetně porovnání nákladů a přínosů případných protipovodňových opatření.

Výstupy tvorby map jsou od 22. 12. 2013 zveřejněny v tzv. *Centrálním datovém skladu* pro mapy povodňového nebezpečí a povodňových rizik na stránkách <http://hydro.chmi.cz/cds>. Zde jsou k dispozici veškeré výstupy z výše uvedených studií ve formě interaktivního prohlížeče, včetně technických zpráv.

Pro oblasti s významným povodňovým rizikem (OsVPR) jsou zpracovány *Dokumentace oblastí s významným povodňovým rizikem* (DOsVPR). DOsVPR obsahují především popis OsVPR, interpretaci výsledků mapování povodňových rizik a návrh opatření ke splnění konkrétních cílů. Na území ORP Blansko byly definovány celkem 4 oblasti s významným povodňovým rizikem, a to na toku Svitava a Křtinský potok viz. tabulka 7.1.

Tabulka 7-1 Dokumentace oblasti s významným povodňovým rizikem

č. DOsVPR	Id OsVPR	Id CEVT	vodní tok	úsek	kilometrůž		délka [km]
					od	do	
A21	PM-032	10100024_3	Svitava	od Punkvy po Sloupečnick	32,958	35,772	2,814
A21	PM-103	10100024_2	Svitava	Továrna Adamov	23,566	25,372	1,806
A21	PM-105	10100024_4	Svitava	k.ú. Rájec Jestřebí	40,396	41,73	1,334
A22	PM-104	10100507_1	Křtinský p.	Švýčárna	3,059	3,905	0,846

Ze závěru uvedeného v DOsVPR k této lokalitě uvádíme následující:

Pro úsek A21 – Svitava je doporučeno prověřit skutečné povodňové ohrožení objektů v riziku a citlivých objektů – individuální posouzení zaměřením charakteristických výškových kót ve vztahu k možnému zaplavení. Dle podrobného posouzení navrhnout úpravu územního plánu pro návrhové plochy v riziku. Je doporučeno posoudit aktuálnost povodňového plánu, připravenost obce na povodňovou situaci. Je doporučeno rozšíření sítě hlásných profilů na přítocích Svitavy. Je doporučeno pokračovat v přípravě protipovodňového opatření v souvislosti s výstavbou silničního obchvatu Rájec Jestřebí.

V úseku A22- Křtinský potok se nenachází žádné plochy ani objekty v nepřijatelném riziku. Je doporučeno prověření aktuálnosti povodňového plánu. Není navrhováno žádné konkrétní opatření. Úsek nebude dále považován za oblast s významným povodňovým rizikem.

Na základě vyhotovených DOsVPR byly následně zpracovány Plány pro zvládnutí povodňových rizik (PpZPR) pro národní části mezinárodních oblastí povodí Dunaje, Labe a Odry. Plány jsou podkladem pro výkon veřejné správy, zejména pro územní plánování a vodoprávní řízení. Schválené PpZPR se zveřejňují společně se schválenými Národními plány povodí Dunaje, Labe a Odry v termínu do 22. 12. 2015 a aktualizují se každých 6 let ode dne jejich schválení.

Nedostatečně chráněné lokality mimo OSVPR

Zastavěná území ohrožovaná povodňovým nebezpečím, kde riziko ohrožení překračuje úroveň uznanou jako nejvýše přijatelnou pro daný typ území. Za přijatelnou úroveň snížení rizika se považuje, na základě normativních doporučení (TNV 75 2103), zajištění ochrany před povodněmi na tyto kulminační průtoky:

- Q_{20} pro rozptýlenou bytovou a průmyslovou zástavbu,
- Q_{50} pro souvislou sídelní zástavbu, průmyslové areály a významné liniové stavby a
- Q_{100} pro historickou městskou zástavbu. V některých konkrétních případech se specifickými podmínkami se volí individuální standardy ochrany.

Přehled obcí s nedostatečnou ochranou před povodněmi na území ORP Blansko uvádí následující tabulka.

Tabulka 7-2 Zastavěná území nechráněná nebo nedostatečně chráněná před povodněmi

ID_obce	Místo	Ochrana	v_OsVPR
581542	Doubravice nad Svitavou	Q ₂₀	ne
556963	Spešov	Q ₅	ne
582239	Rájec-Jestřebí	Q ₂₀	ano
582247	Ráječko	Q ₂₀	ne
581283	Blansko	<Q ₁₀₀	ano
581291	Adamov	Q ₅	ano

Nebezpečí povodní z přívalových srážek

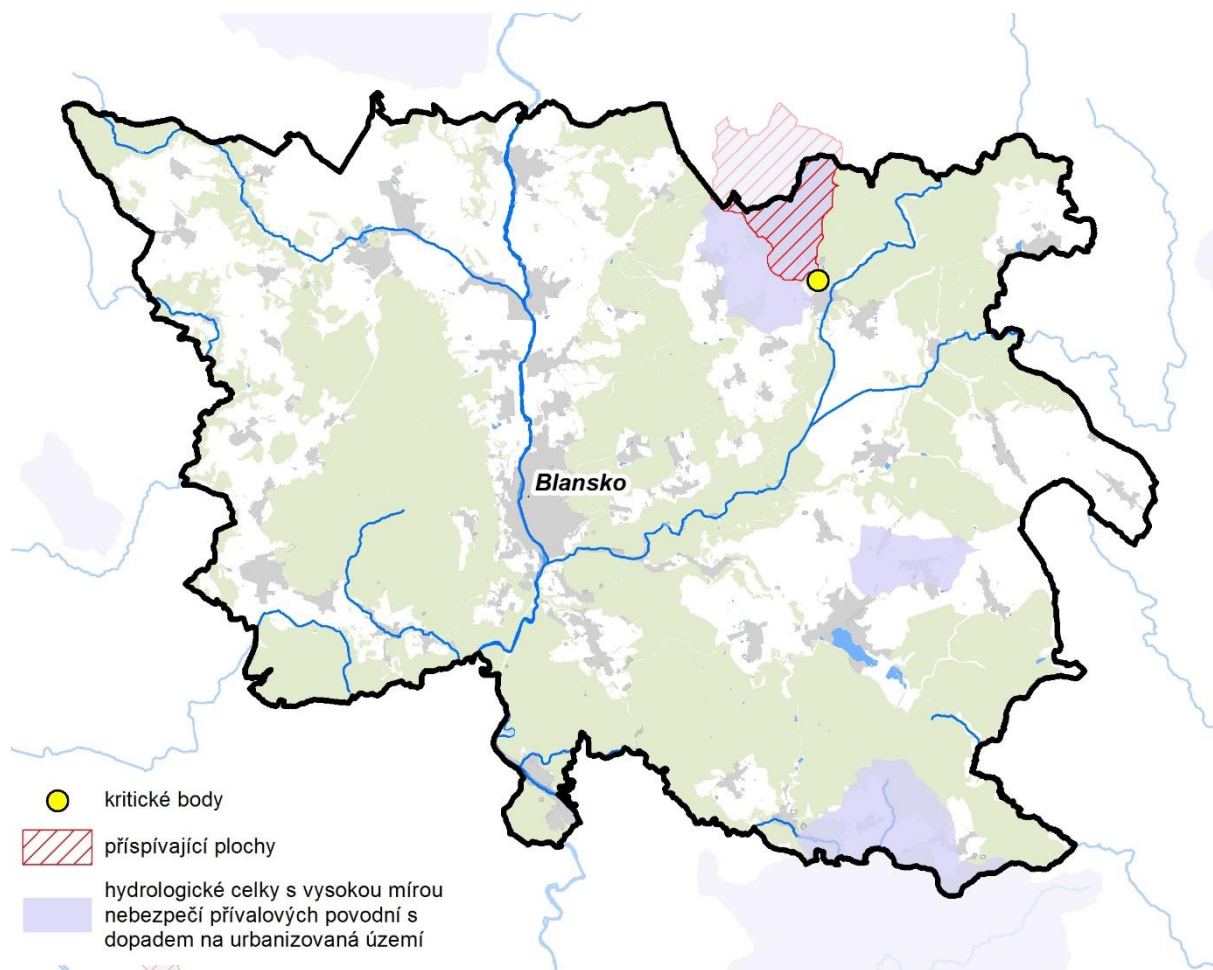
Přívalové srážky jsou příčinným jevem druhého typu extrémního povodňového nebezpečí. Přívalové deště jsou charakterizovány vysokými srážkovými úhrny za kratší doby trvání, tj. vysokou intenzitou a omezeným plošným rozsahem. Výsledné povodňové průtoky jsou vedle intenzity, trvání příčinného deště a velikosti zasažené plochy také závislé na fyzicko-geografických charakteristikách zasaženého území. Hlavní faktory zde představují velikost a tvar povodí, sklonitostní poměry terénu, propustnost půd a způsob využití území. Významný vliv má také nasycenost povodí předcházejícími srážkami, i když za podmínek, kdy intenzity extrémních srážek výrazně přesahují maximálně možné rychlosti vsaku do půdy, dochází k nebezpečnému povrchovému odtoku a následným povodňovým projevům i v podmínkách nenasyčeného půdního profilu. Lokální rozsah negativních důsledků povodní tohoto typu je zesilován nevhodnými způsoby užívání území. Po soustředění odtoku do říční sítě působí povodňová vlna svojí dynamickou silou, která je ještě umocněna neseným materiálem, působí značné škody na majetku a ohrožuje životy osob v postiženém území. Poměrně často situaci zhoršuje ucpávání propustků nebo mostních profilů.

Přívalové povodně způsobené intenzivními lokálními srážkami se na našem území vyskytují v letním období poměrně často a příčinné srážky tohoto typu se mohou objevit prakticky kdekoli. Současně problematická časoprostorová lokalizace příčinného jevu přívalových povodní a vysoká míra nejistot pravděpodobnostního vyjádření (doby opakování) jejich výskytu pro určitou lokalitu byly důvodem vývoje metody tzv. kritických bodů. Principiálně se jedná o opakovatelný postup identifikace rozhodujících ploch z hlediska tvorby soustředěného povrchového odtoku s cílem stanovit v zastavěném území obcí tzv. kritické body jako pomocnou metriku ohrožení soustředěným povrchovým odtokem a transportem splavenin z přívalových srážek. Pro každou přispívající plochu je vypočtena hodnota tzv. ukazatele kritických podmínek vzniku negativních projevů povodní z přívalových srážek.

Kritický bod je určen průsečíkem hranice zastavěného území obce (intravilánu) s linií dráhy soustředěného odtoku s velikostí přispívající plochy $\geq 0,3 \text{ km}^2$. Z hlediska plošného rozsahu příčinného jevu přívalových srážek a primárně lokálních důsledků následných povodní se dále uvažují ty kritické body, jejichž přispívající plocha nepřesáhne velikost rozlohy 10 km^2 .

Výsledky použité metody kritických bodů identifikují přispívající plochy, které jen do určité míry na sebe navazují. V některých oblastech je však jejich výskyt, zejména ve vazbě na míru urbanizace území, zřetelně zvýšen. Proto byla pro další použití provedena agregace založená na parametru, který udává poměr součtu ukazatelů kritických podmínek zvážených velikostí přispívajících ploch k ploše hydrologického celku. Výběr hydrologických celků pak představuje návrh oblastí, kde uplatnění opatření pouze na přispívajících plochách KB přispěje k výrazné úpravě odtokových poměrů

a zmírnění erozních jevů a všech nepříznivých souvislostí nejen na produkční zemědělské plochy, nemovitý a movitý majetek v urbanizovaných územích, dopravní liniové stavby, ale také na vodohospodářskou infrastrukturu.

Obrázek 7-1 Lokality ohrožené přívalovými srážkami

Místa omezující průtočnost vodních toků

V této kapitole jsou shromážděny informace o místech na říční síti, kde je buď omezená průtočná kapacita koryta vodního toku, nebo je omezován volný odtok vody rozlité mimo koryto v přirozeně zaplavovaném území. Účelem je získat přehled o místech, kde při zvýšených průtocích mohou vznikat kritické situace v zastavěných oblastech z důvodu nedostatku průtočnosti a v důsledku vzdouvání vody za vyšších průtoků. Údaje jsou významné pro návrh preventivních opatření na omezení škodlivých účinků povodní.

Na území ORP Blansko bylo vyhodnoceno celkem 17 míst omezující průtočnost vodních toků, a to konkrétně na tocích: Svitava a Kotvrdovický potok. Přehled míst s popisem uvádí následující tabulka.

Tabulka 7-3 Místa omezující průtočnost

ID vodního útvaru	Vodní tok	Říční km	Obec, lokalita	Komentář
DYJ_0590	Svitava	43,490	Doubravice nad Svitavou	nekapacitní žebel. hospodářský most
DYJ_0590	Svitava	42,563	Rájec-Jestřebí	nekapacitní lávka
DYJ_0590	Svitava	35,819	Blansko	nekapacitní křížení plynového potrubí DN200
DYJ_0590	Svitava	35,760	Blansko	nekapacitní lávka pro pěší
DYJ_0590	Svitava	35,128	Blansko	nekapacitní most
DYJ_0590	Svitava	34,962	Blansko	nekapacitní lávka pro pěší
DYJ_0590	Svitava	34,650	Blansko	nekapacitní most
DYJ_0590	Svitava	34,366	Blansko	nekapacitní vlečkový most
DYJ_0650	Svitava	27,632	Vranov - Olomučany	nekapacitní kamenný železniční most
DYJ_0650	Svitava	25,189	Adamov	nekapacitní silniční most
DYJ_0650	Svitava	24,973	Adamov	nekapacitní lávka pro pěší
DYJ_0650	Svitava	24,742	Adamov	nekapacitní betonový vlečkový most
DYJ_0650	Svitava	24,047	Bílovice nad Svit. - Adamov	nekapacitní průmyslová lávka
DYJ_0650	Svitava	23,961	Bílovice nad Svit. - Adamov	nekapacitní lávka pro pěší (žel. st. Adamov)
DYJ_0650	Svitava	22,655	Bílovice nad Svit. - Adamov	nekapacitní železniční most (Nový Adamov)
DYJ_0650	Svitava	22,413	Bílovice nad Svit. - Adamov	nekapacitní silniční most
DYJ_1230	Kotvrdovický potok	1,250	Jedovnice	nekapacitní propustek - vyběžení

7.2.2 Ochrana stávajících vodních zdrojů pro veřejné potřeby

Ochranná pásma vodních zdrojů

Ochranná pásma vodních zdrojů (OPVZ) jsou definována v § 30 Vodního zákona (Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů).

K ochraně vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti zdrojů podzemních nebo povrchových vod využívaných nebo využitelných pro zásobování pitnou vodou s průměrným odběrem více než 10 000 m³ za rok a zdrojů podzemní vody pro výrobu balené kojenecké vody nebo pramenité vody stanoví vodoprávní úřad ochranná pásma opatřením obecné povahy. Vyžadují-li to závažné okolnosti, může vodoprávní úřad stanovit ochranná pásma i pro vodní zdroje s nižší kapacitou, než je uvedeno v první větě. Vodoprávní úřad může ze závažných důvodů ochranné pásmo změnit, popřípadě je zrušit. Stanovení ochranných pásem je vždy veřejným zájmem.

Ochranná pásma (OP) se dělí na ochranná pásma I. stupně, která slouží k ochraně vodního zdroje v bezprostředním okolí jímacího nebo odběrného zařízení, a ochranná pásma II. stupně, která slouží k ochraně vodního zdroje v územích stanovených vodoprávním úřadem tak, aby nedocházelo k ohrožení jeho vydatnosti, jakosti nebo zdravotní nezávadnosti.“ §30 dále určuje rozsah, způsob stanovení a zrušení pásem a uvádí základní principy omezení užívání pozemků a činností v ochranných pásmech. Seznam vodárenských nádrží a zásady pro stanovení a změny ochranných pásem vodních zdrojů stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou (Vyhláška MŽP ČR č.

Copyright © AQUATIS a.s.

137/1999 Sb.).

Dle dřívější legislativy byly k ochraně zdrojů pitné vody vyhlášována tzv. " pásma hygienické ochrany (PHO)", která v případě 2. stupně byla rozlišována na vnitřní a vnější. Novelou č. 14/1998 Sb. byl zrušen institut ochranných pásem třetího stupně a dělení pásem 2. stupně na vnitřní a vnější a byl zaveden princip tzv. zonální ochrany v OPVZ 2. stupně, což znamená, že toto pásmo nemusí být souvislou plochou, ale může být stanoveno i jako vzájemně nespojitá území („zóny“ – např. infiltrační povodí zdrojů podzemních vod). Tato změna se nedotkla do té doby vydaných rozhodnutí, která jsou i nadále, a to až do okamžiku jejich zrušení nebo změny, platná.

Na veřejně dostupném portále Hydroekologického informačního systému Výzkumného ústavu vodohospodářského T.G.M. (<http://heis.vuv.cz/>) je zveřejněná geografická vrstva OPVZ (pracovní verze), která sloužila jako podklad při zpracování této kapitoly. Na území ORP Blansko v současnosti stanoveno celkem 99 ploch ochranných pásem, z toho 23 jsou OP I. stupně o celkové výměře 38 ha, 75 je OP II. stupně o celkové výměře téměř 1 698 ha a jedno území OP nerozlišené o výměře 0,09 ha. V podkladu jsou stále vedena některá z ochranných pásem II. stupně v rozlišení na vnitřní a vnější a takto jsou rozlišena i v grafické části.

Nitrátová směrnice

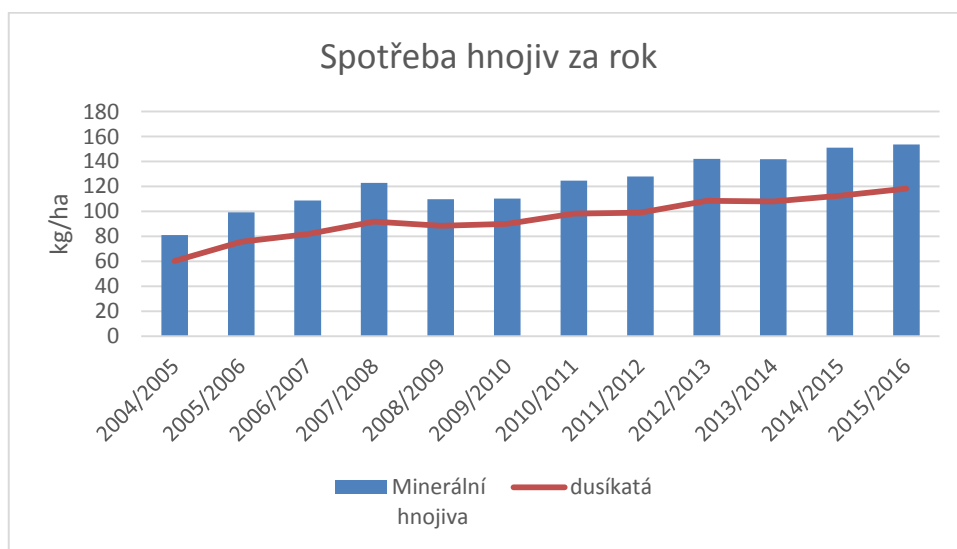
Povrchové i podzemní vody v celé Evropě jsou postiženy nadměrným výskytem dusičnanů, které z největší části pochází ze zemědělské výroby. Proto byla 11.12.1991 přijata směrnice Rady 91/676/EHS (nitrátová směrnice) k ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů. ČR tento dokument přijala do vlastní legislativy (v současné době se jedná o NV č. 235/2016 Sb.), která stanovuje zranitelná území – oblasti s vysokými koncentracemi dusičnanů ve vodách a způsob hnojení dusíkatými hnojivy v těchto oblastech. V ORP Blansko je většina území vymezena jako zranitelná (Obrázek 7-2). Z 59 katastrálních území v ORP Blansko jich je 42 vymezeno jako zranitelné (71%).

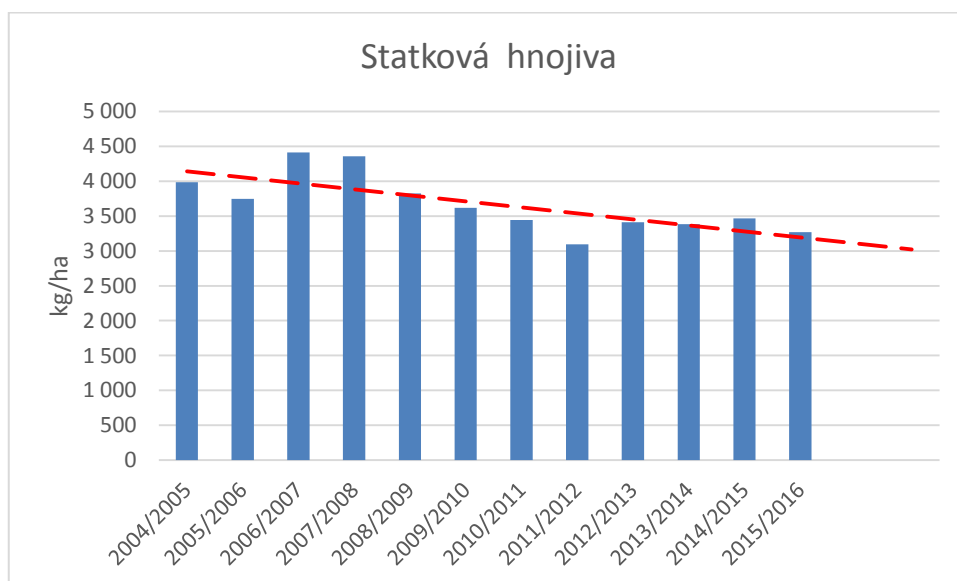
Obrázek 7-2 Vymezení rozsahu zranitelných území v ORP Blansko

V katastrech vymezených jako zranitelné oblasti platí základní omezení, které stanovuje maximální množství čistého dusíku, které je možné ročně aplikovat na 1 ha na 170 kg. Určité plodiny je možno hnojit i vyšší dávkou (např. řepka), ale průměr za celý podnik musí být nižší jak 170 kg.

Vývoj spotřeby minerálních hnojiv má v ČR neustále zvyšující se trend. Jde především o zvyšující se dávky minerálního dusíku. Hnojení organickými hnojivy pak zůstává na přibližně stejné úrovni. Na následujícím obrázku 7.3 je uveden vývoj spotřeby minerálních hnojiv v Jihomoravském kraji od roku 2004. Spotřeba minerálních hnojiv stoupla během tohoto období z dávky cca 80 kg/ha na 153 kg/ha, což je zvýšení o necelých 50 %. Podíl minerálního dusíku představuje 76 %. Množství hnojení statkovými hnojivy má mírně sestupnou tendenci (viz obrázek 7.4).

Obrázek 7-3 Průměrná spotřeba minerálních hnojiv v Jihomoravském kraji za období 2004 - 2016

Obrázek 7-4 Průměrná spotřeba statkových hnojiv v Jihomoravském kraji za období 2004 - 2016

Vymezení zranitelných území probíhá ve 4 letých cyklech, kdy se přezkoumává zda se do seznamu zařadí další katastrální území, či se z něj vyjmou. Pro zařazení do zranitelného území je třeba při monitoringu povrchových i podzemních vod naměřit vyšší koncentrace než 50 mg/l dusičnanů (limitní hodnota pro pitnou vodu) a vyřazovány jsou katastry, kde se neměřily hodnoty nižší než 25 mg/l dusičnanů.

7.2.3 Kvalita povrchových a podzemních vod

Povrchové vody

Komplexní hodnocení jakosti vod bylo vyhodnoceno v Plánu dílčího povodí Dyje (PDP). PDP byl hodnocen na základě monitoringu z let 2010 – 2012. Na základě těchto podkladů byla vyhodnocena také kvalita vody v ORP Blansko. Základní jednotkou Pánů dílčích povodí (PDP) jsou vodní útvary. Pro každý vodní útvar bylo provedeno hodnocení stavu (potenciálu u silně ovlivněných vodních útvarů). Celkové hodnocení stavu se skládá z velkého množství dílčích hodnocení, v ideálním případě se hodnotí až 150 ukazatelů jakosti vod rozčleněných do 5-ti základních skupin:

- všeobecně fyzikálně–chemické složky (živiny, teplota, pH, atd.)
- biologické složky (ryby, bentos, makrofyta, atd.)
- specifické znečišťující látky
- těžké kovy
- syntetické látky

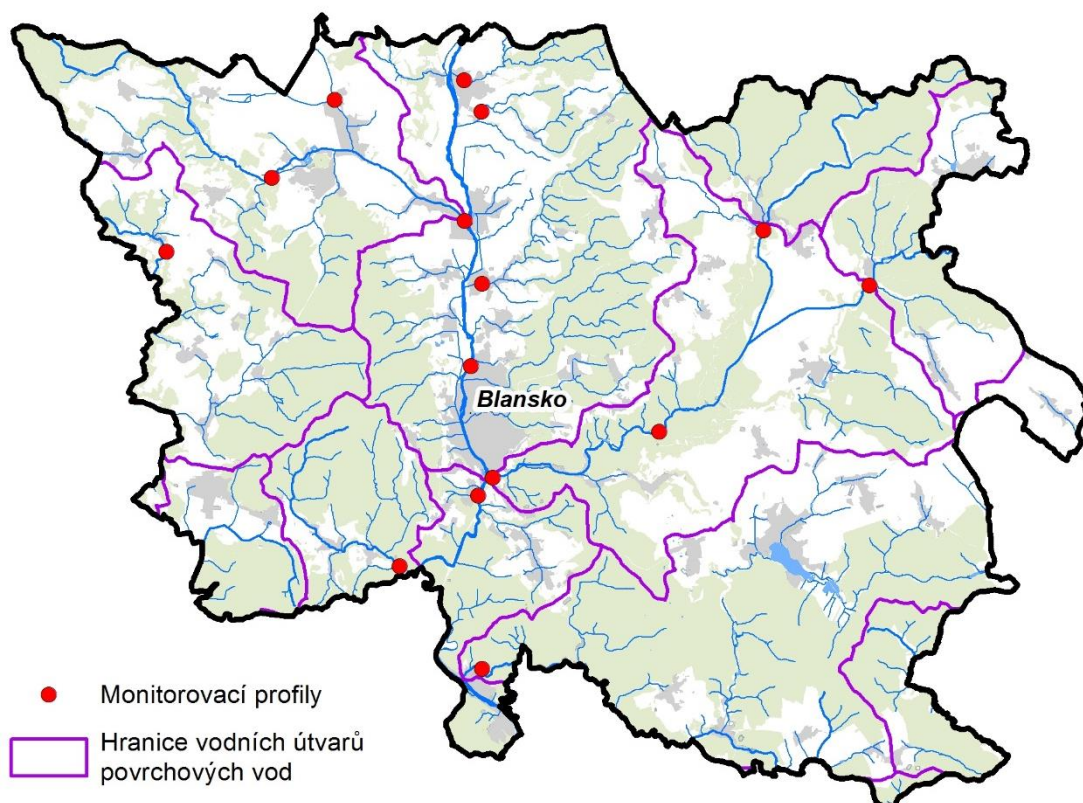
Následující tabulka (tab. 7.4) uvádí souhrnné hodnocení hlavních vodních útvarů povrchových vod v ORP Blansko. Je zde patrné, že žádný z vodních útvarů není v dobrém stavu. Všechny jmenované vodní útvary mají problém s biologickým hodnocením, obzvláště pak s makrozoobentosem, ale i s jinými ukazateli. Nevyhovující biologické hodnocení odráží nepříznivý stav dalších ukazatelů předně pak všeobecně fyzikálně-chemických látek. Zde je problém hlavně s fosforem a sloučeninami dusíku. U těžkých kovů se vyskytují nadlimitní hodnoty u niklu. V kategorii syntetických látek nevyhovují ukazatele ze skupiny polyaromatických uhlovodíků (PAU). Jedná se o produkt nedokonalého spalování, převážně z automobilů. Nadlimitní koncentrace byly zjištěny u čtyř VÚ. U jiných útvarů nebyly tyto látky monitorovány, nebo detekovány. Zde je ale problém. Limity pro nevyhovující stav u skupiny PAU jsou nastaveny velice nízko. A to na nižší hodnotu, než jsou současné možnosti detekce přístrojů laboratoře Povodí Moravy s.p. Proto je velmi pravděpodobné, že i když naměřené koncentrace byly pod mezí detekce, reálné hodnoty stále přesahují povolené meze. Můžeme tedy předpokládat, že překročený limit bude u všech VÚ.

Tabulka 7-4 Hodnocení stavu vodních útvarů dle Plánů dílčího povodí Dyje

ID vodního útvaru	Název vodního útvaru	Název toku	Název reprezentativního profilu	Celkové hodnocení stavu VU	Nevyhovující všeobecné fyzikálně chemické složky	Nevyhovující biologické složky	Nevyhovující specifické znečišťující látky	Nevyhovující těžké kovy	Nevyhovující syntetické látky
DYJ_0430	Lubě od pramene po ústí do toku Svratka	Lubě	Hradčany	nevyhovující stav	N-NO ₃ , P _{celk.}	fytoENTOS		nikl	benzo[a]pyren, benzo[b]fluoranthén, benzo[ghi]perylene, fluorantén
DYJ_0460	Kuřimka od pramene po vzduší nádrže Brno	Kuřimka	Chudčice pod	nevyhovující stav	N-NH ₄ , P _{celk.}			nikl	
DYJ_0650	Svitava od toku Punkva po ústí do toku Svratka	Svitava	ústí	nevyhovující stav	N-NO ₃ , P _{celk.}	ryby, fytoENTOS	1,2-cis-dichlorethen		benzo[a]pyren, benzo[b]fluoranthén, benzo[ghi]perylene, fluorantén
DYJ_0580	Býkovka od pramene po ústí do toku Svitava	Býkovka	Rájec - Jestřebí	nevyhovující stav	T, BSK ₅ , N-NH ₄ , N-NO ₃ , P _{celk.}	makrozoobentos, ryby, fytoENTOS	fenantren	nikl	benzo[a]pyren, benzo[b]fluoranthén, benzo[ghi]perylene, benzo[k]fluoranthén, fluorantén
DYJ_0590	Svitava od toku Křetínka po tok Punkva	Svitava	Letovice	nevyhovující stav	N-NO ₃	makrozoobentos		nikl, olovo	
DYJ_0600	Punkva od pramene po ponor	Punkva	Sloup	nevyhovující stav		makrozoobentos, fytoENTOS			
DYJ_0620	Punkva od ponoru po ústí do toku Svitava	Punkva	ústí	nevyhovující stav	N-NO ₃				
DYJ_0610	Bílá voda od pramene po Marianínský potok včetně	Bílá voda	Holštejn	nevyhovující stav		makrozoobentos, fytoENTOS			
DYJ_0630	Šebrovka od pramene po ústí do toku Svitava	Šebrovka	pod Vranovským potokem	nevyhovující stav	N-NH ₄ , N-NO ₃ , P _{celk.}	makrozoobentos, fytoENTOS			
DYJ_0640	Křtinský potok od pramene po ústí do toku Svitava	Křtinský p.	Adamov nad	nevyhovující stav	N-NO ₃ , P _{celk.}		fenantren, pyren		benzo[a]pyren, benzo[b]fluoranthén, benzo[ghi]perylene, benzo[k]fluoranthén, fluorantén
DYJ_0710	Rakovec od pramene po Vážanský potok včetně	Rakovec	Rousínov	nevyhovující stav	BSK ₅ , N-NH ₄ , N-NO ₃ , P _{celk.}	makrozoobentos, fytoENTOS			

Tabulka 7-5 Celkové hodnocení stavu útvarů podzemních vod

ID vodního útvaru	Název vodního útvaru	Kvantitativní stav	Celkový chemický stav	Nevyhovující stav z hlediska dusičnanů	Nevyhovující pesticidy	Nevyhovující další znečišťující látky
22420	Kuřimská kotlina	nevyhovující	nevyhovující		alachlor ESA	hliník, kadmium, amonné ionty, olovo, 1,1,2-trichlorethen (trichlorethylen)(TCE, TRI), tetrachlorethen, tetrachloro-ethylen (PCE, PER)
52210	Boskovická brázda - severní část	dobrý	nevyhovující	ano	acetochlor OA, alachlor ESA, desethylatrazin, dicamba	arsen, amonné ionty
65601	Krystalinikum v povodí Svratky - střední část	dobrý	nevyhovující	ano	hexazinon	hliník, kadmium, rtuť, Kyselinová neutralizační kapacita při pH 4,5, olovo, 1,1,2-trichlorethen (trichlorethylen)(TCE, TRI), tetrachlorethen, tetrachloro-ethylen (PCE, PER)
65700	Krystalinikum brněnské jednotky	dobrý	nevyhovující	ano		rtuť, olovo, fosforečnany, 1,1,2-trichlorethen (trichlorethylen)(TCE, TRI), tetrachlorethen, tetrachloro-ethylen (PCE, PER)
66300	Moravský kras	dobrý	nevyhovující	ano	alachlor ESA, chloridazon, isoproturon, metolachlor ESA	
66200	Kulm Dražanské vrchoviny	dobrý	dobrý			

Obrázek 7-5 Monitoring vodních útvarů povrchových vod v ORP Blansko

Jak už bylo uvedeno výše, výsledné hodnocení stavu vodních útvarů je nastaveno poměrně přísně. Zastává se zde pravidlo, že pokud nevyhoví jeden parametr v kterémkoli roce z referenčního období, pak je stav celého útvaru vyhodnocen jako nevyhovující. V PDP Dyje byl dobrý stav vyhodnocen pouze u 4 %

Provedli jsme také vyhodnocení na základě tzv. „Ročenky jakosti vod 2015 – 2016“ Zde je souhrnné vyhodnocení monitoringu Povodí Moravy s.p., za předmětné roky. Vyhodnocení je zde prováděno dle ČSN 75 7221 a profily jsou zařazeny do tříd dle jakosti vody:

- I. třída – neznečištěná voda
- II. třída – mírně znečištěná voda
- III. třída – znečištěná voda
- IV. třída – silně znečištěná voda
- V. třída – velmi silně znečištěná voda

V následující tabulce (tabulka 7.6) je uvedeno vyhodnocení vybraných profilů. Na tomto hodnocení je také patrné, že jakost povrchových vod v ORP Blansko není dobrá – výsledná třída jakosti odpovídá znečištěné vodě, v jednom profilu dokonce až velmi silně znečištěné vodě.

Znečištění v parametrech BSK₅, CHSK_{Cr}, N-NH₄ a Fosfor je způsobené převážně vypouštěním komunálních odpadních vod. Nadbytek dusičnanů je způsoben hnojením minerálními hnojivy. Tímto způsobem jsou výrazně více zasaženy podzemní vody.

Tabulka 7-6 Vyhodnocení vybraných profilů monitoringu Povodí Moravy s.p., za období 2015 - 2016

Profily sledované v povodí Moravy ve dvouletí 2015-2016			Třídy jakosti dle ČSN 75 7221						
Číslo VÚ	Tok	Profil	makrozoobentos	BSK ₅	CHSK _{Cr}	N-NO ₃	N-NH ₄	Fosfor celkový	Výsledná třída
DYJ_0580	Býkovka	Černá Hora		2	1	3	1	2	3
DYJ_0581	Býkovka	Rájec-Jestřebí	4	3	3	3	3	5	5
DYJ_0610	Bílá voda	Holštejn	2	2	2	3	2	3	3
DYJ_0640	Křtinský potok	Adamov nad		3	2	3	1	3	3
DYJ_0600	Punkva	Sloup	2	1	2	3	1	2	3
DYJ_0620	Punkva	Skalní Mlýn u Blanska		1	1	3	1	2	3
DYJ_0620	Punkva	ústí	2	1	1	3	1	2	3
DYJ_0590	Svitava	Blansko	3	2	2	2	1	3	3

Podzemní vody

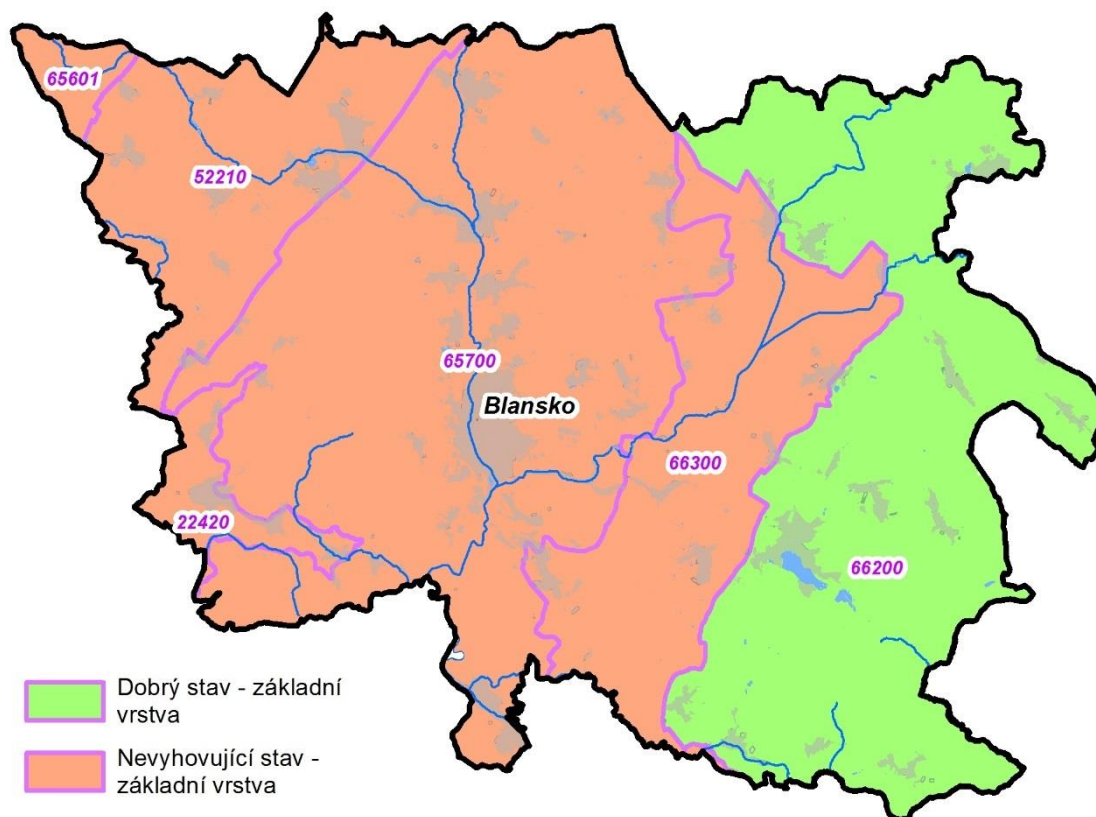
PDP Dyje obsahuje také komplexní vyhodnocení stavu podzemních vod. Jako výchozí jednotka se kterou PDP pracují při hodnocení stavu jsou vodní útvary podzemních vod. Vymezení těchto útvarů vychází z hydrologických rajónů (viz. kapitola 2.1.3), které byly pro účely plánování v některých případech rozděleny na menší části.

Hodnocení útvarů podzemních vod spočívá v hodnocení chemického a kvantitativního stavu a jsou pro něj využívány výsledky získané ze sítě zjišťování stavu podzemních vod, analýz všeobecných a vodohospodářských charakteristik povodí a hodnocení dopadů lidské činnosti na stav útvarů podzemních vod.

Výsledky hodnocení jsou přehledně uvedeny v tabulce 7.5 a obrázku 7.6. V tabulce jsou také uvedeny příčiny nedosažení dobrého stavu. Poměrně často se jedná o nevyhovující dusičnany a pesticidy s jejich metabolity. Zvýšení koncentrací těchto ukazatelů je přímým důsledkem zemědělské výroby.

Z pohledu kvantitativního stavu je většina útvarů v dobrém stavu, pouze VU 22420 – Kuřimská kotlina má kvantitativní stav nevyhovující.

Vodní útvary podzemních vod jsou poměrně rozlehlé regiony, které zasahují do dalších správních celků. ORP Blansko představuje na dotčených útvarech pouze menší část území.

Obrázek 7-6 Vyhodnocení stavu vodních útvarů podzemních vod v Plánu dílčího povodí Dyje a v Plánu dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu

7.2.4 Ohrožení suchem

Historická období sucha a jejich důsledky

Období sucha, která postihují zpravidla rozsáhlá území České republiky, mají ve srovnání s povodněmi mnohem delší dobu trvání a jejich časové režimy, pokud jde o povrchové a podzemní vody, se do značné míry prolínají.

Výskyt suchých období je hydrologickou službou (ČHMÚ) systematicky sledován a vyhodnocován od počátku 60. let minulého století. Definice sucha a kritéria pro kvantitativní vymezení sucha dosud nejsou jednotná. Rozlišuje se sucho klimatické, půdní, zemědělské a hydrologické. Podle konvence je za hydrologické sucho považováno seskupení alespoň 3 měsíců, ve kterých je průměrný měsíční průtok menší než 50 % dlouhodobého průměru. Největší poklesy průtoků byly u povrchových vod za dobu systematického pozorování zaznamenány v letech 1962–1964, 1992–1994 a v roce 2004. Značné projevy sucha se vyskytly i v letech 2012 až 2015.

Problematikou sucha se komplexně zabývá např. projekt Intersucho (<http://www.intersucho.cz>), který reaguje na rostoucí riziko výskytu sucha ve střední Evropě. Cílem projektu je analyzovat výskyt sucha v minulosti, vyvinout kvalitativně nové metody pro jeho monitoring a odhadnout a popsat trendy

vývoje suchých epizod v budoucnosti. Jde o mezioborový projekt, na jehož řešení se podílí odborníci mnoha specializací. Výzkumné práce probíhají na pracovištích Centra výzkumu globální změny AV ČR (CzechGlobe), Mendelovy univerzity, Masarykovy univerzity, ČHMÚ a agrometeorologické observatoře v Doksanech. Monitoring sucha se zaměřuje na meteorologické a zemědělské sucho. Vstupní data pro výpočty jsou poskytována ČHMÚ. Monitoring kombinuje výsledky pozemních měření, dynamický model vodní bilance a metody dálkového průzkumu Země. Co do kvality a rozsahu vstupních dat, použitých metod, stupně rozlišení a způsobu ověřování celého systému se jedná o novou etapu monitoringu sucha na území ČR. Veřejnosti je k dispozici archiv týdenních map ČR pro ukazatele Intenzita sucha, Nasycení půdního profilu, Stav vegetace, Zásoba vody v půdě a Dopady sucha na vegetaci.

Co se týče možných škod, to je ekonomická otázka, kterou by bylo nutno posuzovat podle ekonomických kategorií a ukazatelů. Metodiky ekonomických řešení a ekonomické přístupy bohužel neumožňují v rozsáhlém spektru lidských činností stanovit, jaké by to mělo kvantifikovatelné důsledky, kdyby nároky jednotlivých subjektů na dodávku vody nebylo možné pokrýt vůbec, nebo jen v omezeném rozsahu. Potíže se získáním takových údajů vyplývají z neurčitosti ekonomických důsledků těchto stavů a z celkové nedostupnosti takových informací, protože většina privátních hospodářských subjektů je prostě nezveřejňuje. Bližší kvantifikace škod, které by za období déle trvajících sucha vznikly hospodářským subjektům využívajícím vodu, ale způsobily by i škody ekologické, estetické, dopady na rekreaci, je tedy v současné době prakticky nevyčísitelná.

Odvodnění

Určitou informaci o retenční schopnosti území ve vztahu k odtokovým poměrům může poskytovat i znalost rozsahu ploch odvodněných pozemků. Co se týče vlivu systematického odvodnění velkých ploch zemědělské půdy na srážko-odtokové poměry, bylo odvodnění v minulosti často označováno za příčinu zvyšování povodňových průtoků ve vodních tocích, ale podle současných poznatků tento vliv není nijak významný ani jednoznačně negativní. Z analýzy provedené v povodí Odry (Zpráva ČHMÚ „Vyhodnocení povodňové situace v červenci 1997“) o vlivu drenážních systémů v povodí Hvozdnice (přítok Opavy) o velikosti povodí 30,1 km² např. vyplývá, že drenážní odtok:

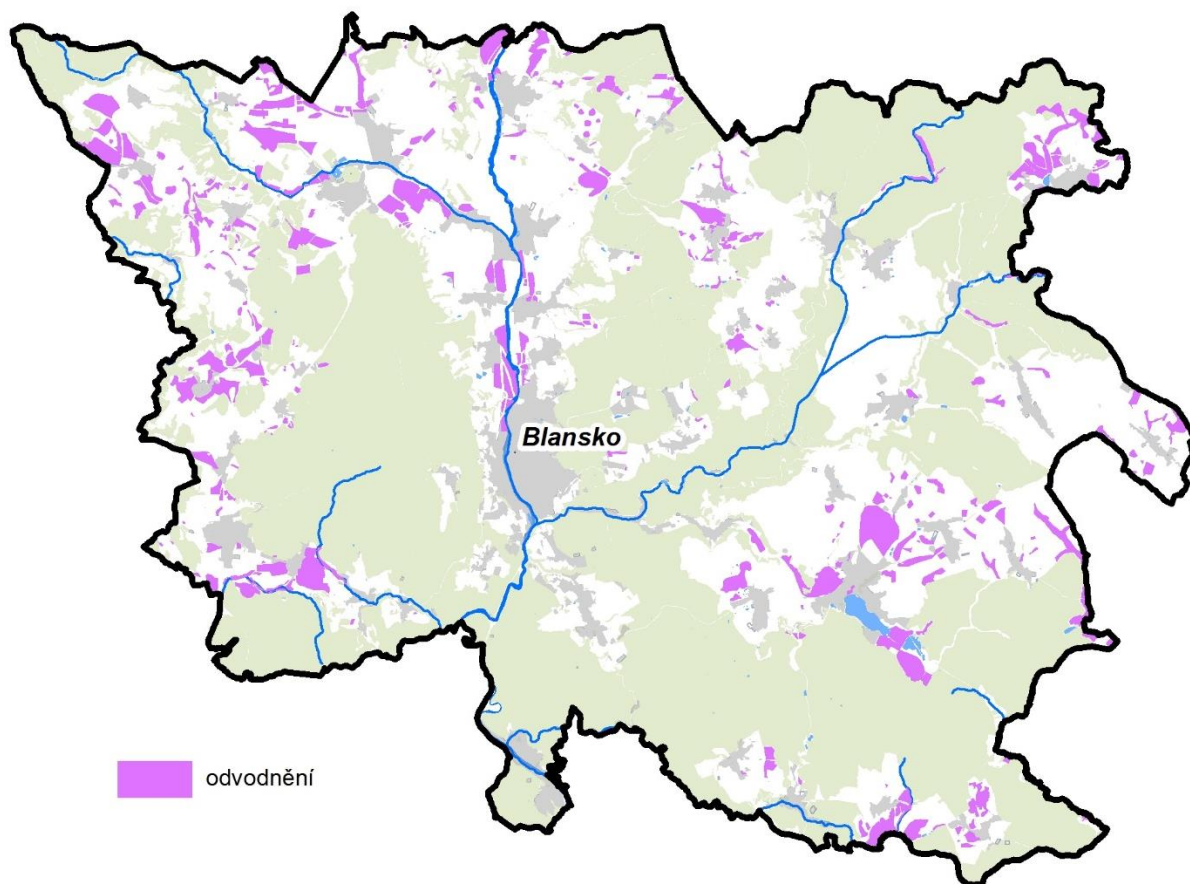
- zvyšuje a urychluje podpovrchový odtok z odvodněné plochy oproti ploše neodvodněné, ale zvyšuje i infiltraci vody do půdy a snižuje tím odtok povrchový, který transformuje na odtok podpovrchový,
- vytváří nad drény větší retenční prostor v odvodněné půdě, než může vytvořit půda neodvodněná,
- při velkých povodňových průtocích v recipientech odvodnění bývá ve výustní trati částečně zahlcen, čímž dochází ke snížení gradientu hydraulických potenciálů na odvodněné ploše a tím i ke snížení maximálních drenážních odtoků,
- má kulminaci odtoku zpravidla opožděnou za kulminací maximálních průtoků v recipientu odvodnění, kulminace drenážních vod je však dřívější, než kulminace podpovrchového odtoku z ploch neodvodněných.

Na minimální vodní stavy se vliv odvodnění pozemků projevuje tím, že odvádění vody z krajiny spíše urychluje a projevy přísušků se spíše prohlubují. Je to však závislé na stavu drenážních systémů a jejich stáří, s jehož délkou pak i funkčnost drenážního odvodnění výrazně klesá.

Přehled o rozsahu odvodněných ploch a lokalitách systematických (plošných) drenáží je možné získat pouze z archivních dat, které byly vedeny v evidenci Zemědělské vodohospodářské správy

(ZVHS). V období do roku 2009 byla u ZVHS zpracována digitální GIS vrstva ploch systematického odvodnění. Ta však zachycuje stav vybudovaných a zkolaudovaných melioračních staveb podle evidenčního stavu k roku 1993. Novější údaje nejsou k dispozici, protože vlastníci a provozovatelé melioračních staveb nemají v současné době žádnou zákonnou povinnost takové údaje poskytovat. Aktuální stav melioračních staveb tedy může být velice různý - od plně funkčního přes různé stupně zanedbanosti až po naprosto nefunkční.

Celkový počet evidovaných odvodňovacích staveb v řešeném území ORP Blansko je 186 a dosahují úhrnné plošné výměry 1930 ha, tj. 5,4 % plochy řešené území. Odvodněné plochy znázorňuje následující obrázek.

Obrázek 7-7 Odvodněné plochy evidované na území ORP Blansko

7.3 Hygiena prostředí

Stará ekologická zátěž – SEZ (environmentální, ekologická závada, kontaminované místo) – je obvykle definovaná jako úroveň znečištění, u kterého nelze vyloučit negativní důsledky pro zdraví člověka nebo jednotlivé složky životního prostředí. SEZ vznikly dlouhodobou průmyslovou a zemědělskou činností (bodové zdroje) v dřívějších letech, zpravidla před privatizací. Zátěže se v naprosté většině případů koncentrují do podzemních vod a horninového prostředí, odkud mohou být vyplavovány i do povrchových vod.

Kontaminovaná místa mohou být rozmanitého charakteru – může se jednat o skládky odpadů, průmyslové a zemědělské areály, drobné provozovny, nezabezpečené sklady nebezpečných látek, bývalé vojenské základny, území postižená těžbou nerostných surovin nebo opuštěná a uzavřená úložiště těžebních odpadů představující závažná rizika.

Jako hlavní zdroj informací o SEZ jsme využili ÚAP. Zde jsou uvedeny SEZ pocházející z databází SEKM (seznam kontaminovaných míst) a OREŠ (odbor environmentálních rizik a ekologických škod při Ministerstvu životního prostředí).

V databázi SEKM jsou rozlišovány tři základní kategorie lokalit - lokality kontaminované (A), potenciálně kontaminované (P) anebo nekontaminované (N). Každá z těchto tří základních kategorií je ještě podrobněji členěna -viz obr. 7.8.

V zájmovém území je evidováno dle podkladů UAP 43 kontaminovaných míst. Nejčastěji se jedná o skládky (26 lokalit). Podrobný seznam se nachází v následující tabulce 7.7.

Obrázek 7-8 Prioritizace kontaminovaných ploch v databázi SEKM

Základní kategorie	Atribut kontaminace	Základní charakteristika	Podrobné dělení	Podrobné hodnocení
A	Aktuální	Potvrzená existující riziková kontaminace	A3	Nápravné opatření akutní
			A2	Nápravné opatření nutné
			A1	Nápravné opatření žádoucí
P	Potenciální	Kontaminace nepotvrzená nebo nedostatečně zmapovaná	P4	Neexistují data, nezbytnost průzkumu
			P3	Nedostatečně ověřeno, nutno dále zkoumat
			P2	Nejsou akutní rizika, ale nezbytnost aktivního sledování
			P1	Nejsou rizika pokud nedojde ke změně užívání
N	Neriziková nebo neexistující	Nevyžaduje zásah	N2	Nadpozařová kontaminace bez rizik pro užívání
			N1	Kontaminace vyloučena historií.
			N0	Průzkumem ověřená neexistence znečištění

Tabulka 7-7 Seznam starých ekologických zátěží v ORP Blansko

Obec	Název místa	Zdroj informací	Priorita	Typ lokality	Poznámka
Adamov	Adamov - U hřbitova	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Adamov	Adamovské strojírný, a.s.	databáze SEKM, úkol ČIŽP	A2	výroba/skladování/manipulace s nebezpečnými látkami (mimo ropných)	
Adamov	skládka Adamov	OEREŠ - archiv - skládky ČGS			
Adamov	Adamov	databáze SEKM, úkol OODp	N1	skládka TKO	na hranici ORP
Blansko	Bačina	databáze SEKM, úkol OODp	P4	skládka TKO	
Blansko	Blansko - METRA BLANSKO a.s.	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	kontaminovaný areál - průmyslová či komerční lokalita	
Blansko	Olešná	databáze SEKM, úkol OODp	P2	skládka TKO	
Bořitov	Bořitov - Skládka Zlámanina	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Brťov-Jeneč	Brťov - potok	OŽP MěÚ			
Brťov-Jeneč	Brťov - Jeneč - sklad	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skladování živočišných odpadů v zemědělství	
Bukovina	Bukovina - stará obecní skládka KO	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Černá Hora	Černá Hora - Sklen	OŽP MěÚ			
Jedovnice	Jedovnice – Pod hájem	OŽP MěÚ			
Jedovnice	Lipovec u Blanska - JZD indikační vrtý	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	neznámo	
Kotvrdovice	Nad Benzinkou	databáze SEKM, úkol OODp	P3	skládka TKO	
Kotvrdovice	Senetářov - sklad Kotvrdovice	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skladování živočišných odpadů v zemědělství	
Křtiny	Křtiny - skládka Nad pivovarem	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Křtiny	U Bukoviny	databáze SEKM, úkol OODp	P4	skládka TKO	
Lipovec	U Prvního závrtku	databáze SEKM, úkol OODp	P4	skládka TKO	
Lipůvka	Lipůvka - skládka Ve zmolách	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Milonice	Milonice u Lipůvky - skládka U Průhonu	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Olomučany	Olomučany - skládka U vystrčené (Žlíbek)	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Olomučany	skládka Olomučany	OEREŠ - archiv - skládky ČGS			

Obec	Název místa	Zdroj informací	Priorita	Typ lokality	Poznámka
Ostrov u Macochy	Ostrov u Macochy - skládka Končiny	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Petrovice	Petrovice u Blanska - skládka Za Šíповou	databáze SEKM, úkol OEREŠ	A2	skládka TKO	
Petrovice	Skládka Za Šíповou	databáze SEKM, úkol OEREŠ			
Rájec-Jestřebí	ČKD Blansko "Ve Žlebě"	databáze SEKM, úkol MF ČR	A2	průmyslová skládka	
Rudice	Žegrov	databáze SEKM, úkol OODp	P3	průmyslová skládka	
Senetářov	Senetářov - stará obecní skládka	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Senetářov	skládka Senetarov	OEREŠ - archiv - skládky ČGS			
Sloup	Sloup v Moravském krasu - skládka Žabárník	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Šebrov-Kateřina	Šebrov-Kateřina - skládka	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Šošůvka	skládka Šošůvka	OEREŠ - archiv - skládky ČGS			
Šošůvka	Skládka Šošůvka	databáze SEKM, úkol OEREŠ	N1	skládka TKO	kontaminace na úrovni pozadí
Šošůvka	Šošůvka - skládka Podloučí-Nivky	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Vavřinec	skládka Vavřinec	OEREŠ - archiv - skládky ČGS			
Vavřinec	skládka Vavřinec (Suchdol)	OEREŠ - archiv - skládky ČGS			
Vavřinec	Vavřinec - skládka Suchdol	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Vavřinec	Vavřinec - skládka U hřiště	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Vysočany	Vysočany-Housko - skládka odpadu Housko	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4		
Vysočany	Vysočany-Housko - skládka před lomem	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Žernovník	Žernovník u Černé Hory - stará skládka Žlíbek	databáze SEKM, úkol OEREŠ	P4	skládka TKO	
Ludvíkov	Kalové pole Ludíkov	databáze SEKM, úkol OODp			na hranici ORP, k.ú. Ludíkov

	nutno prověřit
	zdroj Městský úřad
	možná duplicita s databází SEKM

Copyright © AQUATIS a.s.

7.4 Snižování a ztráta biodiverzity, snižování prostupnosti krajiny a fragmentace krajiny, střety dálkových migračních koridorů, střety a nenávaznosti ÚSES

7.4.1 Dálkové migrační koridory prostupnost a fragmentace krajiny

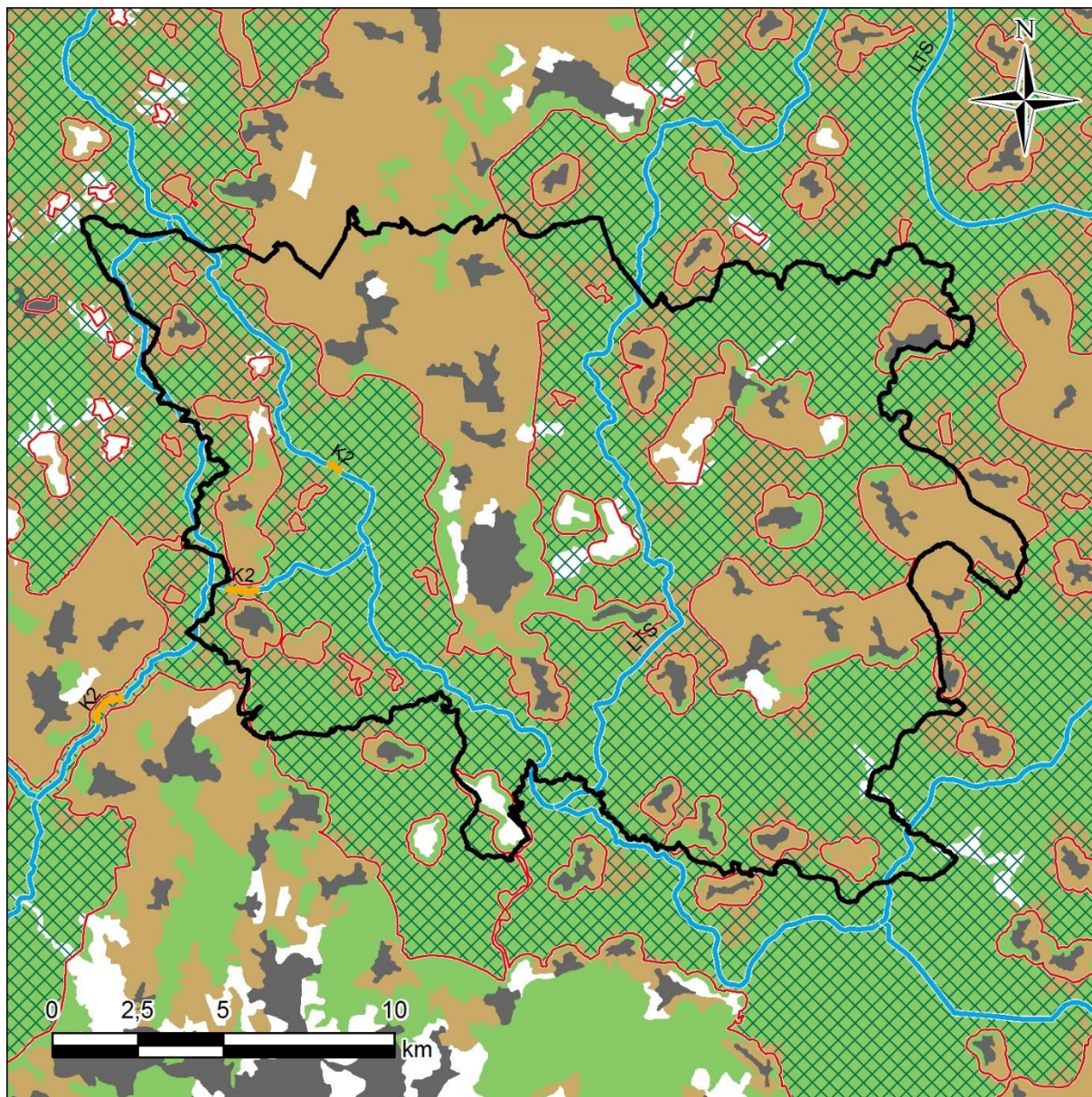
Současná ochrana přírody a krajiny směřuje od tradiční druhové a biotopové ochrany (formou zákonem zvláště chráněných druhů organismů a vyhlášených zvláště chráněných území) k ochraně základních atributů krajiny, které umožňují její trvalou udržitelnost. Mezi nejvýznamnější z řady takových krajinných atributů patří zachování ekologicky stabilní biodiverzity území, která je mimo jiné závislá na migrační prostupnost území. Ekologickou stabilitu krajiny zajišťuje územní systém ekologické stability, který v krajině vymezuje vzájemně propojenou síť biocenter a biokoridorů. Vedle územního systému ekologické stability pak vznikla samostatná ochrana migrační prostupnosti krajiny, která se soustředí především na identifikaci míst problematických z pohledu možné migrace velkých savců.

Migrací obecně rozumíme rozšiřování (pohyb) organismů v krajině na dlouhé vzdálenosti. Migrační prostupnost krajiny pak představuje krajinný atribut vyjadřující vlastnost krajiny tuto migraci umožňovat. Nároky na migrační prostupnost krajiny jsou pro různé skupiny organismů výrazně odlišné. V rámci tohoto příspěvku se soustředíme na migraci velkých savců (medvěd hnědý, rys ostrovid, vlk obecný, jelen lesní a los evropský) autochtonních v prostoru středoevropské kulturní krajiny.

Migrační prostupností území rozumíme vlastnost území, která vychází ze struktury jeho využití a přítomnosti tzv. migračních bariér. Obecně je možné méně intenzivně využívaná území s nižším zastoupením migračních bariér (případně s technologickými objekty zajišťujícími migrační prostupnost těchto bariér) označit za migračně prostupné. Území migračně neprostupná pak obsahují alespoň jednu významnou migrační bariéru případně jsou ve struktuře území zastoupeny migračně obtížně překonatelné plochy (velkoplošné intenzivní zemědělství, zastavěná území aj.).

Migrace volně žijících živočichů je významně negativně ovlivněna především v intenzivně využívaných krajinách. Zde migraci negativně ovlivňuje už samo intenzivní využití území (plochy zástavby, intenzivní zemědělství ad.). Přírozené či přírodě blízké biotopy jsou v těchto krajinách obvykle fragmentovány do nesouvislých různě velkých ostrůvků oddělených plochami, které migraci živočichů působí jako různě výrazné migrační bariéry. Zcela specifickým typem významných migračních bariér jsou pak silniční komunikace s vysokou intenzitou provozu (dálniční a rychlostní komunikace, místy silniční komunikace I. třídy).

Z pohledu kategorizace území z hlediska výskytu a migrací velkých savců je podstatná část území kategorizována jako území významné až zvýšeného významu, místy i mimořádného. To je dáno především zastoupením souvislých lesních komplexů místy s ekologicky mimořádně kvalitními lesními porosty. Prakticky všechny souvislejší lesní porosty zájmového území jsou součástí vymezených migračně významných území a jsou v nich vymezeny dálkové migrační koridory. Dálkové migrační koridory – pásy území o šířce 500 m vymezené na základě mapování výskytu velkých savců, zpřesňované v terénu s cílem nalézt optimální trasu bez významných migračních bariér. Posledním sledovaným jevem při ochraně migrační prostupnosti krajiny jsou tzv. migrační trasy které představují detailní řešení migračních koridorů v místech, kde dochází ke střetu migračního koridoru s migrační bariérou a tento střet vyžaduje detailní řešení a návrh opatření. Migrační trasy jsou řešeny jako koridory o šířce 100 m a počítá se s jejich dalším zpřesněním v při řešení překonání migrační bariéry.

Obrázek 7-9 K3.-Volně průchodné koridory (modře), K2-koridory s problémovými místy (oranžově), migračně významné oblasti (zelené šrafování), lesy (světle zelené), zastavěná území (šedé)

Migračně významná území jsou územní kategorií navrženou pro ochranu konektivity krajiny pro velké savce. Zahrnují jak oblasti stálého výskytu, tak území nutná pro zajištění migračního propojení populací těchto druhů (Anděl a kol. 2010). Dle koncepce ochrany konektivity krajiny se definují tři hierarchicky uspořádané typy území (Anděl a Gorčicová 2007).

- Migračně významná území (MVÚ) – nejvyšší jednotka, se vztahují k ochraně krajiny jako celku.
- Dálkové migrační koridory (DMK) – základní jednotka, zajišťují minimální konektivitu krajiny.
- Migrační trasy – podrobná jednotka, jsou určeny pro úroveň technických investičních opatření (v zájmovém území nejsou řešena, v trasách DMK zde nebyla identifikována)

kritická místa).

Dálkové migrační koridory (DMK) jsou součástí koncepce ochrany a dlouhodobé udržitelnosti konektivity krajiny pro velké savce. Tato ochrana zahrnuje tři kategorie konektivity: migračně významná území – dálkové migrační koridory – migrační trasy (migrační trasy reprezentují konkrétní projekty pro podporu migrace a v rámci řešeného území nebyly identifikovány polohy, ve kterých by byl vhodný jejich návrh). Hlavní funkcí dálkových migračních koridorů je propojení populací velkých savců na národní i středoevropské úrovni. V rámci tras dálkových migračních koridorů nejsou v zájmovém území identifikována žádná místa omezení vyžadující speciální ochranu. Koridory jsou vedeny souvislými lesními porosty a jejich vymezení bylo jen mírně upraveno, aby nezasahovalo do zastavěných území drobných stavebních enkláv.

Do zájmového území zasahuje vymezená oblast migračně významného území, která zahrnuje podstatnou část lesní a lesně polní krajiny ORP. Tímto migračně významným územím je vedeno pět tras dálkových migračních koridorů. Celková průchodnost koridorů zastoupených v území ORP Blansko je na většině jejich úsecích hodnocena jako volně průchodná (K3). Ve východní části území v místech kde koridory překonávají trasu R 43 se nachází identifikovaná problémová místa (K2). Místa z kategorie kritických (K1) v zájmovém území zastoupeny nejsou.

Průchodnost koridorů kategorie K3 je možné považovat za volnou a tedy vyhovující. Veškeré změny v území, které by takový stav mohly zhoršit je třeba vzhledem k vymezeným koridorům posoudit.

Základní měřítko mapy migračně významných území poskytovaných AOPK je 1 : 500 000 a s touto přesností je třeba při jejím praktickém využití počítat. Přesto, že se při zpřesňování mapy pracovalo i s podrobnějšími měřítky, nelze tuto mapu automaticky zobrazovat v měřítku 1 : 50 000 a podrobnějším. Při přípravě dalších mapových podkladů odvozených od MVÚ, které vyžadují větší rozlišení (např. v procesech územního plánování), je proto vždy třeba provést upřesnění vrstvy odpovídající požadovanému měřítku (Anděl a kol 2010).

Migračně významná území jsou vymezeny pro následující účel:

- Jedná se o území nezbytná pro zajištění dlouhodobé existence populací zájmových druhů velkých savců v ČR (rysa ostrovida, medvěda hnědého, vlka obecného, losa evropského a jelena lesního). Zahrnují tedy jak oblasti stálého výskytu těchto druhů, tak území nutná pro zajištění migračního propojení. Obě tyto kategorie se přirozeně prolínají.
- Obsahují a propojují všechny oblasti stálého výskytu zájmových druhů v ČR.
- Základní funkcí MVÚ je ochrana konektivity krajiny jako celku. Z tohoto hlediska jsou kategorií klíčovou.
- Mají převážně plošný charakter, zauímají značnou část území ČR. Liniový charakter mají MVÚ pouze v místech, kde procházejí silně fragmentovanou krajinou, která obsahuje pouze zbytky vhodných biotopů.
- Mají charakter vzájemně propojené sítě, nezahrnují malá izolovaná území (pokud je nelze funkčně propojit s hlavní sítí).

Dálkové migrační koridory mají tyto základní vlastnosti:

- Propojují oblasti významné pro trvalý a přechodný výskyt velkých savců.
- Jsou koncipovány jako nezbytné minimum (nikoliv optimum) pro zachování průchodnosti krajiny pro velké savce, nejen z hlediska současnosti, ale i dlouhodobé udržitelnosti.
- Jsou součástí migračně významných území. V místech, kde MVÚ dosahují velké rozlohy (většinou horské oblasti, místa trvalého výskytu druhů, např. Šumava), představují DMK pouze reprezentanta řady možných potenciálních migračních koridorů. Naopak v místech s velmi omezenou migrační průchodností a úzkými liniovými MVÚ jsou DMK často posledním místem umožňujícím migraci velkých savců v krajině. Právě ochrana posledních reálně průchozích tras je klíčovým úkolem DMK.
- DMK jsou navrženy jako liniové krajinné struktury o délce řádově desítek kilometrů a šířce v průměru 500 m.
- Součástí DMK nejsou intravilány obcí, i když se nacházejí v daném pásmu 250 m na každou stranu od osy koridoru. Regulativy požadované pro DMK se na intravilány obcí nevztahují.
- Představují místa se zvýšenou pravděpodobností pohybu velkých savců.
- Jsou koncipovány tak, aby byly v celé své délce maximálně průchodné. Místa, kde se na DMK již dnes vyskytují neprůchodné bariéry, se označují jako kritická. Jedná se o výjimečné případy a podmínkou je, aby dodatečné zajištění průchodnosti bylo reálně dosažitelné. Může se jednat o ekonomicky či organizačně náročná opatření (např. výstavba ekoduktu, dosadba zeleně), ale nikoliv o opatření nemožná (zbourání části obce).

Účelem DMK je umožnit živočichům vázaným na lesní společenstva průchod krajinou, a zajistit tak podmínky pro vzájemné propojení populací. To je nezbytným předpokladem dlouhodobého přežití druhů. Šíře koridorů je stanovena tak, aby umožnila bezproblémovou migraci všech druhů živočichů včetně druhů s nejvyššími nároky na prostředí (velké šelmy, jelen, los). Koridory jsou navrženy v hustotě, která představuje nezbytné minimum pro zajištění dlouhodobé existence populací.

Zásady přístupu územních plánů k plochám migračně významných území a dálkovým migračním koridorům

Migračně významná území jsou koncipována jako území, která umožňují dlouhodobě udržitelnou existenci populací druhu a zajišťují jejich migrační propojení. Pro zvláště chráněné druhy velkých savců (rys ostrovid, medvěd hnědý, vlk obecný, los evropský) je MVÚ možné chápat jako biotop zvláště chráněného druhu s příslušnou ochranou z toho vyplývající. Při ochraně MVÚ se jedná především o ochranu propustnosti krajiny jako celku tak, aby byla zajištěna dostatečná kvalita lesních biotopů a variabilita jejich propojení. Proto jsou jako MVÚ vymezena poměrně široká území a navržené regulativy mají především rámcový charakter.

Dálkové migrační koridory jsou koncipovány jako součást migračně významných území, ve kterých představují reprezentanty reálného dálkového průchodu územím. Představují nikoliv optimum, ale minimum průchozích cest pro migrující živočichy. Jedná se o liniové struktury šířky cca 500 m, u kterých je základním požadavkem, aby do budoucna nebyly přerušeny jakoukoliv bariérou znemožňující migraci živočichů. DMK mají významně menší rozlohu než MVÚ, ale limity využívání a ochrany území jsou zde přísnější.

Při ochraně migračně významných koridorů by měly být zohledněny následující zásady:

- Obecným principem je nezužovat šířku migračního koridoru výstavbou, která by mohla negativně ovlivnit jeho využívání migrujícími druhy. To se týká především bytové výstavby, průmyslové výstavby, stavby energetických zařízení, rekreační výstavby a budování nočního osvětlení.
- V případě křížení migračního koridoru s významnými liniovými dopravními stavbami (čtyřproudé a víceproudé komunikace se středním dělicím pruhem, oplocené koridory vysokorychlostních tratí) je nutné počítat s vyhovujícím migračním objektem (podchod nebo nadchod). Při jejich navrhování je třeba vycházet z Technických podmínek Ministerstva dopravy č. 180 a zpracovat příslušnou migrační studii, která navrhne řešení podle konkrétních místních podmínek. U ostatních silnic I. třídy a hlavních železničních tratí je třeba podle konkrétních podmínek počítat s využitím prostředků omezujících mortalitu živočichů, které však zároveň neomezují průchodnost komunikace pro živočichy.
- Průchodnost zemědělské krajiny je zapotřebí zachovat v ose koridoru a okolním prostoru o celkové šířce 500 m. Riziko představuje především zřizování plotů, ohrad a dalších migračních bariér (pasevní areály, vinice, pěstování rychle rostoucích dřevin apod.). Zvýšenou pozornost je třeba věnovat ochraně veškeré mimolesní zeleně, která plní funkci tzv. „nášlapných kamenů“ (úkrytů a míst odpočinku) pro migrující živočichy.
- Běžné hospodaření v lesích včetně používání oplocenek lesních kultur o ploše odpovídající platným předpisům není třeba z hlediska migrace živočichů nijak omezovat. Funkci migračních koridorů však mohou negativně ovlivnit stavby umístěné v lese nad rámec běžného lesnického hospodaření, např. oborní ploty. Při plánování těchto staveb by tedy mělo být zohledněno zachování průchodnosti migračního koridoru.
- Správu vodních toků v místě křížení s migračními koridory není třeba upravovat, pokud nedochází k takovým úpravám břehů toků, které by živočichům znemožnily překonat vodní tok (zpevnění břehů panely, dlažbou, oplocení aj.).

Podklady

Migračně významná území a migračně významné koridory jsou poskytovány jako součást jevu 119 územně analytických podkladů obcí. Vymezení migračně významných území a migračně významných koridorů bylo zveřejněno v publikaci *Ochrana průchodnosti krajiny pro velké savce* (Anděl, P. a kol. eds. 2010). Pro potřeby Olomouckého kraje byl vytvořen extrakt této publikace zpracovaný jako *Strategická migrační studie pro Olomoucký kraj* (Anděl, P. a kol. 2015).

Použité termíny:

- Autochtonní – adjektivum označující organizmy místního původu
- Antropogenní – adjektivum označující jevy (artefakty) vzniklé lidskou činností
- Migrace - rozšiřování (pohyb) organismů v krajině na dlouhé vzdálenosti.
- Migrační bariéra – přírodní nebo antropogenní struktury v krajině, které brání volnému pohybu živočichů
- Fragmentace krajiny – ostrůvkovité rozčlenění přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, intenzivně hospodářsky využívanými plochami, zástavbou a dopravní infrastrukturou
- Migračně významné území – rozsáhlá území zahrnující oblasti jak pro trvalý výskyt druhů tak pro zajištění jejich migrační propustnosti
- Dálkový migrační koridor – liniové krajinné struktury o průměrné šířce 500 m, které propojují oblasti významné pro trvalý nebo přechodný výskyt velkých savců
- Migrační trasa – představuje detailní řešení dálkového migračního koridoru v místě překonání kritických míst (střetů s antropogenními migračními bariérami)

Citované zdroje:

ANDĚL, P., a kol. (2005): Hodnocení fragmentace krajiny dopravou. Metodická příručka. AOPK ČR, Praha.

ANDĚL, P., HLAVÁČ, V., LENNER, R. et al. (2006): Migrační objekty pro zajištění průchodnosti dálnic a silnic pro volně žijící živočichy. Technické podmínky Ministerstva dopravy č. 180. ISBN 80-903787-0-6.

ANDĚL, P., GORČICOVÁ, I. et PETRŽÍLKA L. (2009): Metodika hodnocení fragmentace krajiny na úrovni EU. Evernia, Liberec.

ANDĚL, P., MINÁRIKOVÁ, T., ANDREAS, M. (ed.) (2010): Ochrana průchodnosti krajiny pro velké savce. Evernia, Liberec.

7.4.2 Územní systém ekologické stability

Územní systémy ekologické stability (dále ÚSES) jsou významným nástrojem k ochraně a aktivní podpoře biodiverzity krajiny. ÚSES se navrhuje celoplošně - na základě biogeografických charakteristik krajiny propojují území vzájemně propojeným souborem ekologicky nejstabilnějších ploch (biocenter a biokoridorů), které rozčleňují ekologicky méně stabilní území a pozitivně ovlivňují přírodní rovnováhu krajiny (ekologickou stabilitu území). Na rozdíl od běžných konzervačních metod územní a druhové ochrany přírody (zvláště chráněných území) přistupují ke krajině komplexně a běžnou součástí jejich tvorby je navrhování a následná realizace nových krajinných prvků. Cílem tvorby ÚSES je zastavit dosavadní nepříznivý trend vývoje ekologické stability a trvale zajistit

zachování biologické rozmanitosti krajiny (Buček 2002).

Teorie ÚSES je založena na předpokladu, že ekologickou stabilitu krajiny je možné zvýšit účelným uspořádáním ekologicky stabilizujících prvků, jimiž jsou vzájemně izolovány destabilizované segmenty krajiny (Maděra Zimová eds. 2005). Pojmem ekologicky stabilní krajina je, v případě člověkem ovlivněné krajiny, možné ztotožnit s označením harmonická kulturní krajina, přičemž kulturní krajina nemůže být harmonická bez trvalého zajištění biodiverzity (Buček 2010). Atributy, kterými definujeme harmonickou kulturní krajinu se při svém naplnění kryjí s dílčími účely (cíly) tvorby ÚSES:

- uchování a rozvoj přirozeného genofondu krajiny;
- uchování významných krajinných fenoménů;
- izolování antropicky podmíněných a ekologicky labilních částí krajiny ekologicky stabilizujícími prvky;
- podpora polyfunkčního využívání krajiny.

Formální stránka procesu tvorby ÚSES do značné míry vychází z definování dílčích částí tohoto procesu v aktuální platné legislativě. Aktuálně využívaná metodika (Maděra, Zimová, eds. 2005) není zákonem, prováděcími vyhláškami či resortními předpisy (případně doporučeními komory architektů) přímo vyžadována, přesto jsou přístupy v této metodice obsažené obecně (či s jistými modifikacemi) běžně využívány.

Zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. pojímá ÚSES jako kategorii obecné ochrany přírody a krajiny a definuje jej (§ 3, odst. 1, písm. a) jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Z pohledu vymezení institucionální a věcné příslušnosti dále zákon ukládá orgánům územního plánování a ochrany přírody ve spolupráci s orgány, vodohospodářskými, ochrany zemědělského půdního fondu a státní správy lesního hospodářství povinnost vymezovat a hodnotit ÚSES. Vytváření ÚSES je zákonem označeno jako veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát. Vlastníci a uživatelé pozemků tvořících skladebné součásti ÚSES jsou povinni jej chránit (§ 4).

Prováděcí vyhláška č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb. dále definuje skladebné části ÚSES (biocentra a biokoridory) a dokumentace, na jejichž podkladě je ÚSES navrhován a vytvářen (plány a projekty ÚSES).

Biocentrum je dle § 1 písm. a) definováno jako biotop nebo soubor biotopů v krajině, který svým stavem a velikostí umožňuje trvalou existenci přirozeného či pozměněného, avšak přírodě blízkého ekosystému. Biokoridor je dle § 1 písm. b) definován jako území, které neumožňuje rozhodující části organismů trvalou dlouhodobou existenci, avšak umožňuje jejich migraci mezi biocentry a tím vytváří z oddělených biocenter síť.

Biogeografický význam členění biocentra a biokoridory podle příslušnosti k soustavám prvků ÚSES určité biogeografické úrovně, přičemž tato úroveň ovlivňuje parametry prvků i nároky na „biogeografické minimum“ (podrobněji rozebráno v kapitole Kriterium rozmanitosti potenciálních ekosystémů). Dle biogeografického významu je u biocenter a biokoridorů definována jejich příslušnost k třem biogeografickým soustavám prvků:

- **nadregionální:** soustava prvků zajišťující biogeografické minimum na úrovni biogeografických podprovincií.
- **regionální:** soustava prvků zajišťující biogeografické minimum na úrovni bioregionů;
- **lokální:** nejhustší soustava prvků zajišťující biogeografické minimum na úrovni

biochor;

Nadregionální územní systém ekologické stability

Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje vymezují v zájmovém území nadregionální ÚSES s následující biogeografickou specifikací, která se odráží ve zpřesňování a posuzování vymezení biocenter a biokoridorů:

- **Segmenty mezofilní hájové** v zájmovém území zastoupeny v jeho jižní části až jihovýchodní části reprezenzovány koridory K 129 MB, K 130 MB a K 131 MB. Součástí větve jsou dvě nadregionální biocentra a 5 vložených biocenter v regionálních parametrech (některá jsou společná s mezofilními bučinými větvemi).
- **Segmenty mezofilní bučinné** v jižní části zájmového území reprezenzovány koridory K 129 MH. Součástí větve je nadregionální biocentrum a 2 vložená biocentra v regionálních parametrech (některá jsou společná s mezofilními bučinými větvemi) Centrální a severní částí zájmového území je dále veden koridor K JM 01 MB.

Poznámka: segmenty teplomilné do zájmového území nezasahují, příslušné větve končí cca 7 km jižně od zájmového území na okrajích Dražanské vrchoviny

Regionální územní systém ekologické stability

Regionální územní systém ekologické stability je v ORP Blansko reprezentován osmi samostatnými větvemi (jednou hydrofilní a sedmi mezofilními) komponovaných z 27 biokoridorů a biocenter:

- RK JM028, RK JM 029, RBC JM16
- RK JM 025, 027, 028, RBC JM 12 a 13
- RK1495, 1496 a RBC 208
- RK1418, 1419, 1420, 1467, RBC 235 a 1537
- RK1412, a 1421, RBC 290
- RK1411
- RK1468A
- RK 1415, RK 1416A, RK 1468B, RBC 279, RBC JM14

Místní územní systém ekologické stability

Mapa problémů vymezení ÚSES k řešení územní studií identifikovala celkem 312 biokoridorů (z toho 230 náležících k mezofilním větvím místního ÚSES a 82 k větvím hydrofilním) a 206 biocenter případně částí těchto segmentů vymezených v územních plánech obcí případně zpřesněných pozemkovými úpravami. Z celkového počtu bylo k hydrofilním větvím přiřazeno 300 segmentů přičemž zbývající segmenty náležejí k větvím mezofilním (včetně teplomilných a mezofilním typům větví nadregionálního ÚSES).

7.5 Opuštěné nebo nevyužívané areály a plochy ve volné krajině a v kontaktu s ní

Pro nevyužívané areály se využívá také označení „Brownfield.“ Jedná se o nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je nedostatečně využívaná, zanedbaná a může být i kontaminovaná. Vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity. Existence brownfieldů v území má na okolí negativní dopad. Mimo vlastní degradace prostředí sem patří i nebezpečí ze špatného stavebně-technického stavu (odpadávání jednotlivých částí staveb, propady, zřícení...), a snížení ekonomického potenciálu okolí (snížení cen nemovitostí, přesun podnikatelských aktivit mimo blízké okolí brownfieldu,...). Tyto dopady málokdy nastanou všechny současně, ale postupně se mohou projevovat kumulovaně.

Pro identifikaci těchto objektů jsme využili dotazníkovou kampaň a údaje z ÚAP. V OPR Blansko se nachází 18 nevyužívaných lokalit. Často se jedná o bývalá zemědělská družstva či objekty průmyslové výroby. Přehled těchto objektů je uveden v tabulce.

Tabulka 7-8 Nevyužívané lokality „brownfield“ v ORP Blansko

Obec	Popis lokality	Zdroj informací
Blansko	Blansko - Nad cihelnou	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Blansko	Blansko - Adast (J část)	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Blansko	Blansko - Adast (S část)	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Blansko	Blansko - býv. sklady Selio	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Adamov	Adamov - průmyslový areál	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Habrůvka	Habrůvka - areál ZD	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Habrůvka	Habrůvka - ŠLP Křtiny	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Kuničky	Kuničky - Na Krátké	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Ostrov u Macochy	Částečně nevyužitý je areál bývalého JZD	dotazník
Petrovice	Vepřín	dotazník
Rájec-Jestřebí	Rájec-Jestřebí - zemědělský areál	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Rájec-Jestřebí	Rájec-Jestřebí - býv. JMD závody	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Rájec-Jestřebí	Rájec-Jestřebí - areál býv. pivovaru	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Ráječko	Ráječko - zemědělský areál	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Šošůvka	Areál Zemspolu	dotazník
Újezd u Černé Hory	Újezd u Č. H. - zemědělský areál	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Újezd u Černé Hory	Újezd u Č. H. - průmyslový areál	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)
Vysočany	Vysočany - areál stolařství	http://www.brownfielddy-jmk.cz/ (UAP)

7.6 Zátěže ze stávajícího urbanizovaného území, z provozu dopravní infrastruktury a předpokládané zátěže z území navržených k urbanizaci a z navržené dopravní a technické infrastruktury

Stávající zátěž z urbanizovaného prostředí představuje rozšiřování zastavěného území obcí a především měst bez jasné koncepce navázání nově vznikající struktury na okolní krajinu. Vzhledem k tomu, že v území se nachází jediné větší město – Blansko, není tato zátěž v území zásadní.

Výraznou zátěž pro území však představují hlavní dopravní tahy, především silnice I/43, která prochází přes zastavěná území několika obcí. Jedná se o Lipůvku, Lažany, Milonice, Závist a Černou Horu. V obci Závist jde o zcela zásadní problém rozdělení obce na dvě části bez možnosti bezpečného kontaktu mezi nimi v běžném životě jejích obyvatel. Plánovaným řešením této neudržitelné situace je záměr výstavby dálnice D43 (rychlostní silnice R43) v úseku Kuřim – Svitávka. V rámci řešeného území je tento záměr v souladu se ZÚR JMK jako rezerva pro jeho realizaci ve dvou možných trasách – „německé“ v trase nedokončené dálnice a „optimalizované MŽP“. Přesto, že výstavba tohoto dopravního tahu by pro krajinu znamenala neopominutelnou zátěž a ohrožení hodnot, z hlediska kvality životního prostředí v obcích dotčených silnicí I/43 by byla přínosná. Stávající situace i modelace navrženého řešení z hlediska dopravní intenzity je uvedena v dokumentaci Model silniční dopravy pro výhledovou síť Jihomoravského kraje, zpracované společností HBH Projekt, s.r.o. a Atelierem ADIAS v letech 2008, 2009 a 2010.

Další zátěží, které může negativně ovlivnit krajinu je rozvoj individuální rekreace ve volné krajině, často ve střetu s ochranou přírody. Častým jevem je postupná proměna těchto ploch určených ke krátkodobé rekreaci na plochy s objekty trvalého bydlení.

7.7 Stávající narušení a potenciální ohrožení přírodních, historických, kulturních a estetických hodnot

Ochrana jednotlivých významných objektů spočívá v péči o ně samé. Existence hodnot v krajině však nezávisí pouze na zachování významných objektů, ale na ochraně vztahu mezi objekty a jejich okolím. Narušení těchto hodnot spočívá především ve ztrátě vazby mezi sídlem a krajinou. Vesnice ztratily svoji výlučně zemědělskou funkci, což se projevilo na změně charakteru nově vznikající zástavby. Často došlo i nadále dochází k narušení měřítka původní zástavby, ke ztrátě záhumenního prostoru, který tvořil harmonický přechod mezi sídlem a krajinou. Kromě rozvoje obytné zástavby dochází k výstavbě výrobních objektů ve volné krajině a na okraji zastavěného území. Mnohé hodnotné objekty, které měly v krajině důležitou orientační funkci, se vinou scelování orné půdy dnes nacházejí mimo cestní síť.

Nedostupné objekty v krajině – původně u polní cesty (Boří muka a kříž severně od Rájce – Jestřebí v lokalitě zvané Na Hradisku, kde v počátcích středověku stával hrad)

8 SOUHRNNÉ VYHODNOCENÍ

8.1 Zjištěné hlavní hodnoty a potenciály krajiny

8.1.1 Biotický potenciál

Základem ochrany biodiverzity jsou chráněné části krajiny (velkoplošná a maloplošná zvláště chráněná území a drobné prvky územní ochrany, významné krajinné prvky), které budou v návrhové části studie doplněny zjištěnými lokalitami s návrhem na registraci do kategorie významný krajinný prvek registrovaný (případně interakční prvek ÚSES).

V rámci řešení analytické části byly vymezeny nivy (VKP niva) zastoupených vodotečí:

- Nivy vodohospodářsky významných vodních toků zaplavované n-letými vodami 773 ha zájmového území
- Nivy vodohospodářsky významných vodních toků 398 ha zájmového území
- Nivy ostatních vodotečí 288 ha
- Ve volné krajině (nezastavěném území) se nachází 168 vodních ploch.

Dalšími nositeli biotického potenciálu jsou území (a polohy) chráněných na základě zákona o ochraně přírody a krajiny. V zájmovém území se nachází (včetně ochranných pásem):

- 26 Památných stromů a 5 segmentů chránících skupiny stromů a stromořadí
- 13 evropsky významných lokalit soustavy NATURA 2000
- Chráněná krajinná oblast Moravský kras
- Národní přírodní památka Rudické propadání
- 3 Národní přírodní rezervace
- 12 přírodních rezervací
- 4 přírodní památky
- 3 přírodní parky
- národní přírodní památky

V území je dále registrováno 6 významných krajinných prvků a lokality evidované pro výskyt zvláště chráněných druhů. V území bylo dále v rámci zemědělsky obhospodařovaných ploch identifikováno 298 krajinných prvků, solitérních dřevin, mezí, travnatých údolnic a skupin dřevin.

V zájmovém území je dále zmapováno 167 vodních ploch na které jsou v území vázána litorální společenstva, vlhkomilné břehové porosty a mokřadní společenstva.

8.1.2 Hodnota krajinného rázu (vymezené segmenty)

Krajina Blanenska je lesnatým územím s významným zastoupením zemědělské krajiny s celkově mírným zastoupením urbanizace. Jádrem území je mimořádně přírodně hodnotná oblast Moravského krasu. Podstatná část území leží v oblasti Dražanské vrchoviny. Vyjma krasové části jde o území plošin a planin se zajímavou kombinací výrazně zemědělsky využívaných částí a souvislých nefragmentovaných lesních porostů. Díky této kombinaci je obtížné chápat tuto kulturní krajinu jako

harmonickou. Jde spíše o dvě sousedící a provázané území. Jedno výrazně denaturované, s výraznou mírou zornění a nízkým zastoupením drobných ploch s trvalou vegetací a druhé lesní se vzácně rozsáhlými souvislými porosty, obvykle hospodářského rázu místy s pravidelným zastoupením cenných porostů s autochtonní druhovou a věkovou skladbou. Západní část území zasahuje do okrajových částí Českomoravské vrchoviny. Krajina je zde charakteristicky dynamická, kdy nepravidelně zemědělsky využívané území prostupují lesní segmenty a lesnatá údolí vodotečí. Kontakt Českomoravské vysočiny a Dražanské vrchovinou přerušuje souvislou sníženinu Boskovické brázdy, které tak do území zasahuje svými okrajovými partiemi. Poslední významnou sníženinou je pak údolí Svitavy, které je v podstatné části své délky mělké, rozevřené s širokým plochým dnem a mírnými okrajovými svahy. Na údolí s říčním tokem jsou vázána nejvýznamnější urbanizovaná území (Blansko, Rájec Jestřebí) a mírné svahy zpravidla zemědělsky obhospodařovány. V místech kde se Svitava zařezává v průlomových údolích do okolních pahorkatin tvoří výrazná kaňonovitá údolí.

8.1.3 Voda a vodní zdroje

Hlavní hodnoty z hlediska vodních zdrojů na území ORP Blansko jsou zdroje pitné vody, vodní plochy, z pohledu širšího kontextu jsou důležité všechny vodní prvky v krajině.

8.1.4 Kulturní a estetické hodnoty

Nejvýznamnějšími kulturními hodnotami území ORP Blansko které svým vzhledem, velikostí nebo svojí funkcí ovlivňují obraz i využívání krajiny jsou zároveň nejvýraznějšími historickými hodnotami území. Tyto hodnoty jsou vymezené jako kulturní památky / hodnotné objekty nadmístního významu. V území se dále nachází množství dalších památek, které se významně podílí na obrazu krajiny, méně však na jejím rekreačním využití. Jedná se o církevní stavby, které v mnoha případech tvoří významné dominanty v krajině, případně šlechtická sídla bez rekreačního využití (zámek v Černé Hoře). Neméně významné jsou však i drobné objekty v krajině, jako jsou kaple, boží muka, kříže nebo poutní místa, které mají schopnost konkrétnímu místu v krajině vtisknout jedinečný charakter. Jako významnou hodnotu krajiny bychom dále měli zařadit specifické možnosti vnímání krajiny – pohledové osy, místa významných rozhledů apod.

8.1.5 Rekreace

Jak již bylo zmíněno, velká část ORP Blansko je rekreačně využívána díky významné přírodě – kulturní oblasti Moravský kras. Jižní část území slouží ve velké míře k příměstské rekreaci obyvatel krajského města Brna. Zbylá část území je využívána k rekreaci pouze místně, v několika lokalitách. K podpoře těchto míst s rekreačním potenciálem je třeba zvážit možnosti jejich propojení turistickými a cykloturistickými trasami s příznivým vedením mimo komunikace s motorovou dopravou.

8.1.6 Sídla a krajina

Kromě města Blanska se jedná v naprosté většině o malá sídla, která zachovávají vnímanou celistvost krajiny. Pro trvalé bydlení budou nadále vyhledávány lokality s dobrou dostupností občanské vybavenosti, tedy v blízkosti větších sídel a komunikací vyššího řádu. Z hlediska životního prostředí se v celém území jedná o kvalitní prostor pro bydlení.

8.2 Zjištěná hlavní ohrožení, rizika a problémy v území

8.2.1 Zjištěné problémy ve vymezení ÚSES

Stav vymezení je zatížen běžnými chybami, které budou v rámci návrhové etapy studie navrženy k odstranění. Celkem bylo identifikováno 144 konkrétních problémů (chyb, nedostatků) ve stávajícím vymezení, přičemž je možné že během detailního řešení těchto nedostatků vyvstanou a budou řešeny problémy další (týkající se např. parametrů).

- 49 míst s „chybějícím propojením“ dvou a více segmentů
- segmentů „k prověření“ u který je potřeba detailně prověřit účelnost jejich vymezení
- 51 segmentů u kterých bude prověřeno korektní „napojení mimo řešené území“
- 23 segmentů u kterých bude řešen „střet s infrastrukturou“
- segmentů u kterých bude prověřena možná „nevhodná biogeografická poloha“

16 katastrů zájmového území má ve svém území řešené pozemkové úpravy ze kterých bude pozemkové vymezení ÚSES zapracováno do podkladu pro aktualizaci vrstvy ÚSES v ÚAP ORP Blansko.

Dalších 9 katastrálních území navazujících na ORP Blansko má řešené pozemkové úpravy na které bude prověřeno napojení segmentů ÚSES řešeného území.

Prověřeno bude zřeknutí ÚSES z územních plánů do vrstev ÚAP (zřejmě je např. absence řešení ÚSES Rájec Jestřebí).

Prověřena bude provázanost na řešený ÚSES obcí sousedících s ORP Blansko (celkem ze sedmi ORP).

Výstupem řešení ÚSES v návrhové části studie bude jednotný podklad pro vrstvu ÚAP s vymezeními biocentry a biokoridory všech biogeografických úrovní. Systém ÚSES který bude v celé ploše spojitý navazující na okolní řešená území.

8.2.2 Zjištěné problémy v migračních charakteristikách území

Do zájmového území zasahuje vymezená oblast migračně významného území, která zahrnuje podstatnou část lesní a lesně polní krajiny ORP. Tímto migračně významným územím je vedeno pět tras dálkových migračních koridorů. Celková průchodnost koridorů zastoupených v území ORP Blansko je na většině jejich úsecích hodnocena jako volně průchodná (K3). Ve východní části území v místech kde koridory překonávají trasu R 43 se nachází identifikovaná problémová místa (K2). Místa z kategorie kritických (K1) v zájmovém území zastoupeny nejsou. V návrhové části studie bude řešen návrh přístupu k řešení problémových míst zvláště k předpokládanému vývoji území.

8.2.3 Vodní hospodářství

Voda je pro život na zemi naprosto nezbytná. Zároveň však sebou nese jistá rizika pro člověka i krajinu. Jedná se o množství nevyrovnanost, kdy jsou lidé ohroženi povodněmi, ale také suchem. Rizika představují také jakost vody, která dále limituje její další využívání, či její projevy ve volné krajině. Hlavní ohrožení, rizika a problémy v území, které jsou spojeny s vodním hospodářstvím dělíme do tří kategorií:

- *Vodní režim krajiny* – ohrožení povodněmi (erozní ohrožení), ohrožení suchem, retence vody v krajině
- *Vodní zdroje* – ochrana stávajících vodních zdrojů pro lidskou potřebu
- *Jakost vody* – stav povrchových a podzemních vod

Vodní režim krajiny

S extrémními vodního režimu souvisí hrožení území povodněmi. Významným povodňovým ohrožením se detailně zabývá „*Dokumentace oblasti s významným povodňovým rizikem (DOsVPR)*“ V ORP Blansko se nacházejí 3 takové úseky na toku Svitava. Kromě těchto území se zde také nachází 6 obcí s nedostatečnou ochranou před povodněmi dle normativních doporučení. S těmito územími souvisí také seznam míst omezujících průtočnost vodních toků. V ORP Blansko je evidováno 17 takovýchto míst.

Povodňové stavy mohou být zapříčiněny také přívalovými srážkami, které mají lokální charakter. V rámci celé republiky byl proveden výběr tzv. „*Kritických bodů*“, které identifikují lokality se zvýšeným rizikem negativních dopadů z přívalových srážek. V ORP Blansko se taková lokalita vyskytuje pouze jedna na severním okraji správní hranice.

Vodní zdroje

Voda je také velmi cenná surovina, která je nezbytná pro rozvoj lidské společnosti. Zásobení vodou v dostatečném množství a kvalitě je tedy zcela zásadní. Na území ORP Blansko jsou realizovány hlavně odběry podzemních vod, ze kterých je zásobena velká část území.

Ochrana stávajících vodních zdrojů je řešena předně vymezenými ochrannými pásmy vodních zdrojů. Tyto pásma se dělí na dva stupně I. která slouží k ochraně vodního zdroje v bezprostředním okolí jímacího nebo odběrného zařízení, a ochranná pásma II. stupně, která slouží k ochraně vodního zdroje v územích stanovených vodoprávním úřadem tak, aby nedocházelo k ohrožení jeho vydatnosti, jakosti nebo zdravotní nezávadnosti.

S ochranou jakosti vodních zdrojů souvisí také opatření vyplývající z „*Nitrátové směrnice*.“ Jedná se o soubor opatření na zemědělské půdě, kterými se zemědělské subjekty musí řídit při hospodaření ve zranitelných územích. Většina plochy ORP Blansko do těchto zranitelných území spadá. Jak napovídá název směrnice, cílem je snížení koncentrací dusičnanů v povrchových i podzemních vodách. Opatření, která se musí aplikovat ve zranitelných oblastech vychází ze zásad dobré zemědělské praxe s určitými omezeními. Jako nejvýznamnější omezení je maximální povolená dávka dusíku na 1 hektar zemědělské půdy. Tato dávka je stanovena na 170 kg dusíku, v průměru za katastrální území. Problémem je pozvolný vzrůstající trend obsahu dusičnanů v podzemních vodách, který koresponduje se zvyšujícími se dávkami dusíkatého hnojení, a to především minerálního na úkor statkového.

Jakost vody

Dodávky vody jsou limitované jakostí odebíraných vod. Primárně rozlišujeme povrchové vody a podzemní. Kontrolou jakost vody je z větší části pověřeno Povodí Moravy s.p., který výsledky zjištěné v monitoringu vyhodnocuje a zveřejňuje v tzv. „Ročence jakosti vod 2015 – 2016“ a také v Plánech dílčích povodí (PDP).

PDP jsou základní vodohospodářský koncepční dokument, který se zabývá celým spektrem vodohospodářské problematiky. Jakost vody posuzuje jako stav povrchových vod. Výsledky monitoringu jsou zde porovnávány s limity pro PDP dle metodiky MŽP. Pro všechny vodní útvary povrchových vod v ORP Blansko byl stav určen jako nevyhovující. Všechny vodní útvary mají nevyhovující hodnocení biologických složek, obzvláště pak makrozoobentos. Často se vyskytují problémy s koncentracemi celkového fosforu a sloučeninami dusíku. Problematické se také jeví koncentrace niklu a skupiny látek PAU .

V Ročence jakosti vod 2015 – 2016 jsou výsledky monitoringu porovnány s normou ČSN 75 7221, která rozděluje jakost vody do 5-ti tříd. Dle tohoto hodnocení se povrchové vody v ORP Blansko nachází ve 3. skupině, v jednom případě v 5.skupině (tj. znečištěná voda až velmi silně znečištěná voda)

Nepříznivý stav jakosti vod je způsoben vysokým množstvím nečištěných či málo čištěných odpadních vod vypouštěných do vodních toků, Nevyhovující biologické ukazatele jsou druhotným projevem znečištění povrchových vod.

PDP hodnotí také stav podzemních vod. Je zde hodnocen stav jak z pohledu kvantitativního, tak i jakostního. Většina území je hodnocena s nevyhovujícím stavem. Poměrně často se jedná o nevyhovující dusičnany a pesticidy s jejich metabolity. Zvýšení koncentrací těchto ukazatelů je přímým důsledkem zemědělské výroby. Kvantitativní stav je hodnocen jako dobrý.

Ohrožení chemického stavu vod, především pak útvarů podzemních vod, představují také staré ekologické zátěže a kontaminovaná místa. Jedná se o skládky odpadů, opuštěné průmyslové a zemědělské areály, drobné provozovny, nezabezpečené sklady nebezpečných látek, území postižená těžbou nerostných surovin nebo opuštěná a uzavřená úložiště těžebních odpadů představující závažná rizika. Tyto lokality jsou evidovány v databázi SEKM a OREŠ. V ORP Blansko je identifikováno 43 kontaminovaných míst, z nichž se jedná v 26 případech o staré skládky. Vyskytují se tady také dvě lokality s prioritou řešení nápravných opatření, a to ČKD Blansko a Adamovské strojírny.

8.2.4 Rekreační

Poměrně velká část území ORP je intenzivně rekreačně využívána (Moravský kras, Jedovnice, Lesnický Slavín) a tím ohrožena, zbylá část řešeného území je naopak relativně málo rekreačně využita, což umožňuje další rozvoj v této oblasti bez navýšení rizik či problémů.

Hlavní ohrožení, rizika a problémy v z hlediska rekreačního využití území:

- zátěž z velké koncentrace rekreačních aktivit na malém území (některé části Moravského krasu a Lesnického slavína)
- potenciální zátěž z individuální rekreace v rozsáhlých chatových oblastech a střet s ochranou přírody

- podpora rekreačních aktivit bez koordinace v širším okolí
- chybějící komunikace pro pěší zpřístupňující krajinu pro krátkodobou rekreaci (nedostatečná cestní síť v krajině)
- chybějící provázanost míst rekreačních aktivit a turistických cílů včetně cílů v okolí ORP Blansko (s výjimkou Moravského krasu)

8.2.5 Sídla a krajina

Kromě města Blanska se jedná v naprosté většině o malá sídla, která zachovávají vnímanou celistvost krajiny. Pro trvalé bydlení budou nadále vyhledávány lokality s dobrou dostupností občanské vybavenosti, tedy v blízkosti větších sídel a komunikací vyššího řádu.

Hlavní ohrožení, rizika a problémy v z hlediska vztahu sídla a krajiny:

- postupná přeměna chatových oblastí na plochy trvalého bydlení bez koncepčního řešení technické a dopravní infrastruktury
- zastavění kvalitních půd a ztráta hospodářské i přírodní funkce tohoto území
- vytváření „satelitního“ bydlení na okraji obcí bez zapojení do organismu (a života) obce
- narušení krajinného rázu a ztráta historických krajinných struktur
- rozvoj obcí bez řešení návaznosti na krajinu
- rozšiřování výrobních areálů na okrajích obcí bez řešení vhodného měřítka a zapojení do krajiny
- osídlování nejbližšího okolí Blanska a snižování počtu obyvatel samotného města

8.2.6 Kulturní a estetické hodnoty

Kulturní hodnoty, které se nacházejí na seznamu památkově chráněných objektů, jsou již v současnosti v určitém režimu ochrany. Problematická je však ochrana hodnot, které nemají statut památky a je obtížné je vymezit. Jedná se především o estetické hodnoty krajiny nebo krajinný ráz.

Hlavní ohrožení, rizika a problémy v z hlediska ochrany kulturních a estetických hodnot:

- ztráta kontextu a vztahu mezi památkou a okolím (např. zrušení cest, při kterých byly tyto objekty budovány)
- destrukce památek ve volné krajině
- snížení účinku historické dominanty výstavbou objektů s neodpovídajícím měřítkem
- nerespektování historického charakteru zemědělské krajiny při komplexních pozemkových úpravách
- narušení krajinného rázu a estetických hodnot nerespektováním měřítka staveb, likvidací rozptýlené zeleně, necitlivou realizací dopravních staveb apod.

8.3 Vyhodnocení a případné zpřesnění typů krajín ze ZÚR

V rámci doplňujících průzkumů a rozborů bylo zájmové území diferenciováno do 30 krajinných jednotek (typů krajín): 7 typů lesních krajín, 14 typů sníženin a údolí a 9 typů krajín hřbetů, vrchovin, plošin a planin. Z těchto krajinných typů budou v rámci návrhové části studie stanoveny krajinné celky, na jejichž podkladě dojde k návrhu zpřesnění typů krajín dle ZUR do měřítka a návrhové návaznosti územní studie krajiny.

8.4 Určení problémů k řešení v návrhu ÚSK včetně nově uplatňovaných námětů na provedení změn v území

V rámci řešení problémů v návrhu územní studie krajiny se bude jednat o následující okruhy:

- Stanovit rámcová opatření k optimálnímu řešení přechodu sídlo – krajina
- Navrhnout základní podmínky ochrany krajinného rázu
- Navrhnout doporučení pro obnovu cestní sítě
- Navrhnout doporučení na způsob rozvoje rekreace a turistického ruchu
- Stanovit priority v oblasti ochrany vodních zdrojů, udržení a zlepšení jakosti vod a vodního režimu krajiny v návaznosti na koncepci plánování v oblasti vod ČR

8.5 Přehled jevů doporučených k doplnění do územně analytických podkladů

Pro doplňující průzkumy a rozборы byly nově vymezeny některé jevy, které je možné převzít do územně analytických podkladů. Jedná se o tyto jevy:

- místo rekreačních aktivit nadmístního významu
- místo rekreačních aktivit místního významu
- naučná stezka
- dálková cyklotrasa
- dálková poutní trasa značená (Svatojakubská cesta)
- kulturní památka / hodnotný objekt nadmístního významu
- kulturní památka / hodnotný objekt místního významu (nacházející se ve volné krajině nebo ovlivňující její obraz)
- poutní místo
- významný vyhlídkový bod
- kompoziční osa

- sídelní krajinná osa

Z pohledu vodního režimu krajiny by bylo dobré doplnit do územně analytických podkladů následující informace, které mohou ovlivnit využití ploch v krajině:

- tzv kritické body a přispívající plochy kritických bodů
- místa omezující průtočnost vodních toků využitelné při aktualizaci povodňových plánů
- oblasti definované jako oblasti s významným povodňovým rizikem
- nedostatečně chráněné obce před povodněmi – zastavěná území ohrožovaná povodňovým nebezpečím, kde riziko ohrožení překračuje úroveň uznanou jako nejvýše přijatelnou pro daný typ území.

Dále by bylo vhodné doplnit již zpracované návrhy společných zařízení z provedených Komplexních pozemkových úprav. Jedná se i o návrhy, které nejsou tzv. pozemkově vypořádány.